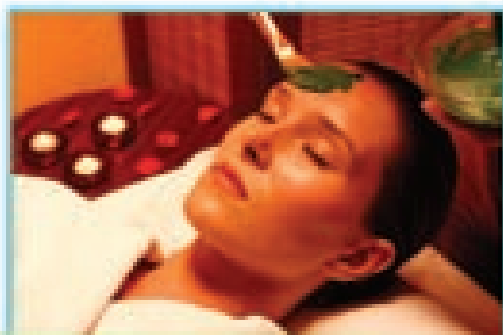
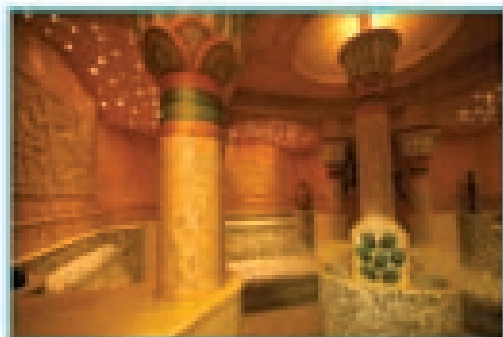
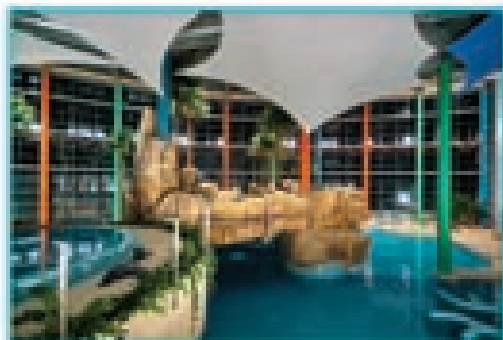




AQUAPARK
HOTEL *** SPA
DRUSKININKAI

a unique complex of exclusive leisure, bathhouses
and aquatic entertainment



Druskininkai Aqua Park welcomes its guests to enjoy:

• **Hotel AQUA** - a modern hotel with preserved elements of authentic architecture offering summer recreation all year round. Hotel has 91 rooms at your service (77 double rooms, 7 single rooms, 5 suits and 2 apartments).

• **Aquatic Entertainment Area** includes a large swimming pool and a swimming pool with sea waves, 8 slides, the total length of which is more than 600 m, a swift river, a bathhouse, whirlpool baths, cascades and a laser show...

• **18 Bath Area „Alita“** is equipped according to various bathhouse traditions of the world including ecological bathhouse programmes with honey, Black Sea salt, facial masks, bunches of green birch twigs, aromas, bath tea, a large and a musical swimming pool, "wet" bars and merry showers...

• **SPA Centre „Aqua Rajus“** is a world of beauty, inner balance and unexpected discoveries... It offers a large variety of treatments for your leisure and beauty.

• **Conference Centre „Ambassador“** (4 conference halls for 430 participants).

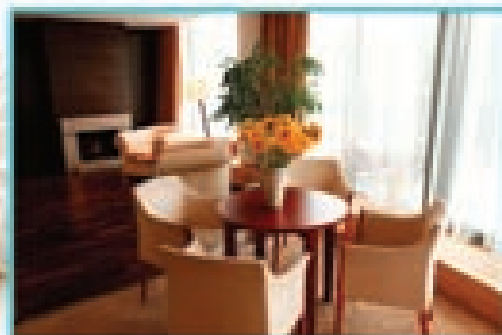
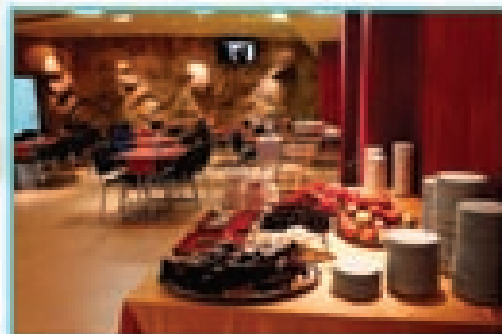
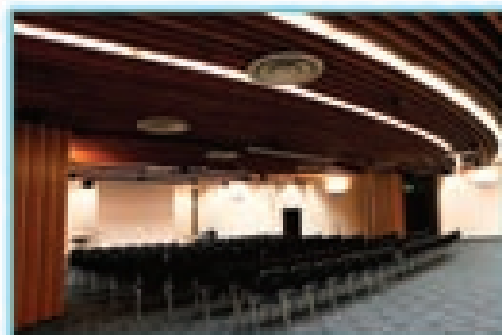
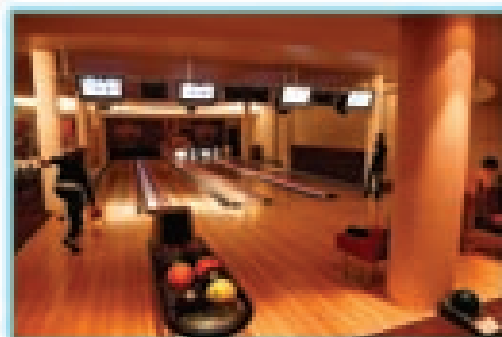
• **Bowling** (4 bowling lanes, a bar and table tennis facilities).

• **Night Club „Amber“**.

• **Underground car parking garage**.

• **CU Restaurant and "wet bars"**.

• **Reception Hall**, where you will be served with an abundant breakfast and dinner buffet.

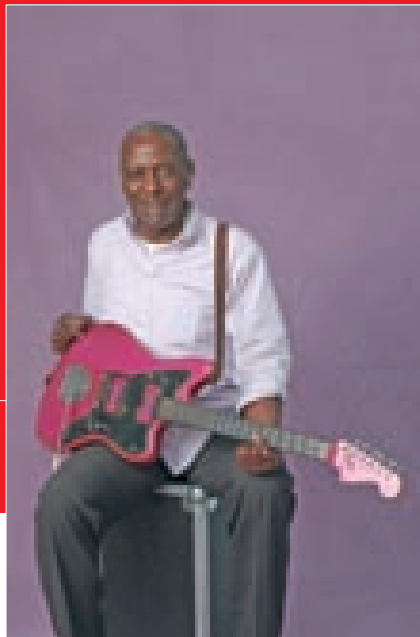


Vilniaus ave.13-2
LT-60120 Druskininkai, Lithuania
Tel. +370 313 52 388
Fax +370 313 52 386
info@akvapark.lt

www.akvapark.lt



Fank-bliuzo meistras iš Čikagos



*Eddie
C. Campbell*

- Vasario 19 d., REVAL HOTEL NERIS, Kaunas, K. Donelaičio g. 27
- Vasario 20 d., klube RAMYBĖ, Palanga, Vytauto g. 35

Eddie C. Campbell – vienas išskirtiniausių, originaliausių bliuzmenų. Jis laikomas vienu iš paskutinių „West Side“ skambesio sukūrėjų, kurie vis dar groja (taip pat ir Jimmy Dawkins, Eddy Clearwater bei Buddy Guy). Eddie C. yra tikras gilaus fank-bliuzo meistras, klausytojus žavintis laukinėmis, vibruojančiomis gitaros partijomis ir galingu rezonuojančiu vokalu, žaviai derančiu su unikaliais, asmeniškais dainų tekstais.

Būdamas 10-ies Campbell'as paliko gimtąją Misisipės valstiją ir apsigyveno Čikagoje. Vos sulaukęs dvylikos jis jau dalyvavo jam session su savo dievaičiu Muddy Waters „1125“ klube, mokėsi iš Magic Sam ir Otis Rush. Profesionalaus muzikanto karjeros pradžioje savo gitara Eddie C. akomponavo Howlin' Wolf, Little Walter, Little Johnny Taylor bei Jimmy Reed. 1976-aisias Willie Dixon jį pasamdė groti Chicago Blues All-Stars. Po metų Eddie C. išleido savo dabiutinį albumą „King of the Jungle“, kuriame jam akomponavo Carey Bell (lūpinė armonikėlė) ir Lafayette Leake (pianinas).

1984-ais Campbell'as dešimčiai metų iškeitė Ameriką į Europą, tuo metu daugiausia dirbo Nyderlanduose. Čia jis išleido savo albumus „Let's Pick It“ (1984), „The Baddest Cat on the Block“ (1985) bei „Mind Trouble“ (1988). Į Ameriką muzikantą galutinai sugrąžino sūnaus gimimas.

Apsistojęs Čikagoje, 1994-aisiais jis kartu su „Blind Pig“ įrašų studija išleido albumą „That's When I Know“. Naujasis albumas vėl suvienijo bliuzo grandą su gerbėjais, kuriuos jis paliko išvykdamas į Europą. Vėliau Eddie C. Campbell išleido dar du albumus: „Hopes and Dreams“ (1997) bei „Gonna Be Alright“ (1999).

2009-ais, po ilgos dešimties metų pertraukos, Eddie C. muzikos pasauliui pristatė savo naujausią albumą „Tear This World Up“. Jame puikuoja tokie kūriniai kaip „Makin' Popcorn“ – nenuilstantis, gilus Misisipės boogie, „Big World“ – linksma daina apie mieguistumą, kuris nugali aistrą, bei tikras fank-bliuzo perliukas „Care“.

Koncertų grafikas

www.gmklubas.lt

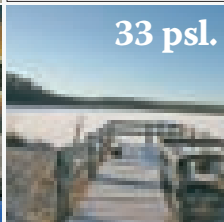
- Vasario 19, 20 d., Eddie C. Campbell, Kaunas, Palanga
- Kovo 11, 12 d., Eric Bibb, Kaunas, Palanga
- Balandžio 12, 13 d., Kenny Neal, Kaunas, Palanga
- Gegužė, Sugar Blue, tikslinama

CONTENTS

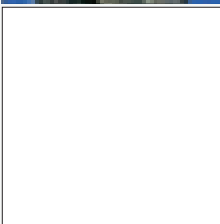
16 psl.



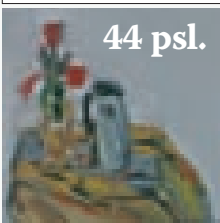
20 psl.



33 psl.



38 psl.



44 psl.



46 psl.

**December-January 2010/
Gruodis-Sausis 2010**

Editorial office

Krokuvos g. 11-2, 09314 Vilnius, Lithuania

El. p. redakcija@verslas.org

Editor-in-Chief

Rimantas Šlajus (+370 674 26 101)

Executive Editor

Rima Šereikienė (+370 612 67 134)

Commerce Director

Rasa Ona Lukošūnienė (+370 673 39 856)

Editor

Giedrius Kalninis

Designer

Eglė Gylytė (+370 601 97 088)

Photo by

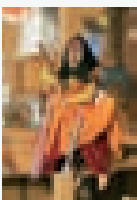
Kęstutis Svėrys, Vladas Bružas

Administrator

Jovita Šalčiūnienė (+370 685 32 171)

Cover by

Kęstutis Vanagas



LITHUANIAN HIGHLIGHTS

Psychological Aspects of the Crisis

6

BUSINESS TOPICALITIES

“Better City, Better Life” – Expo 2010

Preserving Employees will Benefit in the Future

Developing the Alternative Energy

8

OPINION

Cul-de-sac in State Finances

12

BUSINESS&ADMINISTRATION

Will the Business Constraints Going to be Removed?

16

INNOVATION

Science and Innovations for Small and Mid-sized Businesses

20

AGRICULTURE

Cooperation Movement - a Viable Economic Phenomenon in Agriculture

26

FISHERIES POLICY

Simpler EU Support to Fishermen

30

FORESTRY

The Symbiosis of a Forest and a Park and its Problematic Areas in Trakai State Forest Enterprise

33

BUSINESS&PERSONALITY

The Meaning of Life - Helping People

38

EXHIBITIONS

Schedule of International Exhibitions and Fairs to Tak Place in Russia and Europe in February- 2010

42

ART MARKET

Harmonious and Every Time Different Touch of a Painter

44

Devotion to the Rational Romantic Painting

46

Once Again About the Same

48

Rimantas Šlajus

Psichologiniai krizės aspektai

Ne, kad ir kaip bežiūrėti, bet kada krizės sąlygomis sutartą dieną piliečiui į kišenę įšoka atlyginimas – dabartinei Vyriausybei už tai verta paploti per petį. Lietuva prieš keliolika metų yra turėjusi ir kitokios patirties, todėl valstybės finansinis stabilumas ir mokumas – šiame kontekste atrodo dar vertingesnė savybė. Bet taip yra tik valstybiniame sektoriuje. Privačiose valdose šiuo atžvilgiu reikalai gerokai skystesni, ypač atskirose gamybos ir paslaugų sferose. Ar verslas bent šiemet aukščiau galės kilstelėti galvą?

Prognozuojama daug. Ir oriai: jeigu eksportas išstems, jeigu komerciniams bankams patiks paskutinio pusmečio rodikliai, jeigu... Supeik paskui tokį pranašų pranašą, kad jis pirštu savo laiku baksnojo tik dangų. Tai dar pusė bėdos – pilni laikraščiai tų pačių nesunkiai nuspėjamų mazochistinių prognozių – auga nedarbas, mažės žmonių pajamos, jau be jokių orakulų aišku, kad uždarius Ignalinos atominę, kone trečdaliu brangiau mokėsime už elektrą, didės emigracija.

Ko gero, visai nebloga išeitis buriant artimiausią ekonominę krašto ateitį – bent akies krašteliais dirstelėti į mūsų likimo draugų latvių ir estų daržą. Jų orakulai išauklėti protestantiškos aplinkos ir istorinių sąlygų dėka visada buvo konkretesni, optimistiškesni ir mažiau kūrė kad ir tų pačių minorinių ekonominių eilėraščių. Štai Estijos rinkos tyrimo institutas praneša, jog kitąmet numato Estijos 2 proc. ekonomikos augimą ir 7,8 proc. eksporto augimą. Mūsų broliai latviai, kurie buvo giliau įklimpę į krizę, taip pat planuoja kad ir silpną ekonomikos augimą, aiškias perspektyvas sieja su eksportu, investicijomis apdirbamąja pramone. Užsienio ekspertai šių šalių atžvilgiu santūresni, bet nebūtinai teisesni.

Lietuva, žinoma, būtų šiemet geresnėje starto padėtyje, jei būtų suveikęs, kaip buvo numatyta, ekonomikos skatinimo planas, ir ypač jo centrinė ašis – gyvenamųjų namų renovacija. Bet pernai metų pabaigoje Vyriausybė priėmė, regis, protingus nutarimus, skatinančius gyventojus aktyviau įsitraukti į šią ekonominę akciją, turėtų pasirodyti pagaliau ir europiniai pinigai, kreditai. Tai padėtų išjudinti ne tik statybos ir su ja susijusius sektorius. Ne mažiau svarbu – kad gyventojai pamatys, jog atsiranda veiksmas, grįš pasitikėjimas, atgys noras pirkti prekių, taip skatinant vartojimą.

Psichologinė reikalo pusė yra dar svarbesnė negu pinigai. Jau esame metų pradžioje užsiminę, jog atėjusi į valdžią dabartinė koalicija padarė mūsų akimis ištįsę rimtą apskaičiavimą – per daug nugąsdino krize žmones, kuriems, atrodo, beliko tik užsidaryti visas langines ir dar šautuvą pasikšti po pagalvę. Dabar jau apie tai nebešnekėtume, jei valdančiosios koalicijos ministras visai neseniai būtų nebandęs paauklėti tautos sakdamas, jog šiandien – tik krizės viršūnėlės, palaukit, kas bus, kai pereisim prie šaknelių. Žmonių žmonelių kojos, tokias šnekas išgirdus, aišku, pradeda virpėti – tauta įpratusi manyti, kad ministrai viską žino ir apie viską informuoti, tam jie ir ministrai, todėl niekas nenori palikti basu puskvaišiu, ir vėl stveriasi užsegti jau prasegtą piniginę. Žinoma, savo laiku mus ištįsę buvo per daug užvaldžiusi amerikoniška maniera – nuo taupymo žaibo greičiu pasileidome prie kreditų ir vartojimo. O būtent taupymas ir investicijos nulemia makroekonomikos pažangą. Tačiau krizės sąlygomis šita formulė turi rimtų defektų – be vartojimo poreikio ekonomikos augimo nebus. Ir neverta į šį procesą kaiti pagali.

Kita vertus, valdžia, kad ir krizės sąlygomis, neužsisėdo apkausose vien akiai atsišaudydama, bet siekia perimti iniciatyvą, imdamasi struktūrinių pereinamųjų, reformų atskirose srityse (ar visos jos suveiks ir kaip – kita tema). Tačiau vėlgi – beveik nieko nepadarė kovodama su monopolistinėmis kainomis, karteliniiais susitarimais, įvesdama socialinę atskirtį mažinančias priemones. Jau nekalbant apie labai rimtus dalykus – naftos ūkį, energetiką, šilumos tiekimą. Nežinia, ar šias arklides, apskritai, kas ryšis valyti ir kada. Tiesa, žmonės kiek atkuto, kai gana netikėtai iš postų išvirto keli aukšti pareigūnai. Išvirto – ne be Prezidentės tiesioginių veiksmų. Žmonės pajuto šeiminingą ranką, ne vienas tai sieja su teisingumu ir valstybiniu reiklumu. Regis, tik kitaip įvyko su Sodros direktoriaus Mindaugo Mikaila, kuris, atrodo, iš tiesų atsistatydino pats. Ar suras valdžia panašios struktūros žmogų – su analitiko protu, gabų organizatorių, patyrusį specialistą gelbėti politikų nuste kentos socialinio aprūpinimo sistemos?

Psychological Aspects of the Crisis

Whatever you think, salaries are not paid regularly in the time of crisis, and this is thanks to the Government. Several years ago, Lithuania had absolutely different experiences, thus the financial stability and solvency in a safe seem to be even more precious value in this context. This is the situation in public governance, whereas the private sector experiences harder times, particularly in the fields of production and services. Will business come back to life this year?

Forecasts are grand: is export grows, if commercial banks like the results of the last quarter... Try blaming this prophet later that he pointed his finger to the heaven only. This seems to be minor comparing to the newspapers full of the same predictable masochistic forecasts: the unemployment will grow, people's income will decrease, it's absolutely clear that after the closure of the Ignalina NPP electricity prices will jump by one third, emigration volumes will increase.

A good way-out in predicting the most immediate economic future of Lithuania would be to have a glimpse at our neighbours – Latvians and Estonians. Their oracle, educated in the protestant spirit and historic circumstances, have always been more concrete, more optimistic and have created less the same minor economic poems. For instance, the Estonian Institute for Market Research informs that the next year the predicted growth of the Estonian economy will be 2 percent, export growth – 7.8 percent. Our brothers Latvians who had even more severe crisis also anticipate the slight economic growth, and associate the perspectives with exports and investment into the manufacturing industry. The opinion of foreign experts towards these countries is more moderate, however not necessarily righter.

Lithuania could better start this year if only the Economy Stimulus Plan, particularly its central point – renovation of dwellings, would have been realised. At the end last year, the Government seemed to have taken prudent decisions encouraging the people of Lithuania to get more actively involved into the economic recovery. And finally Lithuania should start receiving European money and credits which should stir up construction and relating sectors and not only them. The no less important aspect for the people of Lithuania is to see the movements in the economy, the coming back trust, and the reviving wish to buy goods and so encourage consumption. The psychological side is even far more important than the money. In the beginning of the year we said that the current ruling coalition had made a fatal mistake – it used the scare tactics to threaten the people of the crisis who seemed to have the only way out to shut down the windows and put a gun under a pillow. We wouldn't talk about that any more if not the minister of the ruling majority recently warning the nation that today we see just the tops of the crisis, while the roots are to be seen in the future. Such talks scare people – they are used to think that the ministers are all-knowing and all-informed, which makes them ministers, and so nobody wishes to be in the place of a barefoot fool and people close their purses. By all means, we were once overwhelmed with the American style – the inborn saving was in one night replaced by credits and unending consumption. Whereas, it is saving and investment which predestine the economic progress. However, in the face of crisis this formula has serious shortcomings – no economic growth is possible without the consumption. And it is absolutely worthless to interfere with this process.

On the other hand, the government, even in the eyes of the crisis, has not hidden itself in trenches making blind contra-shoots but rather wishes to take over an initiative through structural reforms in different fields (whether they will be effective or not, the future will show). Alas, it hasn't done anything to fight monopolistic prices, cartel agreements, to introduce instruments to reduce social exclusion, not speaking about the most serious fields – oil sector, energy, heat supply. It's absolutely unclear whether anybody will ever dare to regulate these sectors. In fact, people were agitated by the dismissal of several high-ranking officials, what was done not without the direct actions of the President. People felt the strong hand of a master and many associate that with justice and strictness. The situation seemed different only in the case of the SODRA director Mindaugas Mikaila who resigned on his own wish. Will the ruling bodies find another person of his capacities – analytical thinking, great organizational skills, experience – to rescue the derelict social provision system?

Stebuklai, JŪSŲ GROŽIUI

Pas mus galite nupirkti ir
padovanoti sau ir kitiems
labai daug grožio!

Galime išrašyti dovanų čekius prekėms ir paslaugoms.



GATINEAU
VELATOGENINE[®] PLUS
SOIN GLOBAL ANTI-AGE
COMPLEX WITH ACID CREAM



GATINEAU
MELATOGENINE[®]
PLUS-DUNE PLUS-LONGUE



GATINEAU
DEFI LIFT 3D
LIFTING HEMI-MODELANT
AU RETRAIT



GATINEAU
DEFI LIFT 3D
PERFECT DESIGN
PERFORMANCE VOLUME

* Įmonėms išrašome PVM sąskaitas faktūras

GROŽIO
AKADEMIJA

Savanorių pr. 4, Vilnius
tel. (8 5) 2332 888; mob. +370 600 39 888
K. Donelaičio g. 62, Kaunas
tel. (8 37) 211 888; mob. +370 604 10 003
el. paštas: info@grozioakademija.lt
www.grozioakademija.lt



GATINEAU
DEFI LIFT 3D
LIFTING EYE
ET DÉCOLLÉTÉ
•
SÉRUM
ANTI-DÉCOLLÉTÉ
LIFT CREAM
150 ml / 5.07 fl.oz.

„Geresnis miestas, geresnis gyvenimas“ – tokia Expo 2010 tema

2010 m. vasarą Šanchajuje, Kinijoje vyks 46-oji didžiausia visų laikų paroda, kurioje 192 pasaulio šalys, tarp jų ir Lietuva, visais įmanomais būdais bandys įtikinti lankytojus, kad būtent jos vertos turistų, verslininkų ir investitorių dėmesio. Olandai pristatys save kaip milžinišką pramogų parką, suomiai leis pasinaudoti didžiule sauna, danai puikuosis iš Kopenhagos atgabentu Undinėlės skulptūros originalu ir galimybe trekuose pasivažinėti dviračiais, belgai dalins deimantus. Kuo nustebins Lietuvą?

„Krizė pakoregavo visų šalių planus, bet turint omeny, kad paroda vyksta Kinijoje – šalyje, kurioje kalbama ne apie ekonomikos smukimą, o tik apie lėtesnį augimą, visos valstybės labai atsakingai ją vertina. Didžiulės ir pačios Kinijos ambicijos. Tai iš tiesų bus pati didžiausia visų laikų paroda“, – teigė būsimosios parodos „Expo 2010“ generalinis komisaras, Aplinkos ministerijos Visuomenės informavimo ir viešųjų ryšių departamento direktorius Romas Jankauskas.

Pasak R. Jankausko, parodoje dalyvaus netgi ant valstybės bankroto ribos balansuojantys latviai ir pirmieji krizės padarinius pajutę islandai. Liepos mėnesį „taip“ pasakė ilgai „branginęs“ amerikiečiai. Kadangi JAV pagal įstatymus šioms parodoms negali naudoti valstybės išdo lėšų, pati valstybės sekretorė Hillary Clinton skambino ne vienai bendrovei ir ragino JAV dalyvavimą paremti pinigais. Iš planuojamo 61 mln. dolerių parodos biudžeto apie du trečdaliai pinigų jos dėka jau surinkti.

Nors iki parodos liko mažiau nei 200 dienų, Lietuva dar nėra patvirtinusi vizijos, kaip šįkart pateikti save pasauliui. Kol nebuvo sprendimo dėl finansavimo, nebuvo ir konkurso. Pėmai nuo sausrų kenčiančioje Ispanijoje didžiulio pasisekimo sulaukė lietaus šalies įvaizdis. Savo miestais su Kinija konkuruoti tikrai negalime.

Tačiau R. Jankauskas pastebi, kad kitos šalys miesto temą supranta gan plačiai. Pavyzdžiui, lenkai liaudies motyvais išpuošame paviljone pristatinės F. Šopeno muziką. Danai stato spiralės formos paviljoną, kuriame bus įrengti dviračių treikai bei nedidelis baseinėlis, o jame stovės po

ilgų diskusijų iš Kopenhagos atvežta originali Undinėlės skulptūra.

Suomiai daro milžinišką katilą, kuriame bus ir sauna. Tik klausimas, kas ja galės naudotis – turbūt tik kvietiniai svečiai, nes visų lankytojų ji tikrai nesutalpina. Olandai pristatinės pramogų kompleksą, rumunai – žalio miesto modelį obuolio formos pastate. Belgai, norėdami pritraukti lankytojus, laimingiesiems kiekvieną mėnesį išdalins tam tikrą skaičių deimantų, o turkai savo šalies simbolinę akį įteiks kiekvienam“, – pasakojo R. Jankauskas. Anot jo, vienas



brangiausių paviljonų turėtų būti prancūzų, vienas įspūdingiausių architektūriniu požiūriu – Jungtinių Arabų Emiratų.

„Mūsų tikslas – pristatyti ne siaurai atskiros srities pasiekimus, o atkreipti į save dėmesį kaip į patrauklią turizmo šalį, paslaugų tranzito šalį,



kaip į šalį, su kuria tikrai verta turėti verslo ryšius bei investuoti, taip pat atkreipti mūsų gamintojų dėmesį į galimybę plėsti eksporto ryšius su Kinija ar kitomis Azijos valstybėmis“, – teigė R. Jankauskas.

Tiesa, žmonės į paviljoną pirmiausia reikia pasikviesti. Anot pašnekovo, Kinijoje labai mylimas nacionalinė vyrų krepšinio rinktinė

treniravęs Jonas Kazlauskas. Jo vardu pakviesti kinai tikrai nepraeitų pro šalį. Nereikėtų ignoruoti ir mūsų istorinės praeities. Pavyzdžiui, šįmet švėsime Žalgirio mūšio 600 metų jubiliejų. Jam tikrai bus skirta bent jau nacionalinė šalies diena, kuri numatyta liepos 15 d. R. Jankauskas neatmetė galimybės, kad turėtų būti pristatomas ir natūralumu išsiskiriantis mūsų kulinarinis paveldas, tačiau galutinė idėja paaiškės tik po konkurso.

„Jei anksčiau prieš 100 dienų simboliškai į parodą išlydėdavome gidus, šiandien neturime net projekto. Kita vertus, realiai dar spėjame. Įrengti paviljonui užtenka 2 mėnesių, tiek pat laiko reikės parengti brėžiniams ir jų derinimui su Kinijos biurokratais, kurie visame pasaulyje yra panašūs. Tačiau ilgiausiai užtruks ir gali sukelti daugiausiai rūpesčių viešųjų pirkimų procedūros“, – sakė pašnekovas.

Anksčiau planuotas parodos biudžetas siekė apie 15-18 mln. Lt. Užsienio ekspertai, tarp kurių ir buvęs JAV paviljono direktorius Japonijos „Expo 2005“ Bernardas Taresco, Lietuvai buvo sudarę 20-25 mln. Lt sąmatą. Tačiau sunkmečio sąlygomis planuojama apsiriboti 10 mln. Lt suma. Pėmai Ispanijoje tris mėnesius vykusios parodos biudžetas buvo per 6 mln. Lt. Šiemet 4 kartus didesnę paviljoną teks išlaikyti dvigubai ilgesnį laiką – ne 3, o 6 mėnesius.

Valstybė ketina finansuoti tik tas projekto dalis, kurioms neįmanoma pritraukti jokių kitų lėšų – paviljono nuomą bei komunalines išlaidas. Visas kitas lėšas ketinama gauti per įvairias programas, pavyzdžiui, eksporto skatinimo, bei pritraukiant privataus kapitalo pinigus. Prisidėti prie parodos jau pareiškė norą keletas transporto ir kelių įmonių.

Kinija dar šiemet perduos Lietuvai skirtą paviljoną, pastatytą su daline apdaila. Ekspozicijai skirtas plotas – 1296 m². Paskaičiuota, kad per visą parodos laikotarpį tokio tipo paviljone galėtų apsilankyti iki 4 mln. parodos lankytojų.

Tuo tarpu iš viso 5 kvadratinį kilometrų plote išsidėsčiusią parodą, kinų skaičiavimais, aplankys per 70 mln. žmonių. Didžioji jų dalis – kinai. Savo dalyvavimą patvirtino 192 pasaulio valstybės, 50 tarptautinių organizacijų, 17 tarptautinių verslo korporacijų bei keletas atskirų miestų. Jau dabar į parodą parduota apie 8-10 mln. bilietų. Vieno bilieto kaina – apie 15-20 eurų. (Delfi)

“Better City, Better Life” – Expo 2010

In summer 2010, Shanghai (China) will host the 46th ever largest exhibition Expo 2010 where 192 countries of the world, Lithuania among them, will try to persuade the visitors of the exhibition to be worth the attention of tourists, businessmen and investors. The Dutch will present their country as a huge amusement park, the Finnish will invite to a large sauna, the Danes will bring the Little Mermaid statue from Copenhagen and will encourage trying a cycle ride in a track, the Belgians will hand out diamonds. What will Lithuanians bring to the exhibition?

“The crisis has changed plans of all countries, however considering that the exhibition is to be held in China, the country which doesn't speak about economic recession but rather slower growth, all participating countries are seriously getting ready for it. The ambitions of China are no smaller. It will be the all-time largest exhibition in the world,” says the would-be Commissar General of Expo 2010, Director of Public Information and Public Relations Department in the Ministry of Environment Romas Jankauskas.

He explains that even Latvia, the country which is on the verge of bankruptcy, and Iceland which was the first to experience the crisis are planning to take part in the exhibition. In July, “yes” was said by the Americans, which considered the participation for a long time. The US legislation establishes that the state budget cannot cover exhibition costs. The State Secretary Hilary Clinton personally made phone calls to various companies to encourage them to financially support the participation of the USA in Expo 2010. On her initiative, the two thirds of the planned budget of 61 million USD have already been collected.

Although there are less than 200 days to go, Lithuania hasn't approved its vision how it will present itself in the exhibition yet. The tender couldn't be announced until the financing was approved. Last year, the rainy Lithuania's image was a great success in Spain, suffering draughts. Alas, it is no way possible to put our cities for competition with China's mega-cities.

R. Jankauskas, however, underlines that other countries comprehend the theme of cities in a rather wide context. For instance, Poland will decorate its pavilion with national symbols and

introduce to the music of F. Chopin; Denmark will invite to the spiral-shape pavilion with roofed cycle tracks and a small swimming-pool with the original Little Mermaid statue decided to be brought from Copenhagen after very long discussions.

“The Finnish will put a huge boiler with a sauna. The question is who will use it? Most probably only invited guests will get this privilege, since it would not accommodate all wishing. The Dutch will present an amusement park, the Romanians – a model of a green city in a building shaped as an apple. To attract visitors, each month the Belgians will hand out a limited amount of diamonds to the lucky visitors, while the Turks will give the symbolic eye to each guest of their pavilion,” R. Jankauskas tells. He adds that the French pavilion should be one of the most expensive, that of United Arab Emirates – one of the most impressive from the architectural viewpoint.



“We are not planning to present achievements in one particular field or sector. Our intention is to focus on Lithuania as a country attractive for tourism, country of transit services which is a trustworthy partner in business and investment. Also, we wish our manufacturers to see the potential in enlarging export relations with China or other Asian countries,” says R. Jankauskas.

First and most important, people should be attracted to come to the pavilion. R. Jankauskas thinks that the popular coach of the national Chinese men basketball team Jonas Kazlauskas could be the right person to invite the Chinese. “We should not forget or ignore the historic past of our country. For example, next year we will mark the 600th anniversary of the Battle of Grunwald and therefore the national day of Lithuania on

15 July will be dedicated to this event.” One of the ideas, R. Jankauskas thinks to be the presentation of the Lithuanian culinary heritage noted for its natural food. The final decision as regards this idea will be made after the tender.

“Earlier, we made festive farewell of our guides 100 days before the exhibition started, while this year we even do not have a project. On the other hand, we still have time. Actually 2 months are enough to put the pavilion, also another 2 months for making drawings and coordinating them with the Chinese bureaucrats who are the same all around the world. Most probably, public procurement procedures will be the longest and most efforts demanding,” adds R. Jankauskas.

The planned budget of the exhibition was 15-18 million litas. Foreign experts, including the Director of the US pavilion in Expo 2005 in Japan Bernard Taresco, had calculated that the Lithuanian pavilion would cost 20-25 million litas. Finally, in the face of crisis, it was decided to put the limit at 10 million litas. The budget of last-year 3-months exhibition in Spain was over 6 million litas, while this year the four times larger pavilion will be put for a twice longer period, 6 months.

The state will grant finance only to those parts of the project which could not attract any other financing - the rent of the pavilion and public utilities. The rest financing is expected to arrive from various programmes, like export promotion, and by attracting private capital. Some transport and road companies have already expressed a wish to support Lithuania's participation in the exhibition.

Lithuania will get the pavilion from China with partial finishing. The exhibition area will be 1296 sq m. It has been estimated that up to 4 million visitors could visit such a pavilion during the exhibition. Meanwhile the whole exhibition covering 5 sq km will be visited by over 70 million people, mainly Chinese.

192 countries of the world, 50 international organisations, 17 international business corporations and a few cities have confirmed their participation in Expo 2010. About 8-10 million tickets (15-20 euros for a ticket) to the exhibition have already been sold. (Delfi)

Išsaugojusieji darbuotojus laimės ateityje

Lietuva pagal emigracijos mastą kelerius metus pirmavo Europos Sąjungoje (ES). Galima teigti, kad nuo 1990 m. šalį paliko apie pusę milijono žmonių. Daug žmonių išvažiuoja nedeklaruodami savo išvykimo, bet po įstojimo į ES tokių vis mažėja, nes daugelis užsienyje nori tvarkyti įvairius dokumentus, todėl nurodo tikslią gyvenamąją vietą. 2005 m. nedeklaravusiųjų išvykimo buvo 32,5 tūkst. (dvigubai daugiau nei deklaruosusiųjų), 2006 m. – 15,2 tūkst. (deklaruosusiųjų – 12,6 tūkst.), 2007 m. – 13,8 tūkst. (deklaruosusiųjų 12,7 tūkst.).

Statistika byloja, kad didžiausia emigracijos banga buvo 2005 m., tada iš viso išvyko apie 50 tūkst. žmonių. Vėliau emigrantų po truputį mažėjo. Buvo prabilta, kad emigruoti jau nėra kam, tačiau sunkmetis šią nuomonę pakeitė.

Tarptautinės migracijos organizacijos Vilniaus biuro vadovė Audra Sipavičienė linkusi manyti, kad šis laikotarpis vėl paskatins emigraciją. Kad daugės ne tik išvykstančiųjų, bet ir grįžtančiųjų –

nedarbas užsienyje neaplenkia ir emigrantų. Bus daug rūpesčių tiems, kurie iki šiol vis dar dirbo nelegaliai – grįžę jie neturės socialinių garantijų. Nerimą kelia ir nelegali imigracija. Pasaulinės krizės sąlygomis imigrantų daugės ir Lietuvoje. Nemažai jų susigundo apgavikų pažadais, kad, atvykus į Lietuvą, dirbti bus galima visoje ES.



„Valstybės požiūriu suaktyvėjusi emigracija – praradimas šaliai. Tuo tarpu darbdaviams tai jau neaktuali problema. Nežinau įmonės, kuri šiuo metu skųstųsi nerandanti gerų darbuotojų. Tačiau

tos bendrovės, kurios sugebės išsaugoti kuo daugiau specialistų, atsisakydamos pelnų, turės daug geresnes startines pozicijas augimui, kai pasibaigs sunkmetis. Dabar jau reikia pagarbiai žiūrėti į žmogų, kuris priverstas emigruoti. Tai jis daro norėdamas paprasčiausiai išgyventi“, – sako Jonas Guzavičius Pramonininkų konfederacijos viceprezidentas.

Įdarbinimo užsienyje agentūros prabilo apie antrąją didžiąją emigracijos bangą po įstojimo į ES. Daugelis ieškančiųjų darbo užsienyje tai daro jau ne norėdami daugiau užsidirbti, o tiesiog stengdamiesi išgyventi ir sumokėti skolas: finansiniai įsipareigojimai bankams neleidžia ramiai miegoti – kas apsidraudė gyvybės draudimu, kas paėmė vartojimo paskolą automobiliui ar butui pirkti.

„Nors sunkmetis ir užsienyje, bet ten daugiau galimybių išgyventi“, – taip motyvuoja dauguma išvykstančiųjų. (Valstiečių laikraštis)

Alternatyvios energetikos plėtra

Uždarius šalies pagrindinę energijos tiekėją – Ignalinos atominę elektrinę, kuri pagamina 70 proc. Lietuvoje naudojamos energijos, aktuali tampa atsinaujinančių energijos šaltinių plėtra. Energetikų teigimu, tradicinio kuro žaliavos ištekliai Lietuvoje yra per menki, kad galėtų patenkinti buitį ir verslo energetinius poreikius. „Žemės ūkio ministerija siūlo ūkininkams, kaimo gyventojams, kitiems žemės ūkio subjektams pačias įvairiausias „žaliosios“ energetikos plėtros kryptis. Tai ir biodegalų, biodujų, biokuro (medžio skiedrų, granulių, pjuvenų briketų, malkų, šiaudų granulių gamyba), mažų vėjo jėgainių, hidro, geoterminių jėgainių, saulės kolektorių įsirengimas“, – sako Žemės ūkio ministerijos Infrastruktūros, melioracijos ir kooperacijos departamento direktoriaus pavaduotojas Juozas Žukas.

Neretai ūkininkai baiminasi intensyviau naudotis numatyta ES parama alternatyvios energijos gamybai, tvirtindami, kad Lietuvoje

šiam verslui nesukurta palanki įstatyminė bazė. „Iš tiesų Lietuvoje yra poreikis tobulinti teisinę bazę, nes dar daug įvairių kliūčių, kurios stabdo atsinaujinančios energijos plėtrą ir neleidžia plačiau naudoti ES paramą. Visų pirma tai



biurokratinės kliūtys: pertekliniai reikalavimai, rengiant technines sąlygas, gaunant statybos leidimus, keičiant žemės paskirtį, prisijungiant prie tinklų ir t. t. Todėl šiuo metu ir rengiamas naujas Atsinaujinančios energetikos įstatymas, kurio vienas iš tikslų panaikinti visas šias dirbtinas

kliūtis ir sudaryti palankesnes sąlygas „žaliajai“ energetikai plėtoti.

Rengiamame Atsinaujinančios energetikos įstatyme siekiama numatyti ir papildomas ekonominio skatinimo priemonės.

Įvertindamas tai, kas Žemės ūkio ministerijos padaryta ir planuojama daryti alternatyvios energijos vystymo srityje, galėčiau tvirtinti, kad perspektyvos yra neblogos. Pavyzdžiui, biodegalų gamybos ir naudojimo srityje, už kurią ministerija yra tiesiogiai atsakinga, Lietuva turėtų nesunkiai įvykdyti EK direktyvos reikalavimus – 2010 m. biodegalais pakeisti 5,75 proc., o 2020 – 10 proc. visų transporte sunaudojamų degalų. Jau 2008 m. biodegalų dalis sudarė 4,3 proc. Planuojame, kad 2010 m. – per 6 proc. visų transporte sunaudojamų degalų. Mes dar turim ir nepanaudotų rezervų, turio omenyje nemažus apleistų žemių plotus, kuriuose numatome plėtoti ir energetinių augalų auginimą“, – nurašina J. Žukas.

Preserving employees will benefit in the future

By the scope of emigration, Lithuania was leading in the European Union (EU) last years. It is maintained that since 1990 half million Lithuanians left their home country. Many of these did not officially declare their emigration. After the EU accession the situation has changed: emigrants indicate the exact place of living which is needed to arrange personal documents. In 2005, there were 32.5 thousand non-declared emigrants (twice more than those who declared their emigration), in 2006 – 15.2 thousand (12.6 thousand declared), in 2007 – 13.8 thousand (12.7 thousand declared). The statistic figures record the largest wave of emigration in 2005 when 50 thousand people left Lithuania. Later, emigration slowed down. It was even said that



there were no people left who could emigrate, however the crisis has changed this opinion.

The Head of Vilnius Office of the International Organization for Migration Audra Sipavičienė thinks that the recent crisis will encourage emigration even more. The numbers of both emigrating and coming back will grow – emigrants cannot escape the growing unemployment in foreign countries as well. Illegal workers will probably face the most serious difficulties while they will not get any social guarantees back in Lithuania.

Another problem is illegal immigration. The global crisis will cause the growth of immigrants to Lithuania as well. Many of them are enticed by fake promises that Lithuania opens the gates for getting a job in the whole EU.

“From the viewpoint of the state more active emigration is a great loss to a country. Meanwhile,

the employers do not consider it being a problem any more. I don't know a company which would complain about poor labour force supply.

Only those companies which will manage to preserve top specialists on the cost of profits will be in far better starting position after the crisis. Today, we must consider a person who is forced to emigrate with due respect – emigration is his only means to survive,” says Jonas Guzavičius, Vice-president of the Lithuanian Confederation of Industrialists.

Employment agencies speak about the second largest emigration wave after the EU accession. Most potential emigrants look for a job abroad not wishing to earn more but rather looking for ways to survive and repay debts: financial commitments to banks make the life of many who have decided to have life insurance, take a consumer loan for a car or a flat very difficult. “Although the crisis is felt in all countries, survival in foreign countries is easier,” motivate most emigrants. (Valstiečių laikraštis)

Developing the alternative energy

After the closure of the main supplier of energy in Lithuania Ignalina Nuclear Power Plant which generates up to 70% of electricity consumed in Lithuania the development of renewal energy resources will become extremely important. To the opinion of energy specialists, the resources of the raw traditional fuel in Lithuania are too small to meet the energy demands of households and business. “The Ministry of Agriculture suggests farmers, rural residents and other agricultural entities to involve into various “green” energy development projects, like biogas, biofuel (wood chips, granules, sawdust-blocks, firewood, manufacture of straw granules), construction of small wind power stations, hydro and geo thermal power plants, sun collectors,” says Juozas Žukas, Deputy Director of the Infrastructure, Land



Reclamation and Cooperation Department in the Ministry of Agriculture.

It is a common case that farmers fear to more intensively use the EU support granted for the development of alternative energy saying that

so far Lithuania hasn't developed the proper legislation in this field. „In truth, Lithuania's legislation must be reviewed since it contains many restrictions which block the way for the development of alternative energy and absorption

of the EU support. First come red tape, like redundant requirements in preparing technical documentation, obtaining construction permissions, changing the purpose of the land, getting connections to networks, etc. This is why the new Law on Renewable Energy is drafted

which will target to elimination of all artificial barriers and creation of better conditions for the development of green energy.”

The new law will also contain additional measures for economic stimulation.

“Considering the works done by the Ministry of Agriculture and projects to be implemented in the field of the development of alternative energy, I could say that the prospects are rather promising. For instance, in the field of biofuel production and use, the sector that our ministry is responsible for, Lithuania should smoothly implement the requirements of the EC directive, i.e. replace 5.75% of transport fuel by biofuel in 2010, and 10% in 2020. The share of biofuel in 2008 made 4.3% already.

We plan that in 2010 6% of the fuel used by transport vehicles. The existing reserves are underused, here I mean large areas of neglected land in which cultivation of energy crops is planned,” says J. Žukas.

Valstybės finansų aklavietė

Kęstutis Jaskėlevičius

Po nelengvų politinių batalijų Seimas patvirtino 2010 metų biudžetą. Pritarė jam ir Respublikos Prezidentė. Numatyta, kad valstybės biudžeto pajamos, įskaitant ES lėšas, sudarys 21,3 mlrd. Lt, o išlaidos sieks 26 mlrd. Lt. Biudžeto deficitas – 5,9 proc. BVP. Itin prieštaringų vertinimų ir didelio visuomenės nepasitenkinimo sulaukė socialinio draudimo biudžetas. Sumažintos pensijos ir kitos socialinės išmokos nepadėjo pasiekti jų balanso. Net ir gerokai sumažinus išlaidų dalį „Sodros“ biudžeto deficitas sudarys 2,7 mlrd. Lt. Todėl bendras valstybės finansinių srautų deficitas 2010 metais pasieks 9 proc. BVP.

Vienintelis šio deficito finansavimo šaltinis – skolintos lėšos. Centrinės valdžios gryniosios skolos gįnapusė dar labiau tempa į dugną šalies ekonomiką. Vien 2009 metais ši skola išaugo beveik 70 proc. (apie 11,3 mlrd. Lt) ir metų pabaigoje pasiekė 27,3 mlrd. Lt. O kur dar savivaldybių įsiskolinimas komerciniams bankams ir kitiems kreditoriams?

Taigi valstybės finansams 2010 metai bus ypač sudėtingi. Nuo pat Nepriklausomybės atkūrimo valdžia dar nebuvo patekusi į tokią aklavietę. Net tuomet, kai daugelis verslininkų sugebėdavo išvengti mokesčių dėl netobulų jų surinkimo ir kontrolės procedūrų ar kiaurų muitinių sienų.

Kodėl valdžia pateko į šią finansinę aklavietę ir kaip iš jos išbrišti? Jau įprasta visus šunis karti ant pasaulinės krizės, o išeitis žvalgytis į atsigaunančias eksporto rinkas ir vėl pinigines atversiančius komercinius bankus. Deja, ši lūkuriavimo taktika gali atnešti dar didesnius finansinius nuostolius. Tuo labiau, kad Europos Centrinis bankas įspėja Baltijos šalis grėsiant antrajai krizės bangai, kurios išvengti padėtų tik aktyvi ekonominė politika. Pagaliau praverstų patirties pasisemti iš kaimynių Lenkijos ir Estijos, įveikusių krizės slenksčius su palyginti nedideliais socialiniais praradimais.

□ Kelias į aklavietę

Vertėtų įvardyti keturias pagrindines priežasčių grupes, įstūmusias viešojo sektoriaus finansus į dabartinę aklavietę. Tai: 1) pasaulinio masto

finansinė trombozė, iššaukusi nekilnojamojo turto kainų kritimą, daugelio bankų krizę ir eksporto rinkų nuosmukį; 2) pasyvi ir neadekvati valstybės pinigų politika; 3) buvusių socialdemokratų Vyriausybės lengvabūdiška ekonominė politika; 4) dabartinės konservatorių valdančiosios daugumos chaotiški ir prieštaringi sprendimai, kurie dar labiau sujaukė šalies ūkį.

Tam tikras išvadas įgalintų padaryti minėtųjų priežasčių įtakos arba „kaltės“ koeficientas. Bendrąjį ekonomikos nuosmukį prilyginus vienetui, atskirų priežasčių grupių įtaka, autoriaus nuomone, pasiskirstytų šitaip: 1) 0,3; 2) 0,3; 3) 0,2; 4) 0,2. Taigi išorinėms priežastims, sukėlusioms sumažinti šalies ekonomikoje ir finansuose, tektų vos trečdalis bendros „kaltės“. Tuo tarpu du trečdaliai „kaltės“ tenka nevykusiam šalies pinigų sistemos ir ekonomikos valdymui.

Savos „kaltės“ priežastis verta išnagrinėti atidžiau. Pirmiausia, apie pinigų politiką. Paradoksalu, tačiau į ekonominę klampynę valstybę pirmasis ėmė stumti Lietuvos bankas nevaržydamas importuotųjų pinigų srautų. Antai 2004–2009 metais į šalį buvo įvežtas milžiniškas neuždirbtų pinigų kiekis – 103 mlrd. Lt. Tuo būdu susiformavo tarsi dvi pinigų rinkos: nuolat didėjanti ir šalies ūkį dezorganizuojanti atvežtinių pinigų ir reali, besiremianti šalyje sukurtuoju BVP. Tačiau ir auganti (iki 2008 m.) realųjį ekonomikos sektorių silpnino perteklinių bankų kreditų išpūstos nekilnojamojo turto kainos ir šio turto aziotazinę paklausą lydėjusi statybos sektoriaus plėtra.

□ Atvežtinių pinigų vaidmuo

Atvežtinių pinigų sraute didžiausią žlugdantį vaidmenį atliko atkeliavę per skandinaviskųjų bankų dukterinius padalinius bei kitas finansines institucijas. Šis neuždirbtų pinigų srautas 2004–2009 metais sudarė beveik 42 mlrd. Lt. Būtent šie kreditinių išteklių pavidalą igavę pinigai ir buvo didžioji griaujamoji jėga. ES paramos lėšos ir tiesioginės užsienio investicijos, kurias taip pat reikėtų priskirti neuždirbtiems pinigams, sudarė 36 mlrd. litų. Tačiau šie pinigai kur kas mažiau dezorganizavo pinigų rinką, nes buvo skirti daugiausia gamybinių projektų finansavimui



bei kūrė darbo vietas, o reikiami įrengimai buvo įvežami iš kitų valstybių.

Ar Centrinis šalies bankas neįvertino galimos masinio nekilnojamojo turto kreditavimo grėsmės? Matyt, kad banko vadovai šią grėsmę jautė. Tad kodėl būsto ir kito nekilnojamojo turto kreditavimo neatskyrė nuo realiosios ekonomikos sektoriaus ir nepasitelkė hipotekinio kreditavimo, kurio teisinė bazė buvo parengta dar 2003 metais? Būtent šitaip elgėsi Lenkijos Centrinis bankas ir dėl to išvengė kiek nors ryškesnio ekonomikos nuosmukio. Apmaldu, tačiau peršasi atsakymas, bylojantis apie išdavikišką Lietuvos banko poziciją. Šis bankas dėl jam vienam žinomų priežasčių siekė įsiteikti didiesiems komerciniams bankams.

□ Lengvabūdiškos politikos padariniai

Ūkio kilimą ne vienerius metus lydėjo nedovanotina lengvabūdiška ekonominė ir socialinė politika. Tiek Algirdo Brazausko, tiek Gedimino Kirtilo Vyriausybės tiesiog mėgavosi augančiomis valstybės išdų pajamomis, skatino valdžios sektoriaus išlaidavimą ir reikiamo dėmesio neskyrė ūkio raidos perspektyvai. Pakanka paminėti, kad šios abi Vyriausybės parengė ne vieną dešimtį strategijų, įskaitant ir

ilgalaikės ūkio raidos iki 2015 metų bei Lisabonos strategiją, tačiau realiai nė viena iš jų nebuvo įgyvendinta. Apmaldu, tačiau daugelyje ūkio sričių vyravo trumpojo laikotarpio sprendimai, kuriuos inicijuodavo įtakingos interesų grupės arba lemdavo politinė konjunktūra.

Nors po 2000-ųjų metų buvo privatizuota nemažai didelės vertės ir strategiškai svarbių objektų (pakanka paminėti „Lietuvos dujas“, alkoholio gamybos įmones, Vakarų skirstomuosius tinklus, savininką pakeitusią „Mažeikių naftos“ perdirbimo įmonę ir kt.) tačiau iš esmės visus sandorius lydėjo korupcijos šleifas arba atvira valstybės interesų išdavystė („Lietuvos dujų“ atvejis).

Per šį palyginti palankų 2000–2008 metų laikotarpį nebuvo suformuoti šalies ūkio perspektyvinės raidos prioritetai, nesulaukė paramos alternatyvią energetiką, toliau buvo žlugdomas kaimas ir žemės ūkis, nesiimta veiksmingų priemonių gyventojų emigracijai slopinti. Euforijos apimta aukštoji valdininkija forsavo stojimą į ES derybas reikiamai neįvertinusi integracinių procesų pasekmių. Seimo nariai net neperskaite ratifikavo Sutartį dėl Europos Konstitucijos, o pastarajai sužlugus, netrukus pirmieji ES balsavo ir už Lisabonos sutartį. Daug įmiršio tuometiniam Vyriausybės vadovui Algirdui Brazauskui ir Lietuvos banko pirmininkui Reinoldijui Šarkinui sukėlė nuo 2007 metų turėjęs ateiti, bet neatėjęs euras. Parengiamieji euro įvedimo darbai, kurių buvo imtasi, tik dar kartą įrodė lengvabūdišką valdžios požiūrį į valstybės pinigų politiką.

Tokių pat švaistūniškų priemonių buvo apstu ir socialinės politikos srityje. Daugeliu atvejų, vien siekiant visuomenės politinio palankumo, buvo didinamos socialinės išmokos. Be reikiamo pagrindimo buvo atlikta pensinio draudimo reforma sukuriant privačių fondų sistemą. Beje, ne paslaptis, kad rengiant ir įgyvendinant šią reformą pirmuoju smuiku griežė didžiųjų komercinių bankų lobistai.

Socialdemokratų aštuonerių metų ekonomikos valdymo rezultatas – be jokių finansinių rezervų prie krizės slenksčio atlydėtas šalies ūkis. Tuo tarpu Estija, nepaisant kokios politinės pakraipos Vyriausybė buvo valdžioje, jau nuo 1997 metų kaupė stabilizavimo fondą, nedidino viešojo sektoriaus išlaidų, ne vienerius metus turėjo perteklinį biudžetą.

Beje, ir Estija neišvengė aziotazinio nekilnojamojo turto kainų kilimo ir beatodairiškos statybų sektoriaus plėtros, tačiau sukaupiti finansiniai rezervai leido šiai valstybei palyginti lengvai įveikti ūkio nuosmukio atkarpą.

□ Ekonominės politikos akibrokštai

Nenuovokumo indėlį į sąstingio kaustomą šalies ekonomikos valdymą vos perėmę valdžią paskubėjo įnešti konservatorių vadovaujama vadintoji permainų koalicija. Beje, prastų permainų. Mokesčių didinimas ir vidaus vartojimo mažinimas – tokia buvo generalinė naujosios vyriausybės kryptis, galutinai sutrikdžiusi valstybės finansus ir privertusi 2009 metais keletą kartų mažinti viešojo sektoriaus išlaidas ir didinti valstybės skolą.

Visokia patirtis yra naudinga, o neigiama

Kodėl valdžia pateko į šią finansinę aklavietę ir kaip iš jos išbristi? Jau įprasta visus šunis karti ant pasaulinės krizės, o išeities žvalgytis į atsigaujančias eksporto rinkas ir vėl pinigines atversiančius komercinius bankus. Deja, ši lukuriavimo taktika gali atnešti dar didesnius finansinius nuostolius.

ko gero ypač praverčia. Tereikia sugebėti ją apibendrinti ir ateityje nelipti ant to paties grėblio. Andriaus Kubiliaus vadovaujama Vyriausybė akivaizdžiai pademonstravo, kad makroekonominiai sprendimai pagrįsti išskirtinai išlaidų mažinimu ir mokesčių naštos didinimu ir nepaisantys elementarios ekonominės logikos, tegali tik dar labiau pabloginti verslo įmonių padėtį ir padidinti socialinę įtampą. Todėl visos priemonės, kurių griebėsi Vyriausybė, neva siekdama įveikti nuosmukį, gali būti įvertintos kaip nevykęs ekonominis eksperimentas ir chrestomatinis pavyzdys, ko nevertėtų daryti susiklosčius panašioms situacijoms.

Tuo metu, kai daugumos Europos valstybių vyriausybės (išskyrus Latvijos, Ukrainos ir dar kelių) taikė energingas ekonomikos skatinimo priemones, mažino mokesčius bei didino vartojimą, Lietuvos Vyriausybė elgėsi priešingai. Buvo padidinti PVM ir pelno mokesčiai, nepaisant deklaruoto gyventojų pajamų mokesčio sumažinimo realiai jis buvo padidintas, vienu ypu buvo panaikintos PVM lengvatos. Išstius metus buvo vien kalbama apie būtinybę skatinti ekonomiką, tačiau pastatų renovavimo programa liko vien gerais norais, nepagerėjo verslo aplinka, menkai buvo skatinamas eksportas. Pinigų politikos srityje taip pat nebuvo taikyta kokių nors verslui palankių priemonių. Todėl komerciniai bankai, sprenddami savas likvidumo užtikrinimo problemas, ignoravo bet kokius Vyriausybės raginimus aktyviau dalyvauti verslo skatinimo programose.

Žinoma, kad tokia ekonominė politika tik dar labiau pablogino valstybės finansų padėtį. Mokesčių įplaukos į iždą mažėjo ne vien dėl ūkio nuosmukio, bet ir dėl suintensyvėjusio jų

slėpimo. Tiesa, Vyriausybės vadovas ir naujoji finansų ministrė puse burnos prašneko apie klaidas mokesčių politikos srityje, tačiau esminių korekcijų nebuvo imtasi nei 2009 metais, nei rengiant 2010 metų valstybės biudžetą.

□ Kelias iš aklavietės

Kelias atgal iš finansinės aklavietės visuomet sudėtingesnis. Vertėtų pateikti bent fragmentiškus pasiūlymus kaip tą kelią sutrumpinti ir palengvinti.

- 1) Konsoliduoti (sujungti) valstybės, socialinio draudimo ir privalomojo sveikatos draudimo biudžetus. Tai padėtų racionalizuoti viešojo sektoriaus finansų srautus;
- 2) kuriam laikui įdiegti tiesioginį savivaldybių pajamų ir išlaidų planavimą. Šiuo metu taikoma savivaldybių biudžetų planavimo metodika nepelnytai skurdina tuos miestus ir rajonus, kuriuose verslo įmonės patiria daugiau sunkumų;
- 3) įgyvendinti finansinių įsiskolinimų užskaitų tvarką sistemose „Valstybė ir savivaldybės – verslui“ ir „Verslas – valstybei“;
- 4) numatyti PVM mokesčio lengvatas parduodant šviežią bei užšaldytą mėsą bei mėsos gaminius, pieną ir pieno produktus, vaisius ir daržoves.
- Didėjant šių produktų pardavimui stacionariuose turgavietėse ir mobiliuose ūkininkų turgeliuose sukuriamos nevienodos konkurencijos sąlygos mažmeninės prekybos įmonėms. Kita vertus, mažėjant pagrindinių maisto produktų pardavimui mažmeninės prekybos tinkle, valstybės iždas netenka vis daugiau pajamų;
- 5) taikyti aktyvias politikos priemones, kurios skatintų (arba priverstų) komercinius bankus atnaujinti verslo įmonių ir valstybės iniciatyva rengiamų ekonomikos skatinimo programų kreditavimą;
- 6) mažinti valstybės priklausomybę nuo skandinaviškojo kapitalo komercinių bankų;
- 7) biudžeto deficitui dengti pritraukti kuo daugiau lėšų iš piliečių (taupymo ląškų, obligacijų ir kt. pavidalu). Šiuo atveju pinigai neiškeliautų iš šalies ir ateityje būtų skatinamas vidaus vartojimas;
- 8) demontuoti kartelinius ekonomikos židinius, išvirtinčius daugelyje perdirbamosios pramonės įmonių (pieno ir mėsos, grūdų, medienos perdirbimo ir kt. ūkio sektoriuose);
- 9) atsisakyti pensijų ir kitų pagrindinių socialinių išmokų mažinimo. Pirmą, tai mažina vidaus vartojimą, o antra – didina socialinį nestabilumą ir mažina pasitikėjimą savo valstybe;
- 10) parengti išskirtinių priemonių paketą, įgalinančią slopinti darbo paieškas svetur ir mažinti nedarbą šalies viduje.

Cul-de-sac in State Finances

By Kęstutis Jaskelevičius

After long and heated political disputes, the Seimas has approved the state budget 2010 which has been later legitimated by the President. The budget says that the state revenues, including EU financing, will be 21.3 billion litas, while expenditure 26 billion litas. The budget deficit will make 5.9% of GDP. The social insurance budget was the one which received the most controversial opinions and disapproval of the society. Cut-down pensions and other social benefits did not help to reach its balance. Even with the significant reduction of expenditure, SODRA's budget deficit will be 2.7 billion litas and thus the general state budget deficit will make even 9% of GDP in 2010.

The one and only source to finance this deficit is the borrowed money. The net debt of the government will pull the national economy down even more. In 2009, this debt grew by nearly 70% (about 11.3 billion litas) and reached 27.3 billion litas at the end of the year, not speaking about the indebtedness of local governments to commercial banks and other creditors.

So why has the government reached this financial cul-de-sac and what are the ways out? We've got used to blame the world crisis and are searching for solutions in the reviving export markets and commercial banks that plan to re-establish their crediting. Alas, this tactics of waiting might bring even more severe financial losses, moreover that the European Central Bank has warned the Baltic States of the second wave of the crisis which might be escaped only by implementing the active economic policy. Finally, we should learn from the experience of the neighboring Poland and Estonia that have overcome the crisis with insignificant social losses.

□ What has led to the cul-de-sac

There are four main groups of reasons which have led the public finances to this cul-de-sac: 1) world financial thrombosis which has evoked the fall of the real property prices, banking crisis and decline of export markets; 2) passive an inadequate state monetary policy; 3) light-minded economic policy of the preceding social-democrat government; 4) chaotic and contradictory decisions of the ruling conservative majority that have brought even larger derangements to the national economy.

A more through analysis of the reasons for the own "blame" could be made. First comes the monetary policy. It is paradoxical that it was the Bank of Lithuania which approved of imported monetary flows and was the first to push Lithuania into the economic recession. For example, in 2004-2009, the huge amount of unearned money, 103 billion litas, was imported into Lithuania. This led to the formation of two monetary markets: the consistently growing market of imported money which de-organized the national economy, and the real market based on the national GDP. However, even the growing real economic sector in 2008 was weakened by the real property prices boosted by the surplus banking credits and the significant growth of the building sector encouraged by the huge demand for real property objects.

□ The role of imported money

The most destructive role in the flows of imported money was played by the money that arrived through the branches of Scandinavian banks and other financial institutions. This flow of unearned money in 2004-2009 made nearly 42 billion litas. It was this money taking the shape of crediting resources that was the largest destructive power. The EU support and foreign direct investment that should be also regarded as unearned money made 36 billion litas, however they played

So why has the government reached this financial cul-de-sac and what are the ways out? We've got used to blame the world crisis and are searching for solutions in the reviving export markets and commercial banks that plan to re-establish their crediting. Alas, this tactics of waiting might bring even more severe financial losses.

a minor role in the de-organization of the monetary market for they were mainly intended for financing of production projects and created jobs, while the required machinery was imported.

Has the Bank of Lithuania under-evaluated the possible threat of mass crediting of real property? Most probably, the governing bodies of the bank felt this threat. So why didn't they separated the crediting for households and other real property from the real economy and didn't use the mortgage crediting that was put into laws as far back as in 2003? This was the way chosen by the Central Bank of Poland and which helped to avoid the severe economic recession. It's painful to think of the one and only answer in the treacherous position of the

Bank of Lithuania. This bank had its own secret reasons to favour large commercial banks.

□ The way out of the cul-de-sac

The way out of the financial cul-de-sac is always very complicated. I would suggest at least fragmented proposals how to shorten it and make it easier.

1) Consolidation of state, social insurance and compulsory health insurance budgets what would help to make the public financial flows more rational.

2) Temporary introduction of the direct planning of income and expenditure of local governments. The today's method of planning of local government budgets is unfair towards cities and districts where business companies encounter large difficulties.

3) Introduction of the netting for financial debts in the systems "The state and local governments for business" and "Business for the state".

4) Introducing VAT incentives for the marketing of fresh and frozen meat and meat products, milk and dairy products, fruit and vegetables. With the growth of the sale of these products in markets and mobile farmers' markets, unequal conditions are created for retail sale companies. On the other hand, the decrease of sales of food products in the retail sale network reduces state revenues.

5) Introduction of political instruments to encourage (or force) commercial banks to renew the crediting of economic stimulus programmes prepared on the inactive of business ventures or the state.

6) Reducing the dependence of the state on the commercial banks of the Scandinavian capital.

7) Covering the budget deficit by attracting more money from citizens (saving sheets, bonds, etc.).

This means that the money stays in Lithuania and can be used to encourage the domestic consumption in the future.

8) Dismantling cartel economy blocks that have got established in many processing enterprises (milk and meat, grain, wood processing and other economic sectors).

9) Refusing the reduction of pensions and other main social benefits. This reduction first means the slow down of domestic consumption, second encourages the social instability, mistrust in the state.

10) Preparing the block of exceptional measures to stop the emigration and to reduce unemployment in Lithuania.

Sveikatos, grožio bei ištvermės šaltinis

Konkurso „Lietuvos metų gaminy“ pagrindinis tikslas – didinti aukštos kokybės lietuviškos produkcijos konkurencingumą, pristatyti ir įtvirtinti šalies pramonės produkciją, prekes ir paslaugas vietiniam ar tarptautiniam vartotojui. Kaip jūsų bendrovė ieško sprendimų, kad išlaikytų vartotoją?

„Gamtos namai“ visuomet eina koja kojon tiek su naujomis technologijomis, tiek su besikeičiančiais vartotojų įpročiais bei norais, tiek su naujausiais mokslo laimėjimais. Tam, kad mūsų vartotojas liktų patenkintas, taikome inovatyvius sprendimus gamyboje, plečiame vitaminų pasirinkimą, siūlome palankias kainas ir besąlygišką rūpinimąsi kiekvienu klientu. Organizuojame įvairias akcijas, loterijas, esame subūrę sveikuolių klubą, bendradarbiaujame su kitomis organizacijomis, konsultuojame internetiniame puslapyje www.vitaminai.lt – taip perduodami visas turimas žinias apie sveiką gyvenseną bei vitaminus.

Tarp penkiolikoje grupių nominuotų 94 gaminių ir paslaugų aukso medalis įteiktas jūsų vadovaujamai bendrovei. Koks gaminy ir kuo jis ypatingas, kad nusipelnė tokio aukšto apdovanojimo?

Aukso medaliu buvo įvertintas šiuolaikinio vyro sveikatos rinkinys **TRIOPLAN® Sir**. Sveikata – gyvenimo pilnatvės garantas, todėl organizmo poreikius būtina tenkinti iškart, neatidėliojant vėlesniam laikui. Visą, ko šiais laikais reikia sveikatai išsaugoti, sunku sutalpinti vienoje tabletėje. Šiuolaikinio vyro sveikatos rinkinys **TRIOPLAN® Sir** – tai puikiai subalansuotas vitaminų, mikroelementų, būtinų aminorūgščių, antioksidantų bei polinesočiųjų riebalų rūgščių kompleksas. Patogus ir šiuolaikiškas **TRIOPLAN® Sir** vartojimo planas sudarytas iš trijų skirtingų paros metu geriamų kompleksinių veikiančių komponentų, supakuotų lizdinėse plokštelėse. Pasiėmę su savimi dienos vitaminų plokštelę, Jūs visada šalia turėsite savo sveikatos, grožio bei ištvermės šaltinį, todėl reikalingą tabletę ar kapsulę galėsite išgerti tinkamu metu bet kur – mašinoje, lėktuve, darbe, restorane ar sodyboje. Atsižvelgus į specifinius organizmo poreikius **TRIOPLAN®** linija sukurta trims žmonių grupėms: moterims, vyrams ir brandaus amžiaus žmonėms.

The Source for Health, Beauty and Strength

The objective of the competition “Lithuanian Product of the Year” is to enhance the competitiveness of the quality Lithuanian products, introduce the Lithuanian industrial production, goods and services to local and international consumers. What is the strategy of your company to preserve the clients?

“Gamtos namai” has always went hand in hand with the latest technologies, changing wishes and habits of consumers, and the state-of-the-art achievements in the field of science. To satisfy our clients, the company introduces innovative solutions into the production process, expands the assortment of vitamins, offers affordable prices and encourages unconditional care of each client. We are organizing promotional campaigns, lotteries, have established a club of people leading a healthy way of life, maintain cooperation with other organizations, publish consultations on our website www.vitaminai.lt where we share our knowledge about the healthy way of life and vitamins.

The product of your company was granted a gold medal out 94 products and services nominated in 15 categories. Which product was awarded the medal and why?

The gold medal was granted to the supplement for a healthy modern man **TRIOPLAN® Sir**. Health is a guarantor of completeness in life and therefore the needs of the organism must be satisfied immediately. It's rather difficult to put all components that are needed to preserve good health in one tablet. The supplement for a healthy modern man **TRIOPLAN® Sir** is a completely balanced complex of vitamins, microelements, amino acids, antioxidants and polyunsaturated fatty acids. **TRIOPLAN® Sir** is

used three times a day each time taking the separately packed complex components. Once you take the daily portion of vitamins with you, you will always have the source for health, beauty and strength at your hand and will be able to take a tablet or a capsule wherever you are, in a car, on a plane, at work, in a restaurant or in countryside. The **TRIOPLAN®** is the series of vitamins individually created for three groups: women, men and elderly people.



▲ „Mūsų tikslas – patenkinti vartotojo lūkesčius“, – sako UAB „Gamtos namai“ direktorius Gintautas Gylis
▲ „Our goal is to satisfy the expectations of clients,“ says Director of UAB “Gamtos namai” Gintautas Gylis

Aminorūgščių kompleksas
Amino acids

Omega-3 riebalų rūgštys
Omega-3 fatty acids

Vitaminų ir mikroelementų kompleksas
Vitamin and mineral complex



Verslo lazdos jau atitarnavo?



Pastaruoju metu, į valdžią atėjus Vyriausybei su liberalesnėmis nuotaikomis, pasigirdo žinių, jog verslas sulauks gaivesnio požiūrio iš jį kontroliuojančių institucijų, jos pačios patirs organizacinių pokyčių. Ar tai nėra tiesiog politinė reklaminė kampanija žurnalistas Rimantas ŠLAJUS pabandė išsiaiškinti su Teisingumo ministru Remigijumi ŠIMAŠIUMI.

■ Kokios organizacinės ir struktūrinės pertvarkos palies verslą kontroliuojančias įstaigas?

Šiuo metu vyksta du pagrindiniai procesai, kurie yra susiję su verslo kontroliuojančiomis institucijomis ir jų veikla. Vienas ryškiausių pertvarkos elementų – Viešojo administravimo įstatymo keitimas. Pastaruosius pusę metų teko intensyviai dirbti su šiuo projektu ir džiaugiuosi, kad Vyriausybėje pavyko sutarti jį teikti Seimui prioritetu

tvarka. Nauja tvarka palies visas šiandien veikiančias šalyje kontroliuojančias institucijas, pakeis patį jų institucijų misijos supratimą ir, atitinkamai, nemažą dalį konkrečių jų veiklos standartų. Pagal naująją iniciatyvą verslą kontroliuojančioms institucijoms atsirado pareiga konsultuoti ūkio subjektus. Konsultacijos taps privalomos. Tai reiškia, jeigu kontroliuojamasis subjektas kreipsis patarimo kaip įgyvendinti vieną ar kitą nuostatą, tai nebus apsinbota vien tik teisės aktais, kaip šiandien, o bus privaloma atsakyti į konkretų klausimą. Natūralu, – konsultuoti ir priimti atsakymą yra sunkiau, bet vėliau, esu įsitikinęs, kontroliuojančioms institucijoms taps dirbti lengviau.

Bus ir daugybė kitų pasikeitimų. Tarkim, apie planinius tikrinimus bus informuojama iš anksto, ir jie bus panašesni į auditą. Tai situacija, kai visiems bus aišku, jog ateina auditorius, visi pasiruošia, parengia reikalingus dokumentus, atitinkami žmonės susiplanuoja darbus. Ir pastabų daugiausia galima bus tikėtis ne su baudomis susijusių, o kaip tinkamiausiai realizuoti tuos ar kitus teisės aktus bei kitus reikalavimus. Bet ir dėl neplaninio tikrinimo bus patvirtinti aiškesni pačių institucijų kriterijai, kada galima tikrinti, o ne netikėtai užgriūti, grubiai tariant. Dar vieną aplinkybę paminėsiu – tai pareiga kontroliuojančioms institucijoms savo ataskaitose išsamiai nurodyti visus atvejus, kada per daug sudėtinga, neprasminga ar kitaip neadekvatu įgyvendinti reguliavimus, kuriuos tos institucijos siekia įgyvendinti. Šiandien dažnai matome, kad kontroliuojančios institucijos kartoja, jog mes čia niekuo dėtos, mes tik teisės aktus įgyvendiname. Tuo tarpu teisės aktus priimančys subjektai niekada iš kontroliuojančių institucijų negauna aiškaus signalo, kad tuos teisės aktus realizuojant, verslo subjektai arba jos pačios susiduria su problemomis.

Dar reikėtų paminėti mano ir ūkio ministro iniciatyvą, pagal kurią yra numatoma grupuoti ir sujungti dalį kontroliuojančių institucijų (jų šiuo metu yra apie 150, iš kurių apie pusę turi inspektavimo funkcijas). Kai kurios kontroliuojančios organizacijos būdamos labai mažos ir įsteigtos vienam tikslui siekti net neturi galimybės savo veikloje numatyti prioritetų. Atlikdamos iš esmės vienintelę savo funkciją jos nesižvalgo į šalis ir visai nesidomi, ar jų

veikla kartais neatneša daugiau žalos negu naudos.

Atitinkamai kyla ir kitos problemos, – nebegalima sutelkti ir koncentruoti resursų, suformuoti kompetencijos centrų. Tokiose mažose įstaigose sunku sukurti rizikos vertinimo sistemą. Todėl siūloma visas šias 150 institucijų, ypač inspektuojančias, pirmiausia sugrupuoti į aštuonias grupes pagal veiklos sritis ir pagal tikrinimo pobūdį, o ilgainiui, t. y. po metų, planuojama, kad inspektavimo funkcija beliktų vienoje institucijoje. Taiėjimas link agentūrinio kontrolės modelio, paplitusio anglosaksiškuose kraštuose, kuris turi pakankamai resursų vertinti riziką, įgyvendinti valstybinius aktus ar šviesti prižiūrimas įmones.

Sujungiant visas institucijas į atitinkamas grupes, bus sprendžiami keli problemiški aspektai. Vienas jų, jau mūsų paminėtas, rizikos vertinimas ir žinių bei kompetencijos koncentravimas. Kitas – funkcijų dubliavimo išvengimas. Šiandien, deja, turime tokią situaciją, kai, tarkime, įmonę tiria ir elektros energetikos inspekcija, ir darbo inspekcija, ir priešgaisrinė, kitos inspekcijos – visos pagal savo profilį. O juk saugą prižiūrinčias organizacijas galima sujungti į vieną. Kitas stambus darinys rūpintis finansais ir mokesčiais, kada būtų sujungta Finansų ministerijos valdoma valstybinė mokesčių inspekcija ir socialinį draudimą atliekantis administravimas. Taip pirmame etape būtų formuojamos teminės grupės. Toms institucijoms teks prisitaikyti prie naujų sąlygų, reikės labai smarkiai transformotis. Antrajam etapui Vyriausybė kol kas nėra pritarusi, tačiau tikrai vilioji, kad tai bus padaryta.

■ Tai konkrečiai dar negalite pasakyti, kokios institucijos turės pasitraukti iš arenos?

Ne, konkrečiai dar negaliu pasakyti. Bet kai kuriais atvejais gana akivaizdu ir natūralu, kad, tarkime, finansų srityje Valstybinė mokesčių inspekcija atliks vadovaujančią vaidmenį. Saugos ir atitikties srityje vėlgi – didžiausia institucija yra Valstybinė darbo inspekcija. Dabar aktualiausias uždavinys – suformuoti aštuonias grupes, kol kas yra tik preliminarus jų sąrašas. Tai planuojama padaryti per porą mėnesių. O kai tos grupės pradės

veikti, tada bus matyti, kurios institucijos pagrindu geriausia kurti bendrą inspektuojančią tarnybą, o ilgainiui galbūt ir vieną organizaciją. Tik noriu pabrėžti – visa tai nėra vienos ar kitos institucijos laidojimo planas, tiesiog tai kitoks požiūris, mums svarbiausias principas, kad efektyviai veiktų visa sistema.

Paminėjote anglosaksų teisės tradicijas. Kokios tendencijos europinėje praktikoje dėl verslo kontrolės vyrauja šiuo metu? Kalbama, kad Lietuva yra tarp lyderių pagal tikrintojų skaičių?

Realiai našta įmonėms matuojama labai įvairiai ir nebūtinai pagal inspektorių kiekį. Europoje elgiamasi labai įvairiai, tačiau vyrauja ryški rizikos vertinimo, prioritetų išskyrimo, kompetencijos koncentravimo tendencija. Lietuvoje, Pasaulio banko tyrimo duomenimis, palyginus su kitomis Centrinės Rytų Europos šalimis, dar prieš kelis metus verslo kontroliuoti institucijos vykdavo dvigubai dažniau. Ir vieno atėjimo metu praleisdavo dvigubai daugiau laiko. Dabar kai kurios institucijos: Valstybinė mokesčių inspekcija, Valstybinė darbo inspekcija yra pagerinusios šią statistiką. Deja, skaidrumo ir verslo naštos mažinimo čempionais mūsų iš tiesų nepavadinasi.

Pradedant nuo teisės aktų ir baigiant kur kas svarbesnę – dalykinio bendravimo kultūros terpe – mūsųose tebevyrauja policininko ir plėšiko žaidimas. Verslas neva plėšikai, o kontroliuojanti institucija – lyg ir policininkai, kuriuos verslininkai tik ir taikosi apgauti. Bet visada yra du aspektai – piktybinis ir nepiktybinis pažeidimas. Sakysim, pardavė alkoholi nepilnamečiui. Turime pasigilinti, ar mažmeninės prekybos įmonė turi vidinę kontrolės sistemą, kuri leistų pardavėjai dėl nepatyrimo padariusiai tokį žingsnį, vėliau panašios klaidos išvengti. Pertvarka psichologine prasme yra visų mūsų mentaliteto problema, ir aš tikrai nesu naivus manydamas, kad greitai viskas atsistos į savo vėžes. Tačiau tai būtinas žingsnis tam, kad poslinkiai vyktų į gerąją pusę.

Argi, sakysime, normalu, kad nedidelei įmonėlei, kur stovi pora rašomųjų stalų, ir kurios keliems darbuotojams bene didžiausias tykantis pavojus – netyčia praryti tušinuką. Valstybinė darbo inspekcija privaloja krūvas dokumentų, susijusių su tariaama sauga, kurių neprisipirkus ir neužpildžius, dar prieš tai reikalaujamus kursus neatlankius, įmonei ir jos vadovui grėsia dideli nemalonumai?

Iš tiesų, mažoje įstaigoje kontrolierių gali būti nubaustas administratorius, neturintis darbuotojų saugos kursų, per kuriuos jis būtų sužinojęs, kaip kranininkams saugiai dirbti,

baigimo pažymėjimo. Tokie neadekvatumi, kada nežinia – dėl baimių, įtarimų ar tiesiog dėl noro pasipinigauti – baudžiami žmonės, kaip tik ir skatina pertvarką, kada pati kontroliuojanti struktūra turėtų galimybę sutvarkyti savo reguliavimo sistemą ir turinį.

Kalbama, kad daugiausia tikrintojai mėgsta vaikščioti į smulkias ir vidutines įmones, kurios neturi nei teisininkų, nei savų auditorių, nei pagaliau reikalingo politinio svorio apsiginti, skirtingai nuo stambiojo kapitalo. Ar šiuo atžvilgiu padėtis keisis ir kaip?

Su tomis pačiomis tikrinimo problemomis susiduria ir smulkūs, ir stambūs verslas, tik galbūt jos – skirtingo pobūdžio. Lyg ir natūralu, kad eilinis inspektorius be rimto pagrindo neis tikrinti į stambią įmonę, bet gali užsukti į smulkia firmą, kurioje iš tikrųjų, galbūt, nėra ir tos kvalifikacijos, ir patirties apsiginti. Kartais net inspektorių viršininkai nežino, kad buvo užėita į kokią įmonę. Būna, kad smulkūs savininkai, kai atvyksta pas jį inspektorius, apskritai pirmą kartą išgirsta, jog yra tokia inspekcija. Smulkmeniškas, nepagrįstas, neadekvatus tikrinimas slegia smulkiuosius. Todėl minėto viešojo administravimo

Konsultacijos taps privalomos. Tai reiškia, jeigu kontroliuojamasis subjektas kreipsis patarimo kaip įgyvendinti vieną ar kitą nuostatą, tai nebus apsiribota vien tik teisės aktais, kaip šiandien, o bus privaloma atsakyti į konkretų klausimą. Natūralu, – konsultuoti ir priimti atsakomybę yra sunkiau, bet vėliau, esu įsitikinęs, kontroliuojančioms institucijoms taps dirbti lengviau.

įstatymo pakeitimai numato, jog tikrinimui visada turi būti pagrindas. Atėjimas tikrinti be pagrindo bus laikomas rimtu pažeidimu.

Pastaruoju metu verslininkas neretai vėl prilyginamas kone vaikus gąsdinančiam siaubūnui, kuris tik persekioja ir engia savo darbščius darbuotojus. Deja, net pliki akim matyti, kad verslą kontroliuojančių įstaigų nemažą klientūros dalį sudaro žmonės, linkę tinginystei ir aferoms. Bet, būtent, jie ir sulaukia parėmimo. Ar galima tikėtis, kad ir darbdavys, jo interesai lygia greta bus ginami, kaip ir samdomųjų?

Pagal silpnosios ir stipriosios šalies įvaizdį verslininkas yra stiprioji, darbuotojas – silpnoji šalis. Bet stiprioji šalis gali nukentėti labai smarkiai, jeigu silpnosioji šalis bus ginama nesažiningai. Manau, kontroliuojančios institucijos turi veikti nešališkai ir ginti tą, ką reikia ginti, atsižvelgdamos į kiekvieną atvejį atskirai.

Bijau, kad šiandien visa atsakomybė užkraunama pirmiausia verslininkui. Ir kartais neadekvačiai.

Naujajame įstatymo projekte yra labai aiški nuostata, jog kontroliuojančių institucijų tikslas nėra ir negali būti surinkti baudas, bet teisinio reguliavimo būdu pasiekti teigiamą rezultatą. Tarkime, pirmiausia reikia galvoti ne kaip nubausti darbdavį, įvykus nelaimingam atsitikimui, bet teikti rekomendacijas ir analizuoti padėtį, rizikas, priežastis, kad tokių įvykių būtų išvengta. Tad jeigu mes žvelgsime į problemą iš jos sprendimo pusės, o ne baudimo už pasekmes aspektu, įmonėse atsirastų harmoningesnė santykiai, darbdaviai ir darbuotojai adekvačiai pasidalins atsakomybę. Jeigu žmogus sąmoningai neužsidėjo apsauginių akinių, jis pirmiausia ir turi už savo veiksmus atsakyti.

Dėl verslą kontroliuojančių įstaigų mažinimo ir jų veiklos būdavo iniciatyvų ir anksčiau. Tačiau visos jos palaipsniui užgesdavo. Ar tikite, jog šįkart jums su Vyriausybe ir Seimu pavyks peržengti šį aukštą slenkstį?

Kontroliuojančių įstaigų grupavimo ir jungimo darbai jau pradėti dirbti Vyriausybės lygiu, nes čia nereikia Seimo pritarimo. Dėl mano inicijuoto Viešojo administravimo įstatymo pakeitimų buvau pasikvietęs visas kontroliuojančias institucijas pasitarti dėl laukiamų perversmų, ir jau mačiau jų pozityvų nusiteikimą. O pats įstatymo projektas, kurio koncepcija buvo patvirtinta dar vasarą, jau greitai bus svarstomas Seime. Tikiuosi, kad ši iniciatyva galutinai bus realizuota ankstyvą pavasarį, kadangi Vyriausybė prašo jį priimti prioritetine tvarka.

Tam koalicijoje yra pasiektas rimtas politinis susitarimas. Manau, kad ir opozicija tai parems, nes dažnai primena, ir, beje, pagrįstai, jog verslo sąlygas reikia gerinti ir laisvinti.

Ar verslo liberalizavimo pradmenų sulauksim ateityje ir kitose srityse, pavyzdžiui, darbo reguliavimo sfereje?

Darbo santykių liberalizavimas Lietuvoje yra viena iš sričių, kuri, palyginus su mūsų konkurentais tarptautinėje arenoje, ypatingai nedraugiška verslui. Pasaulio banko atliktais tyrimais remiantis, pagal verslo sąlygas Lietuva tradiciškai yra trečiame dešimtuose. O štai pagal darbo santykių lankstumą mes esame tik trylikame dešimtuose tarp visų pasaulio šalių. Akivaizdi indikacija, kur reikia labai smarkiai pasitempti. Pokyčiai laukia. Pats esu parengęs kai kuriuos siūlymus. Tikiuosi, kad Vyriausybė skirs pakankamai pastangų dėl šių būtinų pokyčių sutarti su socialiniais partneriais, be kurių pritarimo pokyčių vykdyti, kol kas, deja, nesiryžtama. Ūkio ministerija rengia konkrečius nutarimus licencijų atsakymo ir kitose aktualiose darbo išlaisvinimui srityse.



Will the Business Constraints Going to be Removed?

Recently after a government with more liberal mindset has come into power some news were spread that the business will receive more freedom from the controlling institutions, and that those institutions themselves will experience organizational changes. Journalist Rimantas ŠLAJUS interviewed the Minister of Justice Remigijus ŠIMAŠIUS trying to find out whether it is true or is it just yet another advertising campaign.

■ What organizational and structural reforms the business control institutions will experience?

Currently two main processes related to business control institutions and their activities are running. One of the most obvious elements of the reform is the change of Law on Public Administration. During the last six months I have done some intense work on this project and I am happy that the Government managed to agree to present it for Seimas in the priority order. The new order will affect all control institutions today operating in the country; it will change the understanding of the mission of those institutions and respectively a considerable portion of standards of their activity. According to a new initiative an obligation for business control institutions to consult business entities has now emerged. The consultations will become mandatory. It means that if the controlled entity will ask for advice on how to execute one or the other regulation it will not be limited to legal acts as it is today, the controlling institution will be obliged to answer a particular question. Naturally, it is more difficult to consult and bear the responsibility, but I am sure that in the future it will be easier for the controlling institutions to work.

There will be a lot of other changes. For example, planned inspections will be announced in advance and it will look more similar to an audit. It is a situation, when everyone is aware that the auditor is coming, everybody prepares for it, the necessary documents are prepared, and people plan their work accordingly. Also it is likely that less notices related to penalties will be received, instead notices will be regarding the best ways of execution of one or other legal act and other regulations. But also more clear criteria of the institutions will be approved regarding unplanned inspection; it will be identified when an inspection is allowed in order to avoid it falling in unexpectedly. I want to mention one more thing, and that is an obligation of controlling institutions to properly identify all cases in the reports when the execution of regulations those institutions are trying to execute is too complicated or it is unreasonable or otherwise inadequate. Today we often hear the controlling institutions say they don't care about anything

and that they are just executing the legal acts. Meanwhile the law making institutions never receive a clear signal from the controlling institutions that business entities or they themselves face problems when executing those legal acts.

Also my and the minister's of economy initiative should be noted according to which it is intended to group and integrate a part of controlling institutions (currently there are approximately 150 of these, half of which only have inspection function). Some of the controlling organizations being very small and established for single purpose don't even have an opportunity to identify priorities in their activity. Basically serving their only function they do not look around and don't care if their activity sometimes causes more harm than good.

Respectively, other problems emerge: it is impossible to gather and concentrate resources, to form competence centers. It is difficult to create a risk evaluation system in such a small institutions. Therefore, it is suggested first of all to group all of these 150 institutions, especially the inspecting ones, into eight groups according to activity and nature of inspection; in the long run, i.e. in one year, it is planned to leave the inspection function for one institution. It is a step towards agency control model which is popular in Anglo-Saxon countries; this model provides enough resources to evaluate the risks, to execute state acts and to educate supervising companies.

By grouping all institutions into respective groups several problematic issues will be solved. One of those is the already mentioned risk evaluation and concentration of knowledge and competence. The other thing is that we will avoid doubling of functions. Today, unfortunately, we have a situation when, for example, the company is inspected by energy inspectorate, labor inspectorate, fire inspectorate and other inspectorates, all according to their field. Yet, it is possible to group safety supervising organizations into one. After the integration of state tax inspectorate under the ministry of Finance and social security administration this major formation would take care of finance and taxes. Thus thematic groups would be established in the first stage. These institutions will

have to adapt to new conditions, they will have to go through major transformation. The Government hasn't approved the second stage yet, however, I really hope this will be done.

■ So, for now you cannot identify precisely what institutions will have to leave the arena?

No, I cannot give a precise answer. However, in some cases it is pretty obvious and natural that, for example, in the field of finance the State tax inspectorate will have the leading role. Again in safety and conformity field – major institution is Labor inspectorate. Now the most relevant task is to come up with the eight groups, currently there is only a preliminary list. It is planned to complete it in two months. After these groups start to operate, we will see based on which institution it is best to establish one general inspecting service, and in the long run possibly one organization. Yet, I want to stress that it is not a plan on how to get rid of one or the other institution, it is simply a different attitude, and the most important for us is the principle that would allow the system to work efficiently.

■ Will we see business liberalization elements in the future in other fields, for example, labor control field?

Liberalization of labor relations in Lithuania is one of the fields which, compared to our competitors in the international arena, is especially unfavorable for business. Based on the World Bank research, Lithuania traditionally is ranked the Third Ten according to business conditions. Whereas according to flexibility of labor relations we are standing only in the Thirteenth Ten among all countries of the world. This is a clear indicator showing that we need to shape up a lot. The changes await. Personally I have prepared some proposals. I hope that the Government will give enough effort to agree with the social partners on these necessary changes; for now, unfortunately, the implementation of the changes is struggling without the approval of the social partners. The Ministry of Economy is preparing particular resolutions in the field of abandonment of licenses and other fields relevant for freeing the labor.



„Tulpės” sanatorija - vieta, kur Jūsų kūnas ir siela pabėgs nuo varginančios kasdienybės, patirs stebuklingų mineralinių vandenų, prisilietimo ir ypatingo tik Jums skirtos dėmesio jėgą!



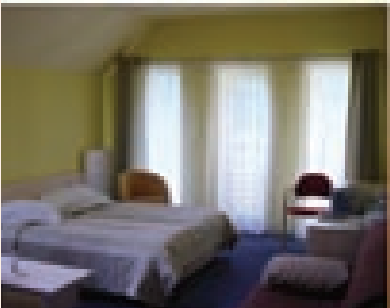
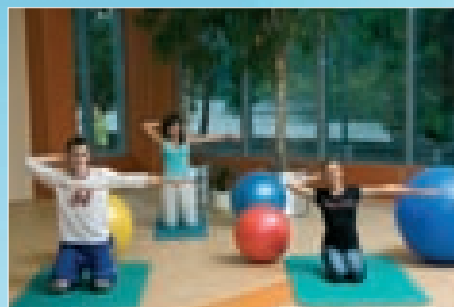
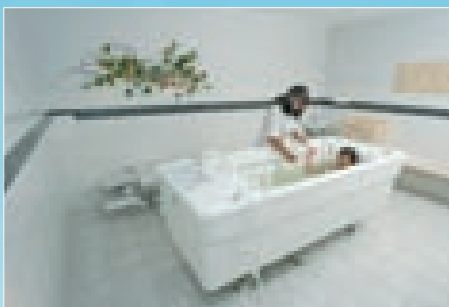
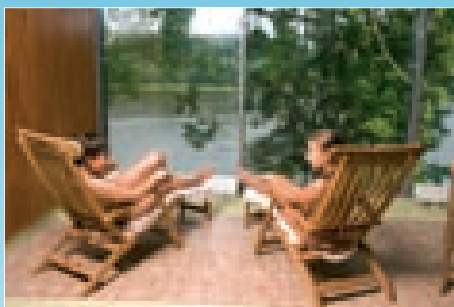
Laukiame Jūsų atvykstant

B. Sruogos g. 4, Birštonas
Registratūros tel. 8 319 65525
Gydyklos tel. 8 319 61336
El. paštas santulpe@mail.lt
<http://www.tulpe.lt>

- Specialios gydomosios ir sveikatinimo programos sukurto pagal laiko ir profesionalų patikrintas metodikas.
- Detoksikuojančios, organizmą valančios, raminančios ir papildančios mineralais kūno ir veido puoselėjimo, procedūros, atliekamos derinant neprilygstamas aukštos mineralizacijos mineralinio vandens „Vaidilutė“ vertingąsias savybes ir prancūzišką kosmetiką „Omaré“ ir „Phytomer“.

- Unikalaus mineralinio vandens, purvo, fizioterapijos ir kitos gydymo, sveikatinimo procedūros.
- Gydymasis, atpalaiduojantis sausas ir povandeninis masažas.
- Susikaupusius rūpesčius ir nuovargį paliksime baseino ir pirčių procedūrose.

Nuolatinis rūpinimasis sveikata ir grožiu-
geriausia investicija į pilnavertį kokybišką gyvenimą.

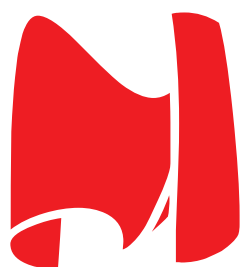


svečių namai
audenis

Pačiame miesto centre, gražioje, ramioje, netoli parko esančioje vietoje Jūsų laukia svečių namai "Audenis". Pirmame viešbučio aukšte jau spėjusi pagerinti puikiais patiekalais kavinė (joje vienu metu gali vadintis iki trisdešimt žmonių). Antrame aukšte įrengta 1 apartamentų klasės kambarys, 1 vienvietis, 5 dviviečiai, 2 lukso klasės kambariai. Atvykusį svečių laukia įvairios pramogos: jodinėjimas žirgais, pasivažinėjimas dviračiais, pažintinis skrydis oro balionu arba lėktuvu, šalia viešbučio esantys teniso kortai vasarą ir neseniai įrengtą kalnų slidinėjimo trasą žiemą. Svečiams patogumui yra galimybė pasinaudoti netoliese esančių sanatorių teikiama gydymo procedūromis.



Mus rasite:
Svečių namai "AUDENIS"
Lelių g. 3, Birštonas
Tel.: +370 319 61300, 61302, 61303
Faksas: +370 319 61301
El. paštas: info@audenis.lt
Internetinis adresas: www.audenis.lt



mokslas ir inovacijos – smulkiam ir vidutiniam verslui



Vilniuje pasirašyta Rytų–Vakarų transporto koridoriaus Asociacijos steigimo iniciatyvinės grupės deklaracija

Ateina gyvas metas, kuomet verslo struktūros turi ne konkuruoti tarpusavyje, bet, siekdamos efektyvesnių ekonominių tikslų – jungtis, kooperuotis, pasitelkdamos naujausius mokslo pasiekimus. Tai ypač ryšku transporto srityje, kurioje atsakant į globalizacijos iššūkius, jau nebegalima pasikliauti atskiros transporto rūšies galimybėmis, bet būtina glaudesnė atskirų transporto rūšių sąveika. Dabartiniu metu formuojasi globalios intermodalinės transporto – logistikos grandinės, sutelkiančios įvairių rūšių transporto žaidėjų pajėgas, besiremiančios inovaciniais sprendimais. Štai todėl ne tik šalies viduje, bet ir tarptautiniu mastu pradeda ryškėti Lietuvos Intermodalinio transporto technologinės platformos (LITTP) – kaip atskiras transporto rūšis ir mokslo institucijas vienijančio centro vaidmuo.

Tuo akivaizdžiai buvo galima įsitikinti 2009 metų gruodžio viduryje Vilniuje įvykusio dviejų dienų tarptautinio renginio – „Lietuvos Intermodalinės dienos 2009“ metu. Pirmasis dienos renginys – B2B LOCO seminaras buvo skirtas susipažinti su Europos Sąjungos (ES) FRAMEWORK programų projektų rezultatais, pasidalinti informacija apie gerąją praktiką, – inovacijų tarp mažų ir vidutinio dydžio transporto ir logistikos įmonių sklaidai bei glaudesnių ryšių tarp mokslo ir transporto industrijos plėtotės galimybių aptarimui.

Antrasis Intermodalinių dienų renginys – LITTP forumas buvo skirtas konkrečioms intermodalinio transporto plėtotės Baltijos jūros regione veiksmams aptarti, ypač didelis dėmesys buvo sutelktas Rytų-Vakarų žaliojo transporto koridoriaus (EWTC) vystymui. Todėl žurnalo redakcija ir paprašė dr. Algirdą ŠAKALĮ, kurio vadovaujamas VGTU Intermodalinio transporto



ir logistikos kompetencijos centras, kaip LITTP vadovaujantis partneris, buvo pagrindinis šių transporto ir logistikos sektoriui aktualių tarptautinių renginių organizatorius, pateikti jų analitinį vaizdą ir įvertinti pasiektus rezultatus, kiek jie konkrečiai gali atnešti



▲ Forumo dalyvių pasveikino Susisiekimo ministras Eligijus Masiulis, teigiamai įvertinęs Intermodalinio transporto ir logistikos kompetencijos centro projektų reikšmę intermodalinio transporto plėtrai
▲ The participants of the forum were welcomed by the Minister of Transport Eligijus Masiulis who gave a positive evaluation of the role of projects of intermodal transport and logistics competence center for the development of transport

Labai malonu, kad B2B LOCO seminaras, kuris vyko Vilniaus Gedimino technikos universitete, sulaukė didelio verslo, mokslo ir administracinių struktūrų susidomėjimo ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje. Į seminarą atvyko apie 60 dalyvių iš 14 šalių – Lenkijos, Čekijos, Vengrijos, Slovėnijos, Vokietijos, Turkijos, Bulgarijos, Baltarusijos, Rusijos (Kaliningrado srities), Švedijos, Belgijos, Estijos, Latvijos ir, be abejo, iš Lietuvos.

Kodėl, konkrečiau kalbant, šis seminaras buvo ypač aktualus mažo ir vidutinio dydžio transporto ir logistikos bendrovėms Lietuvoje? Paprastai, mažos ir vidutinio dydžio transporto ir logistikos bendrovės Lietuvoje, analogiškai kaip ir kitose šalyse, turi ribotas galimybes pačios finansuoti joms reikiamus tyrimus ir studijas, kurių rezultatais ir inovaciniais sprendimais jos galėtų pasinaudoti įeidamos į transnacionalines rinkas ir jose įsitvirtindamos.

Kai tuo tarpu Europos Komisijos (EK) iniciatyva pagal Framework programas jau yra įgyvendinta daug projektų, kurių rezultatai, rekomendacijos ir inovacijos galėtų būti naudingos tiesiogiai jas pritaikant mažų ir vidutinio dydžio įmonių praktinėje veikloje.

Seminaro, kuris vyko pagal EK finansuojamą projektą B2B LOCO, svarbiausi tikslai ir uždaviniai buvo:

- pristatyti geros praktikos sprendimus ir rekomendacijas logistikos ir transporto srityse (remiantis jau atliktais ar vykdomais Framework programų projektais);
- talkinti mažo ir vidutinio dydžio įmonėms ir ekspertams, ieškantiems jiems rūpimos informacijos apie Framework projektus ir jų rezultatus;
- supažindinti mažo ir vidutinio dydžio įmones su galimybėmis dalyvauti Framework projektuose, ypač paskatinti dalyvauti šių projektų demonstracinėje veikloje;

– talkinti formuojant pastovų bendradarbiavimo tinklą tarp mokslo ir tyrimo institucijų iš vienos pusės ir mažo ir vidutinio dydžio įmonių – iš kitos.

Džiugu, kad mums pavyko suformuoti aukšto lygio tarptautinį pranešėjų korpusą ir kad sulaukėme daugumos seminario dalyvių, ypač atstovaujančių mažo ir vidutinio dydžio įmonėms, aktyvumo ir susidomėjimo. Taip pat pabrėžtina, kad visi pranešėjai – transporto ir logistikos profesionalai, turintys sukaupę nemažą patirtį vykdydami Framework ir nacionalinės svarbos projektus arba jiems vadovaudami.

Taigi, seminario metu pranešėjai pasidalino naujausiomis idėjomis ir informacija apie ko-modalinio transporto ir logistikos plėtrą. Inovatyvus žalojo transporto plėtotės perspektyvas pristatė prof. Stane Božičnikas (Slovėnija), su e.logistikos sistemomis ir jų pritaikymu mažo ir vidutinio dydžio įmonėms supažindino Leszekas Andrzejewski (Lenkija). Logistikos kompetencijos centrų plėtrą nuo Baltijos regiono iki Balkanų pateikė Ewa Dobrzeńska (Lenkija), intermodalinio transporto Europoje praktinės veiklos aspektus nagrinėjo Marcelas Huschebeckas (Vokietija) ir Klausas Ebelingas (Belgija). Įdomų pranešimą apie logistikos bendrovių paslaugų kokybės indikatorius perskaitė VGTU atstovas Vladas Stūrys. Iš klausius visus pranešimus, lygiagrečiai vyko dvi „brain storm“ (proto šturmo) diskusijos, kurių metu turėjome galimybę išgirsti seminario dalyvių, o ypač mažo ir vidutinio dydžio įmonių, atstovų nuomonę apie galimybę taikyti savo praktikoje pristatytas inovacijas, Europos šalių gerąją praktiką ir rekomendacijas plėtojant savo veiklą logistikos ir transporto rinkose.

Kad B2B LOCO Seminaras buvo sėkmingas, ir mums pavyko užmegzti konstruktyvų dialogą tarp mažo ir vidutinio dydžio įmonių bei tyrėjų, patvirtino šio renginio dalyvių anketinės apklausos rezultatai. Daugiau kaip 70 proc. seminario dalyvių renginį įvertino „gerai“ ir „puikiai“. Todėl, tęsiant ES finansuojamą B2B LOCO projektą, yra numatyta suformuoti pastovų naujausios informacijos apie FRAMEWORK programos atliktų tyrimų rezultatus ir inovacijas transporto ir logistikos srityje tiekimo tinklą suinteresuotoms įmonėms ir ekspertams. Šia tematika yra numatytas seminaras Lietuvoje 2010 metais.

Be kita ko dar vienas svarbus seminario rezultatas – sutarimas Slovėnijos ir Lietuvos mokslininkų pastangomis atnaujinti naujųjų ES šalių transporto tyrėjų bendradarbiavimo tinklą T-NEG su jo centru Vilniuje.

Tuo tarpu sekančią dieną vykęs antras „Lietuvos intermodalinių dienų 2009“ renginys – LIITP forumas daugiau dėmesio skyrė konkrečioms praktiniams intermodalinio transporto plėtotės reikalams. Pagrindinis forumo siekis – priemonių kaip stiprinti tiek Lietuvos, tiek ir viso Baltijos jūros pietinės dalies sub-regiono konkurencines pozicijas tarptautinėse rinkose paieška. Pirmiausia, siekiama, kad būtų suformuotas ir efektyviai veiklų žaliasis modernus transporto koridorius, kuris perspektyvoje taptų svarbia grandimi globalioje transporto – logistikos grandinėje aptarnaujant Rytų -Vakarų prekybos srautus, maksimaliai



▲ Transporto Asociacijos (EIA) generalinis sekretorius Klausas Ebelingas (Klaus Ebeling) atidžiai sekė forumo dalyvių skaitomus pranešimus ir pasisakymus
▲ Klaus Ebeling, Secretary-General of Transport Association (EIA), gave much attention to the reports and speeches of the participants of the forum



▲ Seminario ir forumo darbe aktyviai dalyvavo Susisiekimo ministerijos kanceliarijos Alminas Mačiulis, išreiškęs ministerijos nuostata, jog siekiama pereiti nuo ekstensyvių infrastruktūros modernizavimo projektų prie intelektualinių transporto galimybių panaudojimo
▲ One of the most active participants of the workshop and forum, the Chancellor of the Ministry of Transport and Communications Alminas Mačiulis presented the ministry's idea to pass from the extensive infrastructure modernization projects to the use of the intellectual transport potential

panaudojant atskirų transporto rūšių privalumus ir efektyvią jų sąveiką. LIITP Forumo metu pasirašyta tarptautinio projekto „Rytų-Vakarų transporto koridorius II“ (EWTC II), vykdomo pagal ES Baltijos jūros regiono bendradarbiavimo programą, asociacijos iniciatyvinės grupės steigimo deklaracija, kuri, planuojama, iki 2010 metų birželio mėnesio pabaigos atvers vartus EWTC II asociacijos įsteigimui.

Tai svarbus, o galbūt netgi istorinis posūkis siekiant subalansuoti Baltijos jūros regiono transporto sistemos plėtrą. Neabejotinai tai reikšmingas žingsnis ir Lietuvai



◀ Forumas „Lietuvos intermodalinės dienos, įvykęs AB Lietuvos geležinkeliai rūmuose, sutraukė mokslininkų ir praktikų iš visos Europos
◀ The forum „Lithuanian Intermodal Days“ held in AB „Lietuvos geležinkeliai“ attracted scientists and practitioners from all over Europe

toliau integruojantis į ES transporto paslaugų rinką.

Kokia šio tarptautinio transporto koridoriaus bendroji vizija?

EWTCII projektas turi svarbią misiją – tapti bandymų aikšte inovacijoms, naujoms technologijoms, verslo modeliams, transporto vadybos sistemoms; naujų logistikos schemų rinkos tyrimams ir verslo planų vystymui. Tai, atsižvelgiant į globalios rinkos poreikius, talkins tarptautinės prekybos plėtrai tarp Europos ir Rusijos, Baltarusijos, Ukrainos, Kazachstano, ir Toliųjų Rytų, įskaitant Kiniją. Formuojama Asociacija numato stiprinti transporto, logistikos kompanijų, intermodalinių terminalų operatorių, krovinių siuntėjų ir gavėjų nacionalinių, regioninių ir vietinių valdžios bei mokslo ir tiriamųjų institucijų bendradarbiavimą, vystyti ryšius tarp EWTCII ir konkrečių pasaulio regionų, skatinti EWTCII konkurencingumą, patikimumą, siekti svarbiausių bendrų projekto dalyvių veiklos ir paslaugų standartų bei indikatorių atitikimo, procedūrų ir dokumentacijų supaprastinimo, harmoningai vystyti skirtingų transporto rūšių infrastruktūrą ir technologijas bei plėtoti jų tarpusavio sąveiką (intermodalumą), atstovauti asocijuotus EWTCII partnerius Europos Komisijoje, tarptautinėse transporto organizacijose, taip pat – nacionalinėse ir regioninėse valdžios struktūrose.

EWTCII asociacijos steigimo iniciatoriais tapo ir deklaraciją pasirašė Stasys Dailydka, AB „Lietuvos geležinkeliai“ generalinis direktorius, Algimantas Kondrusevičius, Lietuvos vežėjų automobilių keliais asociacijos prezidentas, Kęstutis Kravcovas, DFDS Lisco padalinio Lietuvoje vadovas, Vytautas Levickas, Lietuvos krovinių vežėjų asociacijos prezidentas, Algirdas Šakalys, Lietuvos Intermodalinio transporto

technologinės platformos vicepirmininkas, Klaus Ebeling, Europos Intermodalinio transporto asociacijos generalinis sekretorius, Magnus von Schenck, EWTC II projekto kordinatorius (Švedija), Anders Wiberg, Karlshamno uosto direktorius strategijai (Švedija), Ivan Liptuga, AB „PLASKE“ viceprezidentas (Ukraina) ir Orechov Michael, Glubokoje regiono (Baltarusija) atstovas. Deklaracijos pasirašymo dalyviai ir iniciatoriai sulaukė ją palaikančių laišku iš Kinijos, Švedijos ir kitų suinteresuotų šalių.

Taipogi svarbus rezultatas, kad buvo pasirašyta kita reikšminga sutartis – Stasys Dailydka, AB „Lietuvos geležinkeliai“ generalinis direktorius ir Klaus Ebeling, Europos Intermodalinio transporto asociacijos generalinis sekretorius savo parašais patvirtino, jog AB „Lietuvos geležinkeliai“ įstojo į Europos Intermodalinio Transporto Asociaciją (EIA). EIA skatina intermodalinio transporto plėtrą Europoje, sujungdama geležinkelius, vandens, oro ir sausumos kelius. Asociacija įsteigta 1993 metais ir šiuo metu vienija daugiau nei 90 narių.

Šios sutartys suteikia realią galimybę spėriai lyginti Lietuvos vežėjams ir verslui tarptautinius kelius, skatinti integracinius procesus ir mokslo panaudojimą praktiniams poreikiams. Vis dėlto, siekis, kad Lietuva taptų regioniniu intermodalinio transporto centru būtų įgyvendintas, privalome padaryti konkrečius žingsnius steigdami modernius logistikos centrus strateginių transporto rūšių infrastruktūros sankirtose:

- jūrų kelių ir geležinkelio bei automobilių kelių sankirtoje, Klaipėdoje, uosto prieigose;
- Europinės 1435 mm geležinkelio vėžės („Rail Baltica“), 1520 mm geležinkelio vėžės („Rytų-Vakarų“ koridorius) ir automobilių magistralės „Via Baltica“ sankirtoje, Kauno miesto apylinkėse;

- Rytų-Vakarų krypties automobilių magistralės transporto koridoriaus IXB dalių – geležinkelio ir automagistralės E85 (Klaipėda–Vilnius–Minskas) – sankirtoje Lietuvos sostinės Vilniaus miesto prieigose.

Logistikos centrai turėtų sukurti naujų galimybių didinti krovinių vežimo paslaugų kokybę ir lankstumą, mobilumą, efektyviau naudoti transporto priemones, optimizuoti administracines procedūras. Kartu su transporto kompanijomis ir tikrinimą atliekančiomis institucijomis logistikos centruose veiks draudimo kompanijos, bankų filialai, informacinių technologijų centrai, transporto tyrimų, konsultacinės, mokymo kompanijos ir kitos transporto bei logistikos komplekso įmonės. Moderniomis informacinių technologijų sistemomis centrai bus sujungti su tarptautiniais logistikos centrų tinklais.

Tačiau visa bėda, šių projektų įgyvendinimas atsilieka nuo praktikos poreikių. Kodėl šioje srityje tokia lėta pažanga, LITTP forumo metu atsakymo į šį klausimą ieškojo net trys proto šturmo grupės. Kartu buvo ieškoma atsakymų ir į tokius klausimus: kaip paspartinti VLC steigimą ir plėtrą Lietuvoje? Kokie veiksniai turi skatinti VLC steigimą? Kam – privatiems ar administracinėms struktūroms turi priklausyti steigimo iniciatyvos? Privatus logistikos centrai – VLC partneriai ar konkurentai? Kokios turėtų būti VLC ir privataus verslo struktūrų funkcijos valdymo organuose?

Žinoma, ne visi atsakymai į visus šių tarptautinių susitikimų metu iškeltus klausimus surasti. Diskusijos šiomis temomis vyks ir toliau.

Tačiau daugumą uždavinių forumas išsprendė, o tai leis pereiti prie konkrečių darbų ir projektų įgyvendinimo.



Science and Innovations

for Small and Mid-sized Businesses

Signing a declaration regarding the establishment of the initiative group of the Association of an international project East West transport corridor in Vilnius



▲ Seminaras padėjo užmegzti konstruktyvų dialogą tarp mažo ir vidutinio dydžio įmonių bei tyrėjų
▲ The workshop helped to start a constructive dialogue between small and mid-sized companies and researchers

domestically but also internationally the role of the Lithuanian Intermodal Technology Transport Platform (LITTP), as a center that unites individual means of transportation and science institutions, is becoming very important.

One could make sure about this during an international two-day event “Lithuanian Intermodal Days 2009”. The first event of the day was the B2B LOCO workshop, held to introduce to the results of FRAMEWORK programs of European Union (EU), to share information and good practice, to discuss the spread of innovations among small

and mid-sized transportation and logistics companies and to discuss the development of opportunities of a more close relationship between science and transportation industry. The second event of the Intermodal days was the LITTP forum, held to discuss particular actions of development of intermodal transport within the Baltic Sea region; special attention was paid to the development of East West green transportation corridor (EWTC). This is why the editorial office of the journal asked Dr. Algirdas ŠAKALYS to provide an analysis and evaluation of the achieved results in respect of how much they can be beneficial to our country and maybe to the whole Europe. The VGTU competence center of intermodal transport and logistics as the managing partner of LITTP was the main organizer of these events important to transportation and logistics sector.

A time is coming when the business organizations instead of competing among themselves will have to unite, cooperate and make use of modern science achievements in order to achieve more effective economic goals. This is especially notable in the transportation field, where one cannot depend on a single means of transportation in order to withstand the challenges of globalization; a more close cooperation of different means of transportation has become a necessary. Currently, global intermodal transportation-logistics links are forming; these links gather the forces of players of various means of transportation and are based on innovative solutions. Therefore not only



▲ Logistikos kompetencijos centrų plėtrą nuo Baltijos regiono iki Balkanų pristatė Ewa Dobrzeniecka

▲ Ewa Dobrzeniecka introduced to the development of logistics competence centres from the Baltic region to the Balkans



▲ Diskusijų netrūko ir pertraukų, ir posėdžių metu

▲ Discussions continued during breaks and meetings

We are glad that the B2B LOCO workshop, which took place in Vilnius Gediminas Technical University, got so much of attention not only from business, science and administrative structures in Lithuania but also from institutions from abroad. The workshop was attended by about 60 participants representing 14 countries: Poland, Czech Republic, Hungary, Slovenia, Germany, Turkey, Bulgaria, Belarus, Russia (Kaliningrad), Sweden, Belgium, Estonia, Latvia, and Lithuania of course.

Speaking more precisely, what made this workshop so important for small and mid-sized transportation and logistics companies in Lithuania? Usually, small and mid-sized transportation and logistics companies in Lithuania, as well as in other countries, don't have much financial freedom when it comes to financing of necessary research and studies, results and innovative solutions of which might be used to enter the transnational markets and to stay there. Meanwhile, pursuant to the initiative of the European Commission (EC) a lot of projects have been completed according to the Framework programs; the results, recommendations and innovations of those projects might be useful when directly introducing them in the practical activity of small and mid-sized companies.

The major tasks and objectives of the workshop, which was organized according to the B2B LOCO project, financing of which is provided by EC, were the following:

- to introduce good practice solutions and recommendations in the field of logistics and transportation (based on the completed projects of Framework program or those projects that are in progress);
- to assist small and mid-sized companies and experts who are looking for information regarding Framework projects and their results;
- to introduce small and mid-sized companies to the opportunities of participation in the Framework projects and especially to encourage them to participate in the

demonstrational activity of those projects;

- to provide help in establishing of permanent cooperation network between science and research institutions on the one side and small and mid-sized companies on the other side.

We are happy to have managed to form a high level international speakers corps and that the active participation and interest was shown from most of the participants of the workshop, especially those who represented small and mid-sized companies. Also, it should be noted that all of the speakers were transportation and logistics professionals who have acquired a reasonable amount of experience executing or managing Framework as well as national level projects.

So, during the seminar the speakers shared the most up-to-date ideas and information regarding the development of co-modal transportation and logistics. Professor Stane Božičnik (Slovenia) introduced the development perspectives of innovative green transportation; Leszek Andrzejewski (Poland) introduced e-logistics systems and the application of those systems in the small or mid-sized companies. Ewa Dobrzeniecka (Poland) spoke about the development of competence centers of logistics from the Baltic region to Balkans. The aspects of practical activity of intermodal transportation within Europe were analyzed by Marcel Huschebeck (Germany) and Klaus Ebeling (Belgium). VGTU representative Vladas Stūrys introduced an interesting report on service quality indicators of logistics companies. After hearing all the reports two parallel brainstorming discussions were held. During these discussions we had an opportunity to hear the opinion of the representatives of the participants of the workshop, especially of small and mid-sized companies, regarding the opportunity to apply in practice the introduced innovations, good practice of European countries and recommendations when expanding the activities in the

logistics and transportation markets.

The participants' questionnaire results also confirmed that the B2B LOCO seminar was successful and that we managed to enter into a constructive dialogue between small and mid-sized companies and researchers. Over 70 percent of the participants rated the event as being "good" or "excellent". Therefore, the EU-financed project B2B LOCO will be continued and a permanent network will be developed to provide the most up-to-date information on the results of the researches made by FRAMEWORK program and to provide information on the innovations in the transportation and logistics field to the concerned companies and experts. A seminar on this matter has been scheduled in Lithuania in year 2010.

The other important result of the workshop involves the agreement, through the efforts of Slovenian and Lithuanian researchers, to renew the T-NEG cooperation network of transportation researchers of the new EU member states with a center in Vilnius.

Meanwhile, the LIITP forum, event of "Lithuanian intermodal days 2009" that took place the following day, paid more attention to specific practical issues of intermodal transportation development. The main goal of the forum was to find ways how to strengthen the competitive positions of Lithuania as well as of whole southern Baltic Sea sub-region in the international markets. First of all, the development and efficient operation of the green modern transportation corridor is pursued, and in the long run this corridor should become an important link in the global transportation-logistics chain servicing the East-West trade flows through maximum utilization of advantages of single means of transportation and their effective interaction. During the LIITP forum a declaration regarding establishment of the initiative group of the association of an international East West transport corridor II (EWTC II) was signed. This project is carried out pursuant to the EU Baltic Sea region cooperation program. It has been scheduled that

by the end of June, 2010 this declaration will lay the foundation for the establishment of EWTC II association. It is a major, maybe even a historic change in trying to balance out the development of the Baltic Sea region transportation system. With no doubt it is also an important step in further integration of Lithuania into the market of EU transportation services.

What is the general vision of this international transport corridor?

EWTC II project has an important mission: it is to become a test site for innovations, new technologies, business models, transportation management systems, market analysis of new logistics schemes, and development of business plans. Considering the needs of global market this will aid the development of international trade between Europe and Russia, Belarus, Ukraine, Kazakhstan, and Far East including China. The Association is planning to strengthen the cooperation between transportation, logistics companies, intermodal terminal operators, shippers and consignees, national, regional and domestic authorities and science and research institutions; to develop the links between EWTCII and particular world regions, to promote competition and reliability, to pursue conformity of standards and indicators of activity of major general participants of the project, to pursue simplification of procedures and documentation, to develop infrastructure and technologies of individual means of transportation in a balanced way and to develop interaction (intermodality) between them, to represent the associated EWTCII partners in the European Commission and international transportation organizations as well as in national and regional authority institutions.

The below persons have signed the declaration and have become the initiators of the establishment of EWTCII association: Stasys Dailidka, General Director of AB "Lietuvos geležinkeliai", Algimantas Kondrusevičius, President of the Lithuanian Road Carriers' Association, Kęstutis Kravcovas, Head of the Lithuanian branch of DFDS Lisco, Vytautas Levickas, President of the Lithuanian Hauliers' Association, Algirdas Šakalys, Vice-president of the Lithuanian Intermodal Transport Technology Platform, Klaus Ebeling, the Secretary-General of European Intermodal Transport Association, Magnus von Schenck, coordinator of EWTC II project (Sweden), Anders Wiberg, Karlshamn Port Director for Strategy (Sweden), Ivan Liptuga, Vice-president of AB "PLASKE" (Ukraine), and Orechov Michael, representative of Glubokoe region (Belarus). The participants and the initiators of the signing of the declaration have received supporting letters from China, Sweden and other concerned countries.

One more significant event was the signing of the other important agreement – Stasys Dailidka, General Director of "Lietuvos geležinkeliai", and Klaus Ebeling, Secretary-General of European Intermodal Transport Association, have signed this agreement and confirmed the entry of AB "Lietuvos geležinkeliai" into the European Intermodal Transport Association (EIA). The EIA promotes development of intermodal transport in Europe through linking of rail roads, water, and air and ground roads. The association was established in the year 1993 and currently has more than 90 members.

These agreements provide a real opportunity to quickly level the international roads for Lithuanian carriers and businesses, to promote integration processes and the application of science in practice. In order to achieve our goal to become a regional intermodal transport center, however, we must make specific steps in establishing modern logistics centers on the intersections of the strategic intermodal transport infrastructure:

- on the sea, rail and road intersection in Klaipėda at the port entrance point;
- on the intersection of European 1435 mm railroad track ("Rail Baltica"), 1520 mm railroad track ("East-West" Corridor) and "Via Baltica" highway in the surroundings of Kaunas city;
- on the intersection of parts of East-West highway transport corridor IXB, railroad and E85 highway (Klaipėda-Vilnius-Minsk), at the suburbs of Vilnius city.

The logistics centers should create new opportunities for improvement of the quality and flexibility as well as mobility of carriage services, to create opportunities for more efficient use of vehicles, and to optimize the administrative procedures. Together with the transport companies and control institutions the insurance companies, branches of banks, information technology centers, transport research, consultation and training



▲ Pasirašius istorinę sutartį
▲ After signing the historic agreement



▲ Įstojimas į Europos Intermodalinio Transporto Asociaciją taps reikšmingu veiksniu plėtojant efektyvią transporto rūšių sąveiką tarplautiniuose, Lietuvą kertančiuose krovinių transporto koridoriuose, leis kelti jų konkurencingumą lygi ir padidinti krovinių srautus", – pasirašęs sutartį su Asociacijos prezidentu pasakė AB „Lietuvos geležinkeliai“ generalinis direktorius Stasys Dailidka

▲ After the agreement with the president of the Association was signed Stasys Dailidka, General Director of AB "Lietuvos geležinkeliai", said, "Entrance to the European Intermodal Transport Association will become a major factor in developing effective interaction of means of transport in international freight transport corridors that are going through Lithuania, it will allow increasing their competitiveness and to increase the flow of goods"

companies as well as other transport and logistics complex companies will have their operations at the logistics centers. The logistics centers will connect to the networks of international logistics centers through modern information technology systems.

Yet the problem is that the implementation of these projects falls back from the practical needs. During the LITTP forum even three brainstorm groups were trying to answer what causes such a slow progress in this field. Also the answers were sought to questions such as: how to speed up the establishment of Public Logistics Centers (PLC) in Lithuania? What factors should promote the establishment of PLC? Who should assume responsibility for establishment – private or administrative structures? Whether private logistics centers are partners or competitors to PLC? What should the functions of PLC and private business be in the governing bodies?

Of course not all questions raised during these international meetings were answered. The discussions regarding these topics will continue. Still, the forum managed to achieve most of the goals, and this will allow beginning the execution of specific works and projects.

Kooperacinis judėjimas tampa gyvybingu žemės ūkio ekonominiu reiškiniu

Ūkininkų ūkių, žemės ūkio bendrovių, kitų žemės ūkio produktų gamintojų dalyvavimas kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) veikloje – tai jų stiprėjimo, tvirtos ir patikimo veikimo rinkose pagrindas. Kooperacija yra tas galingas įrankis, kurį ūkininkai, žemės ūkio bendrovės turi patys savo rankose. Rengiant, tobulinant Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos (Programa), taip pat valstybės pagalbos priemones, rasta galimybių skatinti kooperaciją ir remti kooperatyvus, panaudojant tiek ir ES, tiek ir šalies biudžeto lėšas.

■ ES parama kooperatyvams – stiprus postūmis plėtrai

Šiuo metu paramos teikimo kooperatyvams pagrindus sudaro investicinė parama, kuriai naudojamos ES bei šalies biudžeto lėšos, ir valstybės pagalba, teikiama vien tik iš šalies biudžeto lėšų. Investicinė parama yra skirta kooperatyvų veiklai plėtoti, jai modernizuoti, o valstybės pagalba – kooperatyvų įsikūrimui ir veiklos pradžiai skatinti.

Investicinės paramos teikimo dabartiniame etape aktualumą padiktavo kooperatinio judėjimo, vykstančio iš apačios, raida. Atkūrus nepriklausomybę, ilgą laiką nebuvo vieningo, bendro ir kryptingo žemdirbių organizacijų veikimo, nukreipto kooperacijos plėtros link. Pasekmė – privatizavimo metu žemdirbių įsigytos žemės ūkio produkcijos perdirbimo įmonių, taip pat žemės ūkio paslaugų teikimo įmonių akcijos išleistos iš savo pačių rankų. Tokia privatizavimo baigtis, atskyrusi žemdirbius nuo jų dalyvavimo žemės ūkio produkcijos perdirbimo ir paslaugų teikimo įmonių valdyme, tapo rimtu kliuviniu kooperatiniam judėjimui ir lėmė investicinės paramos teikimo kooperatyvų veiklos plėtrai skatinti būtinumą.

Kooperacijos plėtrai, skatinant investicijas, remti skirtos Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos I krypties „Žemės, maisto ūkio ir miškininkystės sektoriaus konkurencingumo didinimas“ priemonės „Žemės ūkio produkcijos perdirbimas ir pridėtinės vertės didinimas“ (pirmoji veiklos sritis „Žemės ūkio produkcijos perdirbimas ir rinkodara“), „Žemės ūkio valdų modernizavimas“ (antroji ir trečioji veiklos sritys), kuriose kooperatinėms bendrovėms (kooperatyvams) numatyti prioritetai. 2007–2013 m. programiniu laikotarpiu, skirtingai nei ankstesniais programiniais laikotarpiais (Bendrasis programavimo dokumentas, SAPARD, kt.), prioritetai taikomi ne visiems kooperatyvams, o tik tiems, kurie yra pripažinti žemės ūkio kooperatyvais. Tai, kad 2008 m.

pripažinimas yra suteiktas 48-iems, o 2009 m. – 55-iems kooperatyvams, leidžia manyti, kad jie planuoja aktyviai dalyvauti minėtose Programos priemonėse.

Prioritetai ir reikalavimai

Prioritetų, taikomų kooperatyvams, svarbą stiprina šiose priemonėse jiems numatyti ypatumai. Jie parinkti atsižvelgiant į atitinkamos priemonės specifiką. Programos priemonės „Žemės ūkio produkcijos perdirbimas ir pridėtinės vertės didinimas“ pirmosios veiklos sritys „Žemės ūkio produkcijos perdirbimas ir rinkodara“ įgyvendinimo taisyklėse, (Žin., 2007, Nr. 121-4976) kaip vienas iš specialiųjų tinkamumo kriterijų greta kitų nustatytas ir šis – pajamos iš žemės ūkio produktų perdirbimo ar rinkodaros 2 metus iki paramos paraiškos pateikimo turi sudaryti ne mažiau kaip 50 proc. visų įmonės pajamų.

Programos priemonės „Žemės ūkio valdų modernizavimas“ antrosios ir trečiosios veiklos sričių įgyvendinimo taisyklėse (Žin., 2007, Nr. 117-4807) nustatyta, kad paramos gali kreiptis ir kooperatyvai, kurie iki paramos paraiškos pateikimo yra pripažinti žemės ūkio kooperatyvais.

Šiomis taisyklėmis nustatyta, kad greta kitų tinkamumo kriterijų, taikomų tik antrajai veiklos sričiai, būtina atitikti ir du šiuos – pajamos iš žemės ūkio veiklos per 2 metus turi sudaryti ne mažiau kaip 50 proc. visų valdos veiklos pajamų; ūkis nėra naujai besikuriantis ir iki paramos paraiškos pateikimo turi veikti ne trumpiau kaip 2 metus.

Tačiau, siekiant sudaryti prielaidas žemdirbių kooperacijos plėtrai, šiomis taisyklėmis kartu nustatyta, kad šie du tinkamumo kriterijai netaikomi kooperatyvams. Be to, atsižvelgus į potencialią šios priemonės paramos gavėjų sudėtį, kaip prioritetiniai kriterijai yra nurodyti ne vien tik pripažinti kooperatyvai, bet taip pat ir fiziniai bei juridiniai asmenys, esantys tokių pripažintų kooperatyvų nariais.

Supaprastinta paramos skyrimo tvarka

Siekiant ir sunkmečio sąlygomis toliau užtikrinti ne mažiau sėkmingą kooperatyvų naudojamą paramą pagal Programos priemones, šiais metais priimtos minėtų priemonių įgyvendinimo supaprastintosios taisyklės, praplėstos galimybės kooperatyvams, pripažintiems žemės ūkio kooperatyvais, gauti Žemės ūkio paskolų garantijų fondo garantijas.

Papildomų galimybių kooperatyvams naudotis parama sukuria ir naujai numatytos finansų inžinerijos priemonės, taikomos kai kuriose Programos priemonėse. Priemonės „Žemės ūkio produkcijos perdirbimas ir pridėtinės vertės didinimas“ pirmosios veiklos sritys „Žemės ūkio produkcijos perdirbimas ir rinkodara“ įgyvendinimo taisyklių pakeitimais (Žin., 2009, 128-5574) ne tik numatyta galimybė gauti paskolą, bet ir nustatyta didžiausia paskolos suma iki 4 mln. eurų, o veiklai, susijusiai su kooperatinės pieno perdirbimo įmonės įkūrimu – iki 10 mln. eurų. Minėtais pakeitimais taip pat nustatyta paskolos trukmė iki 7 metų, o išimtiniais atvejais veiklai, susijusiai su kooperatinės pieno perdirbimo įmonės įkūrimu, paskolos trukmė gali būti iki 10 metų.

Nuosekliai taikomos kryptingos paramos priemonės ir jų išdavoje atsiradę geri kooperatyvų veiklos pavyzdžiai keičia šalies žemdirbių požiūrį į kooperaciją. Nuolatinių bendrų valstybės institucijų ir Žemės ūkio rūmų pastangų dėka žemdirbių kooperacija šalyje vis labiau įsibėgėja. Šiuo metu kooperatyvų veikloje dalyvauja per dešimtadalį visų šalies ūkininkų, o jų įkurti kooperatyvai jau turi apie penktadalį žaliavinio pieno ir apie dešimtadalį grūdų rinkos.

Kai kurie kooperatyvai, ypač pieno ir grūdų sektoriuose, vykdo apyvartą, skaičiuojamą keliomis dešimtėmis milijonų litų. Kooperatinio judėjimo dalyvių, kooperatyvų skaičius jau pasiekė tą kritinę masę, kada galimi nauji esminiai kooperacijos proveržiai.

■ Pienas tampa patrauklia preke

Pastaruoju metu viena dažniausių žemdirbių diskusijų temų – naujos kooperatinės pieno perdirbimo įmonės statyba. Absoliuti dauguma teigia, kad apsisprendę statyti kooperatinę pieno perdirbimo įmonę, pieno gamintojai pataikė tiesiai į dešimtuką. Toks jų sprendimas išjudino iki tol sąstingį išgyvenusias žemas žaliavinio pieno supirkimo kainas ir privertė dėl atsirasiančios konkurencijos sunerimti didžiuosius pieno perdirbėjus.

Pristatome žemės ūkio ministro Kazio Starkevičiaus ir Žemės ūkio ministerijos Bendrosios rinkos organizavimo departamento direktoriaus Rimanto Krasuckio Kaune apskritajame stale dėl kooperatinės pieno perdirbimo įmonės perspektyvos pateiktus duomenis ir mintis apie šalies pieno pramonės šiandieną.

Ignoruoti visi bandymai išsireikalausti palankesnę kainą

Žemės ūkio ministerijos Bendrosios rinkos organizavimo departamento (BROD) duomenimis, iš visos Europos Sąjungos (ES-27) Lietuvos pieno sektorius vis dar išsiskiria pačiomis žemiausios pieno supirkimo kainomis ir kooperacijos perdirbant žaliavą stoka. Tiesa, pastaruoju metu atsigauvant pasaulinei pieno produktų paklausai, iš žemų kainų sąstingio pajudėta ir Lietuvoje.

Šių metų rugpjūčio mėnesį vidutinė pieno supirkimo kaina tesiekė 53,8 ct už kg (t. y. 31,4 proc. mažiau nei praėjusiais metais tuo pačiu metu), o rugsėjo mėnesį ji kilstelėjo 5,9 proc. ir siekia 57 ct už kg.

Kodėl tokios mažos pieno supirkimo kainos, bandoma atsakyti vadovaujantis keliais argumentais: iš vienos pusės – pieno perdirbimo sektoriuje susiformavusi oligopolija (93 proc. pagaminto pieno perdirba tik penkios pieno perdirbimo įmonės), iš kitos pusės – didelis smulkiųjų pieno ūkių skaičius ir jų neorganizuotumas. Įtakos pieno supirkimo kainai turi ir produktų paklausos sumažėjimas tarptautinėse rinkose, mat daugiau kaip 50 proc. šalyje pagamintų pieno produktų eksportuojama į kitas šalis.

Išskirtine galima vadinti mūsų šalies situaciją ir pieno kooperacijos sektoriuje. ES šalyse pieno gamintojai turi pieno perdirbimo įmonių akcijų. Statistikos duomenimis, 15 ES šalių apie 30 proc. pieno perdirbama būtent kooperatinėse įmonėse (Skandinavijoje atitinkamai 80–90 proc.). Dalyvaudami įmonės valdyme, pieno gamintojai turi galimybę reguliuoti žaliavos supirkimo kainas.

Lietuvoje po privatizacijos išdalijus pieno perdirbimo įmonių akcijas, daugelis pieno gamintojų jas tiesiog pardavė ir specializavosi kokybiško pieno gamyboje. Keli asmenys, sukaupę didžiųjų pieno perdirbimo įmonių akcijas, leido sau nusigręžti nuo pačių svarbiausių sėkmingo verslo garantų – partnerystės ir pasitikėjimo. Todėl iki šiol Lietuvoje pieno supirkimo kainų dinamiką sunkiai paaiškintų ir žinomiausi žemės ūkio ekonomikos specialistai. Žemės ūkio rūmai ir Žemės ūkio ministerija ne kartą kreipėsi į Konkurencijos tarybą, prašydami išsiaiškinti, ar tarp didžiųjų pieno perdirbimo įmonių nėra kartelinių susitarimų dėl pemelyg mažų pieno supirkimo kainų ir galimo pieno rinkos dalyvių galių nesąžiningo panaudojimo.

„Buvo siekiama pieno gamintojų ir perdirbėjų santykius reguliuoti Vyriausybės nutarimu patvirtinus tipines pieno pirkimo-pardavimo sutartis sąlygas. Deja, jos situacijos dėl pieno supirkimo kainų taip pat nepakeitė. Ūkininkai kai kada buvo verčiami pasirašyti „tuščias“ sutartis – be žaliavos supirkimo kainos.

Be to, supirkėjai dažnai keitė supirkimo kainas, jas mažindami“, – komentuodamas situaciją tarp pieno perdirbėjų ir gamintojų sako BROD direktorius R. Krasuckis.

„Jokios akcijos – pieno dalybos prie Seimo, mitingai ar reguliūs susitikimai ir situacijos dėstymas šalies vadovams pieno kainų nepakels. Valstybinės institucijos bejėgės reguliuoti verslo santykius. Šiai situacijai gelbėti yra tik vienas būdas – patiems pieno gamintojams statyti kooperatinę pieno perdirbimo įmonę ir užsiimti produkcijos realizavimu“, – teigia žemės ūkio ministras K. Starkevičius.

Resursai didinti pieno gamybą

2008–2009 kvotos metais nacionalinė pieno pardavimo perdirbti kvota įvykdyta 84 proc. Per pirmąjį šių (2009–2010) kvotos metų pusmetį pardavimo perdirbti kvotos vykdymas, palyginti su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, atsilieka 5,2 proc. (sumažėjo nuo 48,33 iki 43,13 proc.), o karvių skaičius (iki šių metų spalio mėnesio, palyginti su praėjusiais metais) sumažėjo 8,8 proc. Mažos pieno supirkimo kainos retina ir pieno ūkių gretas. Šių metų rugsėjo mėnesį pieno pardavimu perdirbti užsiėmė 41,1 tūkst. ūkių, kai praėjusiais metais tuo pačiu metu tokių ūkių būta 50 tūkst. (sumažėjo 17,8 proc.).

„Nepaisant mažėjančių pieno gamybos apimčių šalies gyvulininkystės specialistai prognozuoja, kad padidėjus pieno supirkimo kainai, pieno gamyba gali būti padidinta iki 340–350 tūkst. t per metus neviršijant kvotos ir nesibaiminant virškovio mokesčio. Be to, nuo 2015 m. ES planuoja atsakyti kvotų sistemos. Tada mūsų gamybos pajėgumus ribotų tik eksporto galimybės“, – situaciją dėl besikeičiančių ūkininkų rodiklių komentuoja R. Krasuckis. Tiesa, mažėjant karvių skaičiui ir pieno supirkimo apimtims, mažėja ir pieno produktų gamyba. Lietuvoje per pirmuosius šių metų devynis mėnesius jų pagaminta 6,8 proc. mažiau, palyginti su tuo pačiu praėjusių metų laikotarpiu. Ne taip ženkliai kaip pieno supirkimo (per 30 proc.), bet apie 17 proc. sumažėjo ir pieno produktų kainos parduotuvėse. Didelė Lietuvoje pagamintos pieno produkcijos dalis (apie 50 proc.) eksportuojama į kitas šalis: daugiausiai į ES, o iš trečiųjų šalių – į Rusiją, nedaug į Saudo Arabiją, Libiją, Kazachstaną, JAV. BROD duomenimis, šiais metais šalies pieno perdirbimo įmonės 24 proc. pieno produktų eksportavo mažiau, nes kai kurių pieno produktų kainos buvo drastiškai nukritusios. Tačiau nuo šių metų vasaros pradžios tarptautinėse rinkose stebimas nežymus pieno gaminių kainų augimas.

„Pieno produktų eksportas – neabejotinai prioritetas Žemės ūkio ministerijai klausimas. Dėsiu visas pastangas, kad eksporto keliai mūsų įmonėms būtų atviri. Tai sudarys sąlygas ne tik stabilizuoti pieno ūkių ir melžiamų karvių skaičių, bet ir šalies pieno pramonei kurti didesnę pridėdamąją pieno produktų vertę“, – teigia žemės ūkio ministras. Lietuvos pieno perdirbimo įmonės naudojasi ES pieno rinkos organizavimo priemone – eksporto subsidijomis. Per šiuos metus

(sausio–rugsėjo mėnesiais), pagal Lietuvos pieno perdirbimo įmonėms išduotas licencijas numatoma išmokėti 16,45 mln. Lt subsidijų. 83 proc. visos numatomos išmokėti sumos yra už sūrių eksportą. Iki spalio mėnesio pieno perdirbėjai gavo 11,76 mln. Lt priskaičiuotų eksporto subsidijų.

Pieno sektoriui modernizuoti – pusė milijardo litų

2000–2009 m. pagal SAPARD, BPD ir KPP priemones pieno ūkiams modernizuoti buvo pateikta 4,6 tūkst. projektų. Bendra jiems įgyvendinti skirta suma iš ES ir nacionalinio biudžeto lėšų siekia 389,5 mln. Lt. Pagal minėtas programas pieno perdirbimo įmonėms modernizuoti buvo pateikta 11 projektų, kuriems įgyvendinti skirta paramos suma – 94,3 mln. Lt. Modernizuoti Lietuvos pieno gamybos ūkiai nenusileidžia moderniomis technologijomis ir gamybiniais rezultatais vakariečiams. Darų ūkių darba, užtikrintą rytdieną stabdo neprognozuojamai šalyje kintančios pieno supirkimo kainos.

Jau radosi ilgalaikės sutartys su kaina... ir dividendais

„Spalio pradžioje per šalį nuvilnijusi žinia apie „Pienas LT“ planus statyti kooperatinę pieno perdirbimo įmonę, kuri kasdien supirktų 650 t pieno, o pagamintą produkciją eksportuotų, sukėlė sumaištį ir pieno gamintojų, ir pieno perdirbėjų galvose. Pirmiesiems labai rūpi gauti kooperatyvo žadamą ES vidurkį siekiančią kainą už parduodamą pieną, antriesiems – neprarasti žaliavos tiekėjų. Jau praėjusią savaitę ministeriją pasiekė žinia, kad kai kuriuose rajonuose pieno gamintojams perdirbėjai ėmė siūlyti sutartis dviem metams, kuriose nurodoma ne tik kaina, bet ir galimo pelno dalybos“, – besikeičiančią situaciją tarp pieno gamintojų ir perdirbėjų po viešo „Pienas LT“ planų pristatymo apibūdina BROD direktorius R. Krasuckis.

„Pieno gamintojų pasiryžimui statyti kooperatinę pieno perdirbimo įmonę pritaria ne tik Premjeras ir Žemės ūkio ministerija, bet ir šalies Prezidentė Dalia Grybauskaitė. Kaip ir kiti žemės ūkio produkciją gaminantys ir perdirbantys juridiniai asmenys, taip ir šis kooperatyvas turi visas teises ir galimybes pasinaudoti Kaimo plėtros 2007–2013 m. programos parama. Gal būt tai paskatins ir kitus pieno supirkimo kooperatyvus numatyti nedidelių, modernių ir ekonomiškų pieno perdirbimo įmonių statybas. Svarbu, kad kooperatinių pieno perdirbimo įmonių teigiamą įtaką pieno pramonei pajustų ir vartotojai, ir pieno gamintojai.

Tuo pačiu noriu atmesti visas spekuliacijas darbo vietų mažinimu veikiančiose pieno perdirbimo įmonėse. Rezervų taupyti ir ekonomiškai tvarkytis jose yra. Problemos neturi būti sprendžiamos ellinių darbuotojų ir ūkininkų sąskaita“, – įsitikinęs K. Starkevičius.



Cooperation Movement - a Viable Economic Phenomenon in Agriculture

The participation of farmers, agricultural companies and other producers of agricultural products in the activities of cooperative companies (cooperatives) is fundamental for their consolidation, active and strong performance on the markets. The cooperation is a powerful tool in the hands of farmers and agricultural companies. In the process of preparation and improvement of the state support measures and the Rural Development Programme for Lithuania for 2007-2013 (Programme) the new ways were found to promote the cooperation and support cooperatives through the EU funding and the national budget.

■ The EU support to cooperatives as a strong impetus for the development

Today, the support to cooperatives is based on the investment support financed by the EU funds and the national budget, and the state aid granted exceptionally from the national budget. The investment support is intended for the development of cooperatives' activities, their modernization, while the state aid goes to fund the establishment of cooperatives and their first activities.

At this stage, the investment support has been encouraged by the development of cooperation movement which comes from the bottom. After the restoration of independence, for a number of years farmers' organizations did not pursue consolidated and targeted activities towards cooperation. The result was that farmers lost their shares that they acquired in companies processing agricultural products and providing agricultural services during the privatisation. This result of privatisation when farmers were eliminated from their participation in the management of companies processing agricultural products and providing agricultural services became a serious obstacle for the development of cooperation movement and predestined the necessity to promote the investment support for the development of cooperation activities.

The support to cooperation development through investment promotion is granted under the measures "Processing of agricultural products and increasing of value added" (the first activity "Processing and marketing of agricultural production"), "Modernization of agricultural holdings" (the second and third activities) implementing Axis I "Improving the competitiveness of the agricultural and forestry sector" of the Rural Development Programme for Lithuania for 2007-2013 which provide for priorities to cooperative companies (cooperatives). During the programme period of 2007-2013 and different from previous programme periods (Single Programming Document, SAPARD, etc.) priorities are not attached to all cooperatives but rather to those that are recognized as agricultural cooperatives. The fact that 48 cooperatives were recognized as agricultural cooperatives in 2008 and 55 in 2009 shows that they are planning to actively participate in the measures of the Programme.

Priorities and requirements

The importance of priorities given to cooperatives is strengthened by certain exceptions provided for in these measures. They have been selected considering the specifics of the respective measure.

The rules implementing the first activity "Processing and marketing of agricultural production" of the measure "Processing of agricultural products and increasing of value added" (Official Gazette 2007, No 121-4976) alongside other special eligibility criteria establish the criterion that 2 years before the submission of an application income from processing and marketing of agricultural products must make no less than 50% of the company's income. However, with the view to speed up the development of farmers' cooperation, the rules also establish that the above-mentioned eligibility criterion does not apply to cooperatives that have been recognized as agricultural cooperatives before the submission of an application for support. It is noteworthy that the rules implementing this measure when establishing that the support will not be given to construction (foundation) of new flour and cereals production objects also establish that these restrictions do not apply to cooperatives; also when establishing that the support will not be given to construction of new meat and milk processing companies, also slaughterhouses, establish that these restrictions do not apply to milk cooperatives. The above-mentioned rules also say that priority criteria apply to cooperatives recognized as agricultural cooperatives.

The rules implementing the second and third activities of the measure "Modernization of agricultural holdings" (Official Gazette 2007, No 117-4807) establish that cooperatives recognized as agricultural cooperatives before the submission of an application for the support may also apply for the support. The same rules point out to the necessity, alongside other eligibility criteria applied to the second activity only, to comply with the following two criteria: income from agricultural activity within 2 years must make no less than 50% of the holding's income; the farm was established no less than 2 years before the submission of an application. On the other hand, with the view to create conditions for the development of farmers' cooperation, the same rules

say that the above two eligibility criteria do not apply to cooperatives. Moreover, considering the potential composition of the beneficiaries under this measure, the priority criteria apply not only to recognized cooperatives but also natural and legal persons that are the member of these recognized cooperatives.

Simplified rules for support provision

Seeking to ensure the no less successful assimilation of support for cooperatives under the Programme measures in the years of economic recession, simplified rules for implementation of the above-mentioned measures have been adopted this year, cooperatives recognized as agricultural cooperatives have been awarded larger possibilities to get guarantees of the Rural Credit Guarantee Fund.

The newly developed financial engineering measures applied in certain Programme measures also provide cooperatives with additional possibilities to benefit through the support. Amendments to the rules implementing the first activity "Processing and marketing of agricultural production" of the measure "Processing of agricultural products and increasing of value added" (Official Gazette 2009, 128-5574) provide not only for the possibility to get a loan but also establish the ceiling of a loan and that is 4 million euro, and up to 10 million euro for the establishment of a cooperative milk processing company. The same amendments set that the loan is granted for 7 years, and in case the activity relates to the establishment of a cooperative milk processing company the loan may be extended to 10 years.

The consistent use of targeted support measures and consequent good examples of cooperatives' activities change the opinion of Lithuanian farmers towards cooperation. Cooperation of farmers is taking speed in Lithuania benefiting through the joint activities of state institutions and Chamber of Agriculture. As of today, over one-tenth of farmers in Lithuania have joined the cooperatives, while cooperatives they have established hold about one-fifth of the raw milk market and one-tenth of the grain market. Some cooperatives, particularly in milk and grain sectors, have reached tens million litas turnover. The number of the participants of the cooperation movement and cooperatives has already reached the critical limit when new essential cooperation breakthroughs turn to be inevitable.

■ Milk as attractive agricultural production

Among the most heated topics of the recent discussions among farmers is the construction of a new cooperative milk processing company. The absolute majority says that milk producers, having decided to

establish the cooperative milk processing company, have hit the target. This decision has stirred up the low raw milk purchasing prices and has alarmed the largest milk processors about the new competitors. The publication introduces to the facts and ideas about the present of the Lithuanian milk industry presented by the Minister of Agriculture Kazys Starkevičius and Director of Common Market Organization Department in the Ministry of Agriculture Rimantas Krasuckis at the round-table discussion about the future of the cooperative milk processing company.

Ignoring all demands for a more favourable price

According to the information of the Common Market Organization Department of the Ministry of Agriculture, the Lithuanian dairy sector stands out of all EU-27 by the lowest milk purchasing prices and absence of cooperation in raw milk processing. Actually with the recent revival of the world demand for dairy products, prices have started growing in Lithuania. The average milk purchase price in August 2009 was hardly 53.8 ct/kg (less by 31.4 percent against the same period last year), and in September it went up by 5.9 percent to 57 ct/kg.

The answer why milk purchase prices are such low may be based on several arguments: on the one hand, the oligopoly in the milk processing sector (93 percent of milk is processed in five milk processing companies), on the other hand, a too large number of small dairy farms and lack of their cooperation. The milk purchase price is also impacted by the decrease of demand for dairy products on the international markets – over 50 percent of dairy products manufactured in Lithuania are exported. The situation in the milk cooperation sector of Lithuania can be considered absolutely exceptional. The EU milk producers hold shares in milk processing companies. Statistics says that in 15 EU Member States about 30 percent of milk is processed in cooperative companies (respectively 80-90 percent in Scandinavian countries). The participation of milk producers in the company management means that they can regulate raw milk purchase prices.

After the privatization in Lithuania, the shares of milk processing companies were distributed among milk producers who later simply sold them and began specializing in production of quality milk. A few persons who bought up the shares of the largest milk processing companies took the liberty to ignore the most important guarantors of successful business – partnership and trust. This is why until today even the most outstanding specialists in agricultural economics would find it hard to explain the dynamics of milk purchase prices existing in Lithuania. The Chamber of Agriculture and the Ministry of Agriculture have repeatedly asked the Competition Council to analyze whether there are cartel agreements of the largest milk processing companies on too low milk purchase prices and the probable unfair use of the powers of the dairy market participants.

"Attempts were made to regulate the relations of milk producers and processors by the Government resolution approving typical terms for milk purchase-sale contracts. Alas, this has not changed the situation regarding milk purchase prices. Sometimes farmers were forced to

sign "blank" contracts containing no information about the raw milk purchase prices. Besides, milk processors changed purchase prices very often by making them lower," Director of Common Market Organization Department R. Krasuckis commented the situation existing between milk processors and producers.

"No demonstrations be them milk distribution near the Seimas, public gatherings or regular meetings and explanation of the situation to the politicians will raise milk prices. The state institutions are powerless to regulate business relations. The only way out of the situation is that milk producers establish a cooperative milk processing company and start selling milk production," Minister of Agriculture K. Starkevičius said.

Reserves to increase milk production

In the quota year of 2008-2009, the national quota for milk for processing was realized by 84 percent. During the first half of the current quota year (2009-2010), the realization of quota for milk for processing, compared to the same period last year, dropped by 5.2 percent (dropped down from 48.33 percent to 43.13 percent), while the number of cows (by October 2009, compared with the same period last year) decreased by 8.8 percent. Low milk purchase prices make dairy farms to get closed. In September 2009, 41.1 thousand farms were engaged in milk sale for processing, while during the same period last year there were 50 thousand such farms (decrease of 17.8 percent).

"Regardless of the decreasing milk production, animal husbandry specialists forecast that with the increase of milk purchase prices milk production could reach 340-350 thousand tones per year without exceeding the quota and not fearing the taxation of the over-quota. Besides, the EU is planning to refuse the quota system in 2015 which means that our production capacities would be limited by export possibilities only," R. Krasuckis commented the changing situation in farms.

In fact, the smaller number of cows and falling down milk purchase volumes lead to the decrease of production of milk products. Within the first nine months 2009, production of milk products in Lithuania dropped down by 6.8 percent against the same period last year. Prices of milk products in supermarkets also fell down, about 17 percent, although this decrease was not so dramatic as in milk purchase prices (over 30 percent).

The significant share of milk production produced in Lithuania (about 50 percent) is exported: mainly to the EU, also to Russia, small amounts to Saudi Arabia, Libya, Kazakhstan and the USA. According to the Common Market Organization Department, in 2009, export of dairy products produced by the Lithuanian milk processing companies dropped by 24 percent for the reason that prices of some dairy products sharply decreased. On the other hand, since the beginning summer 2009, the slight growth of prices of dairy products was observed on the international markets.

"Export of dairy products is by all means a priority of the Ministry of Agriculture. I will lay all attempts to open new export markets for the Lithuanian producers. This will help not only to stabilize the number of dairy farms

and milk cows but also create the larger value added of dairy products for the Lithuanian dairy industry," said the Minister of Agriculture.

The Lithuanian milk processing companies use the EU milk market organization measure – export subsidies. In January-September 2009, 16.45 million litas of subsidies were planned to be granted under the licenses issued to the Lithuanian milk processing companies. 83 percent of subsidies were to be paid for cheese export. By October, milk processing companies received 11.76 million litas of export subsidies.

Half billion litas for milk sector modernization

4.6 thousand projects for modernization of dairy farms were submitted under SAPARD, SPD and Rural Development Programme measures in 2000-2009. 389.5 million litas of the EU support and the national budget was allocated for their implementation. 11 projects were submitted for the support to modernize milk processing companies and were given 94.3 million litas. Modern Lithuanian dairy farms operate the latest technologies and equal to their European partners by the production results. Alas, the smooth operation of farms and secure future are hindered by the unpredictable and changing milk purchase prices.

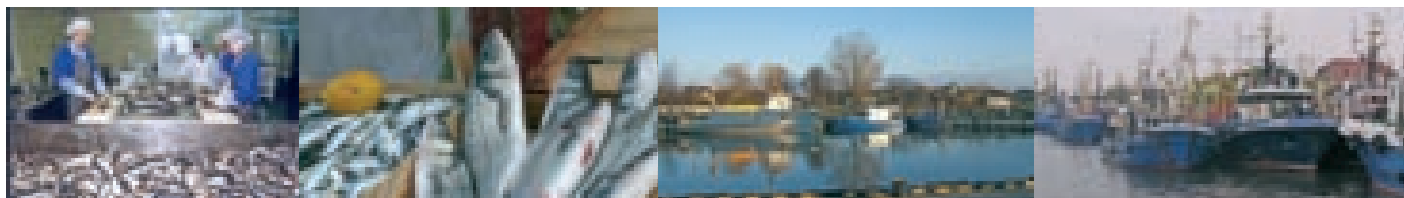
The first long-term contracts with fixed prices ... and dividends

"The October news about "Pienas LT" plans to build the cooperative milk processing company which would daily purchase 650 tones of milk and export its dairy products has raised confusion among the milk producers and milk processors. The first wish to get the EU price given by the cooperative for the sold milk, the second fear to lose raw milk suppliers. Last week, the ministry was informed that in some districts milk processors offered milk producers to sign two-year contracts with fixed prices and even dividends," Director of Common Market Organization Department R. Krasuckis described the changing relations between milk producers and processors after the public presentation of the plans of "Pienas LT". "The decision of milk producers to build the cooperative milk processing company has received the approval of the Prime Minister and the Ministry of Agriculture, also the President Dalia Grybauskaitė. Like any other legal entities engaged in production and processing of agricultural products, the cooperative will hold all the rights and possibilities to use the support of the Rural Development Programme for Lithuania for 2007-2013.

This will probably encourage other milk purchasing cooperatives plan constructions of small, modern and economic milk processing companies. It's very important that the benefits of the cooperative milk processing companies would reach both consumers and milk producers. Meanwhile, I would like to dismiss the speculations about the plans of today operating milk processing companies to cut down the number of places of work. They definitely have reserves to save and introduce more economical management methods. The problems should not be solved on the account of workers and farmers," underlined K. Starkevičius.



vejamams bus paprasčiau gauti ES paramą



Dėl sudėtingos ekonominės situacijos sėkmingas Europos paramos įsisavinimas tapo ypač svarbus visose ūkio šakose. Žemės ūkio ministerijai supaprastinus paramos teikimą pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos priemones, atėjo eilė gerąją praktiką perkelti ir į žuvininkystės sektorių.

Paramą administruos efektyviau

„Visomis išgalėmis siekiame, kad Europos žuvininkystės fondo lėšų įsisavinimas vyktų sklandžiai, tad visą savo dėmesį sutelkiame į tai, kad parama žvejams taptų kuo prieinamesnė, skaidresnė ir paprastesnė“, – Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2007–2013 m. veiksmų programos įgyvendinimo stebėsenos komiteto posėdyje Žemės ūkio ministerijos poziciją apibūdino viceministras Aušrys Macijauskas.

Posėdyje, skirtame Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2007–2013 m. veiksmų programos (veiksmų programa) įgyvendinimo pagrindinėms gairėms, pasiekimams, įgyvendinimo taisyklių supaprastinimo aktualijoms aptarti, taip pat dalyvavo Europos komisijos Žuvininkystės ir jūrinių reikalų generalinio direktorato atstovė Martina Tuptova. Viešnia pažymėjo, kad Lietuva laikosi teisingos krypties užsibrėžtame žuvininkystės sektoriaus plėtros ir konkurencingumo didinimo kelyje: „Jūsų šalis žengia teisingus žingsnius užtikrinant ekonominį, aplinkos ir socialinį tvarumą, žuvų išteklių tausojimą ir atkūrimą“.

Panaudota ketvirtadalis fondo lėšų

Parama 2007–2013 m. laikotarpiu teikiama pagal veiksmų programos penkias prioritetines kryptis, kurioms skirta 246 mln. Lt. Aptardama programos įgyvendinimo pasiekimus, Žuvininkystės departamento Europos Sąjungos ir Tarptautinių reikalų skyriaus vedėja Rimantė Daunytė sakė, kad šiais metais vyko bei dar vyksta 21 kvietimas teikti paraiškas, 15 – jau pasibaigę. Nuo veiksmų programos laikotarpio pradžios surinkta 114 paraiškų, 73 jau patvirtintos 63 747 763 Lt paramos sumai. Pasak specialistės, per pusantrų metų panaudota ketvirtadalis fondo pinigų – geras rodiklis.

Investicinėms priemonėms, kuriose numatomos nuosavos lėšos, šiais metais pradėta taikyti tęstinė paraiškų priėmimo tvarka, t. y. paraiškos renkamos iki šių metų pabaigos arba iki bus gauta paraiškų, kurių

prašomos paramos suma bus lygi nustatytai pagal veiksmų programos priemonei ar jos veiklos sritį sumai.

Remia ekonominės veiklos pertvarkymą

Posėdyje buvo pateikta veiksmų programos IV prioritetinės krypties „Tvari žuvininkystės regionų plėtra“ priemonės „Žuvininkystės regionų plėtros strategijų įgyvendinimas“ paramos dydžio, skirto plėtros strategijai įgyvendinti, skaičiavimo metodika. Ekspertė Arina Motova pateikė tris paramos apskaičiavimo metodus bei pristatė Žuvininkystės reikalų ir stebėsenos komiteto siūlomą variantą. Pagal jį, 10 proc. paramos dalinama po lygiai kiekvienai Žuvininkystės regionų vietos veiklos grupei (ŽRVVG) plius 690 tūkst. Lt – kiekvienai ŽRVVG, esančiai prioritetiniame regione plius likusi suma dalinama po lygiai, remiantis objektyviais kriterijais – žuvininkystės sektoriuje dirbančių darbuotojų skaičiumi (vnt.) ir žuvininkystės sektoriaus įmonių skaičiumi (vnt.). Paramos suma koreguojama atsižvelgiant į koeficientą, priklausantį nuo savivaldybės teritorijoje esančių vandens telkinių ploto.

Jau anksčiau šiai skaičiavimo metodikai buvo pritarę daugiau kaip pusė ŽRVVG. Viceministras A. Macijauskas diskusijų dalyviams pabrėžė, kad metodika parengta laikantis vienos iš svarbiausių paramos nuostatų – žuvininkystės regionuose išlaikyti esamas ir sukurti naujas darbo vietas, remiant ekonominės veiklos pertvarkymą arba regionų, kurie dėl pokyčių žuvininkystės sektoriuje patiria socialinių ir ekonominių sunkumų, ekonominę ir socialinę pertvarką.

Supaprastinta paramos gavimo tvarka

Atsižvelgiant į sudėtingą ekonominę situaciją siekiant užtikrinti Lietuvos žuvininkystės sektoriaus veiksmų programos priemonių įgyvendinimą, parengta supaprastinta paramos gavimo ir administravimo tvarka. Pasak R. Daunytės, siekiant supaprastinti

paramos teikimo tvarką, kai prašoma paramos suma yra mažesnė arba lygi 174 000 Lt, numatyta atlikti kelis svarbius pakeitimus.

Bus taikomi mažesni reikalavimai ekonominio gyvybingumo kriterijų atitikimui – vietoje galiojančių 4 išliks 2 rodikliai: skolos ir grynojo pelno ataskaitiniais arba praėjusiais ataskaitiniais metais. Nuo šiol bus supaprastintas ir verslo planas, jis taps sudėtine paramos paraiškos dalimi.

Paspartės paraiškų vertinimo terminai – vertinimas bus atliekamas ne per 3 mėnesius, o per 30 darbo dienų.

Supaprastinta paramos teikimo tvarka ir projektams, kuriems įgyvendinti prašoma didesnės nei 174 000 Lt suma. Atsižvelgiant į ekonominę situaciją, šiems projektams bus taikomi ne tokie griežti ekonominio gyvybingumo kriterijai.

Siekiant, kad parama būtų kuo lengviau pasiekama, atsisakoma kai kurių dokumentų, pažymų, paspartintas informacijos apsikeitimas tarp Nacionalinės mokėjimo agentūros ir Valstybinės mokesčių inspekcijos. Potencialių paramos gavėjų pageidavimu, projektui įgyvendinti reikalingas lėšas leista skolintis ne tik iš kredito įstaigos, bet ir iš fizinių juridinių asmenų. Bus atsisakoma paramos sutarčių pasirašymo, projekto įgyvendinimo ataskaitų, teikiamų kiekvienam ketvirčiui pasibaigus po paramos sutarties pasirašymo. Taip pat bus atsisakoma pirmumo vertinimo, lengvinama tvarka, perkant prekes, paslaugas ar darbus (organizuojant konkursus).

Viceministras A. Macijauskas pabrėžė, kad supaprastinta paramos gavimo ir administravimo tvarka skirta tam, kad būtų pasiekti veiklos programoje numatyti tikslai. Pasak viceministro, svarbiausia, kad Žemės ūkio ministerijos priimtų sprendimų naudą pirmiausia pajustų paprastas žvejys.

Simpler EU Support to Fishermen

The economic recession has encouraged the assimilation of the European Union support in all economic sectors. The Ministry of Agriculture has simplified the rules for providing support under the measures of the Rural Development Programme for Lithuania for 2007-2013 and today is the right time to transpose the good practice into the fisheries sector.

More efficient administration of the support

"We lay all efforts to make the assimilation of the financial assistance of the European Fisheries Fund as smooth as possible and thus devote particular attention to availability, transparency and simplicity of the support to fishermen," Aušrys Macijauskas, Vice minister of Agriculture, explained the Ministry's position during the meeting of the Monitoring Committee for the Implementation of the Action Programme of the Lithuanian Fisheries Sector for 2007-2013.

The meeting held to discuss main guidelines, achievements and simplification of the rules for the implementation of the Action Programme of the Lithuanian Fisheries Sector for 2007-2013 (Action Programme) was attended by the representative from the Directorate General for Maritime Affairs and Fisheries of the European Commission Martina Tupova. The guest underlined that Lithuania keeps to the right course in the development of its fisheries sector and competitiveness enhancement. She said, "Your country is making the right steps in ensuring the economic, environmental and social sustainability, preservation and restoration of fish resources."

Assimilating one fourth of the Fund's financial assistance

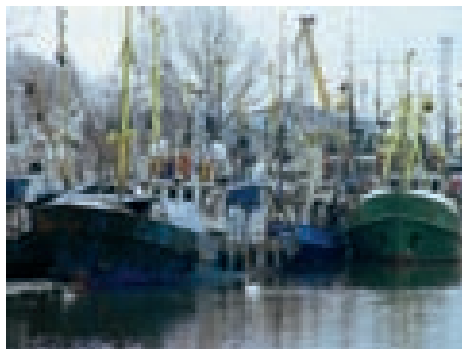
The support in 2007-2013 is to be granted under five priority axes of the Action Programme and it is to reach 246 million litas. In reviewing the implementation of the Action Programme, the Head of the European Union and International Affairs Division of the Fisheries Department Rimantė Daunytė said that this year 21 invitations for applications were launched, 15 invitations were completed. 114 applications were submitted since the launch of the Action Programme, of which 73 were approved for the support of 63 747 763 litas. To R. Daunytė's opinion the assimilation of one fourth of the Fund's funding within a year and a half proves to be a significant achievement.

This year, the continuous procedure for submission of applications under the investment measures which provide for own financing has been introduced, what means that applications may be submitted until the end of this year or until the sufficient number of applications is received the requested support in which equals to the

amount fixed under the Action Programme measure or its field of activity.

Support to the restructuring of economic activities

During the meeting, the methodology for calculating the support intended for implementation of the development strategy of the measure "Implementation of strategies of the development of fisheries areas" of priority Axis 4 "Sustainable development of fisheries areas" was presented. The expert Arina Motova introduced to three methods for calculating the support and the model



suggested by the Fisheries Affairs and Monitoring Committee. It provides for equal apportion of 10 percent of the support to each local action group of fisheries areas, adding 690 thousand Lit as to each local action group of fisheries areas in a priority area, and equal division of the remaining amount based on objective criteria: the number of people working in the fisheries sector and the number of fisheries enterprises. The support will be adjusted considering the coefficient which will depend upon the area of water bodies within a particular municipality.

This methodology was previously approved by more than half of the local action groups of fisheries areas. The Vice-minister A. Macijauskas underlined that the methodology was prepared in observing one of the most important provisions of the support, i.e. preservation and creation of new jobs in fisheries areas by supporting the restructuring of the economic activity, or economic and social reorganisation of regions which experience economic and social difficulties due to the changes in the fisheries sector.

Simplification of the support provision rules

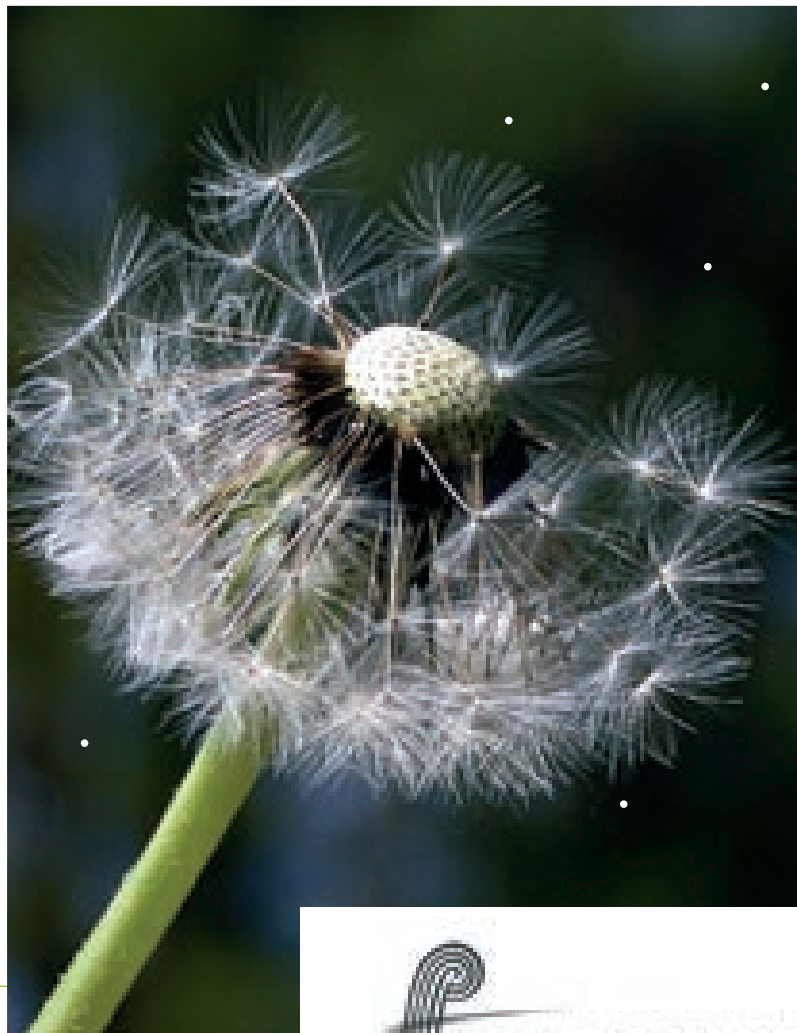
Considering the difficult economic situation and seeking to ensure the implementation of the measures of the Action Programme of the Lithuanian Fisheries Sector, simplified rules for support provision and administration have been approved. R. Daunytė said that it was decided to make some important changes in simplifying the support provision when the requested support is less than or equals to 174 000 litas. The requirements for compliance to the economic viability criteria will be less stringent: the present 4 indicators will be replaced by 2 which will be the debt and net profit during the reporting year or the year before. The business plan will become simpler and it will become a part of the application for the support.

Applications will be processed in much shorter time: evaluations will be done within 30 days, instead of 3 months. The rules for support provision to projects requesting more than 174 000 litas will become simpler as well. Simpler economic viability criteria will be applied to these projects considering the existing difficult economic situation.

To make the support as easy available as possible, certain documents and certificates are refused, the exchange of information between the National Paying Agency and the State Tax Inspectorate has become quicker. As has been requested by the potential support recipients, it has been allowed to borrow money for the project implementation as from a credit institution as from natural/legal persons.

It is intended to refuse the project implementation reports to be presented at the end of each quarter after signing a contract, also the evaluation for priority; the order for procurement of goods, services or works will become simpler. The Vice-minister A. Macijauskas stressed that the simplified order for support provision and administration is primarily intended to reach all goals set forth in the Action Programme. To his opinion, the most important aspect is that the advantages of the decisions taken by the Ministry of Agriculture firstly reach ordinary fishermen.





Sausio 31 d., sekmadienį, 14 val.
Muzikinė popietė visai šeimai
„Padainuokime kartu“

Lietuvių liaudies dainos mažiems ir dideliems
 Atlikėjai: Veronika Povilionienė ir folklorinis ansamblis „Blezdinga“

Bilietai kaina: 10 Lt

Vasario 14 d., sekmadienį, 17 val.
Pramoginės retro muzikos koncertas
„Atsiliepki Tu mano Dainoj“

Alikėjai:

Virgilijus Noreika (tenoras)
Gintarė Skėrytė (sopranas)
Dainius Puišys (baritonas)

Instrumentinis trio

Povilas Jaraminas (fortepijonas, sintezatorius)
Jaroslavas Cechanovičius (gitara)
Zigmas Žukas (kontrabosas)

Dalyvauja tarptautinės klasės sportinių šokių šokėjai, LTV projekto „Lietuvos šokių dešimtukas“ dalyviai – Katerina Voropaj ir Vadimas Suško, Koncerto konferancje muzikologas Viktoras Gerulaitis

Programoje tango, fokstrotai, valsai, neapolietiškos dainos, šlageriai, miuziklų, kino filmų bei populiarios lietuvių kompozitorių, estrados klasikų kūriniai, klasikiniai ir Lotynų Amerikos sportiniai šokiai.

Bilietai kaina: 50, 30 Lt

Miško bei parko simbiozė ir jos problemos

TRAKŲ URĖDIJOJE



Rimantas Šlajus

– Aš negalėjau patikėti, jog visai Vilniaus pašonėje, netoli nuo Trakų pilies – tokie neregėti miško vaizdai, žmogaus įsikišimo nepaliesti.

Ir taip sako Vygantas Mierkis, Trakų miškų urėdas, kurio visas gyvenimas ir karjera susijusi su giriomis, ir kuris tų vaizdų juk turėjo prisiziūrėti kad ir ežeringose Zarasų ar Vilniaus urėdijose ten taip pat dirbęs miškininku.

Bet ir tūlam prašalaičiui, kai jau nusibeldžiame ir patys į Varninkų draustinį, atsistojus ant liepto per aukštapelkę, beatrodo, jog kokiame užburtame laumių raiste būsi nusileidęs.

„Kiek tai pušaitėi metų?“ – gudriai klausia urėdas. Esu keletą medžių pasodinęs, todėl tariusi ši tą toje srityje išmanęs. Vis dėlto, įvertindamas klatingas aukštapelkės sąlygas, dėl šventos ramybės dar penketą metų tam susirangiusiam medeliui pripliusuoju. „Reikėtų prie to skaičiaus ir nulį pridėti“, – vėl šypsosi Vygantas ir pasileidžia šlaitu atgal į viršų. Urėdas kaip koks briedis, tarsteli mano bendradarbis Kęstutis Jaskėlevičius, su kuriuo sunkiai bespėjam paskui įsibėgėjusį augalotąjį Trakų miškų šeimininką.

Viršuje – tikra sengirė. Fotografuojame aukštalakes egles, pušis lyg iš buvusio tų girių valdovo Vytauto laikų išlikusias, tačiau prakiuręs dangus neleidžia nei objektyvui, nei plikai akiai aprėpti platesnių masyvų plotų. Vis dėlto, nesunku pastebėti, kad čia aiškiai vyrauja spygliuočiai, kurie urėdijos teritorijoje sudaro net 89 proc. visų miškų.

– Trakų žemėse, kaip iš dalies ir Švenčionių ar Šalčininkų apylinkėse, vyrauja smėlis, net žvyras, todėl čia spygliuočiai daugiausia ir auga, – paaiškina Vygantas. – Spygliuočių miškai driekiasi ir toliau į šalies Pietus – link Varėnos, Valkininkų, Alytaus, Prienų, Švenčionių, o štai pasidavus į Vidurio Lietuvą, ten jau daugiau surasi beržynų, uosynų, netgi ąžuolų. Tačiau kalbant apie rinką, spygliuočiai jau nebeturi tokių privalumų, kaip anksčiau būdavo, – lyg užbėgdamas už akų mano klausimui apie šios medienos paklausumą ir pelningumą, tęsia urėdas. – Pavyzdžiui, už beržą jau dabar geresnę kainą moka. Ypač, kai Ukmergėje atsiradė faneros gamykla, kuri superka beržinę medieną dideliais kiekiais. Tačiau, apskritai paėmus, mums šie metai sunkūs, kadangi vidutinė medienos kaina labai nukrito – prieš metus vidutinė parduodamos medienos kaina buvo 150 Lt už ktm, dabar 9 mėnesių vidutinė kaina – 86 Lt. Tiesa, pamažu kainos stiebiasi, jaučiame šioji tokį atšilimą. O kol kas guodžiamės, kad savo laikui vykusiai investavome, nusipirkom technikos, atlikome būtiniausių pastatų rekonstrukcijos darbus. Kirtimus vykdome daugiausia

žiemos mėnesiais – po 12–13 tūkst. ktm į mėnesį, kai mediena geriausia. Kitiems mėnesiams tetenka – po 4–6 tūkst. ktm medienos. Darbai daugiausia vykdomi rangos būdu, kasmet skelbiami konkursai, tačiau atliekame kirtimus ir patys.

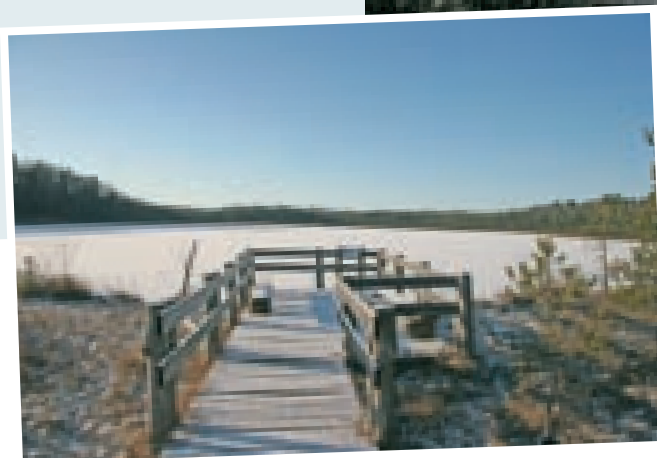
– Kai kurios urėdijos linkusios dirbti tik su rangovais, – pastebime.

– Yra visokių nuomonių, bet, manyčiau, perduoti visus darbus tik rangovams – netikslinga. Kodėl, – klausia urėdas – Taip, medžiai turi būti kertami. Tai natūralu, kaip ir derliaus nuėmimas. Tačiau mes ir kirsdami galvojame apie miško atkūrimą. Ir su meile tai turi būti daroma. Pavasarį, šventas dalykas, mišką atsodinam; iškirstą biržę turime atkurti per du metus. Bet mes to nelaukiame, kol žemė velėna pasidengs, ir kasmet atkuriamo po 200 – 300 ha miško, dar žemės ūkiui netinkamose žemėse, kuri mums perduodama po žemės reformos, kasmet pasodiname po 20–30 ha naujų miškų. Kiaurus metus priežiūros darbai vykdomi, kitaip neišugdysime tokio miško, iš kurio hektaro būtų galima gauti 300–400 ktm kokybiškos medienos. Be to, turint savo techniką bei kvalifikuotus žmones, yra



▲ Varninkų tako ilgis – net keturi kilometrai, kuriuo eidamas, kaip tvirtina urėdas, gali pamatyti visą biologinę įvairovę, per šimtą augalų augalukų. Pateikiama informaciniai stendai, pilsavietės

▲ Varninkų kognityvų takas yra net 4 km ilgis. Direktorius sako, kad žingsnis palei jį sukurs nuostabių įspūdžių apie biologinę įvairovę. Takas turi gerai išdėstyti informacinius stendus ir pilsavietes



ir derėtis dėl darbų paprasčiau su rangovu, nes atsiranda konkurencinis elementas. Rangovas nebegali diktuoti kainos, kelti savo sąlygų, o ir mediena biržėj neužsiguli, nes pati mūsų

įsigyta skandinaviška technika ją ir išveža. Žinoma, su ta technika yra ir rūpesčių – ir kainuoja nemažai – sumokėjome per milijoną litų, ir operatorius turėjome mokytis siųsti į Suomiją, ir dirbti tenka trimis pamainomis, nes tos mašinos gesinti ilgesniam laikui neapsimoka. Kasmetinė Trakų miškų urėdijos biržė yra apie 100 tūkst. ktm apvalios medienos. Taip pat kiekvienais metais nenukirstu mišku vietos gyventojams parduodame apie 5 tūkst. ktm medienos malkoms.

Tačiau Trakų miškų urėdija yra unikali – jos teritorijoje yra įkurti net trys parkai: Aukštadvario ir Neries regioniniai parkai bei Trakų istorinis nacionalinis parkas. Jie, kartu su kitomis saugomomis teritorijomis, pasak Vyganto Mierio, užima net trečdalį urėdijos teritorijos miškų. Kaip juose

vykdomi kirtimai ir prižiūrimi miškai? Ar nekyla natūralūs konfliktai su tų parkų vadovybėmis, kurie pamatę kirvį draustinyje, tikriausiai, jį prilygina kilerio peiliui?

Į ūkinę veiklą direkcijos kišasi minimaliai, tvirtina urėdas, nes Miškotvarkos instituto yra sudaryti atitinkami projektai, pagal kuriuos ir dirbama. Parkų priežiūrai dalį lėšų skiriama iš bendrų urėdijos pajamų, gautų eksploatuojant ūkinius miškus. Pagal bendradarbiavimo susitarimus miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškuose vykdo rekreacinių, gamtinių teritorijų ir kultūros paveldo objektų priežiūros ir tvarkymo darbus, taip pat įrenginėja rekreacinius objektus – stovyklavietes, poilsiavietes, atokvėpio vietas, apžvalgos aikšteles, pažintinius takus.

– Įrengti rekreaciniai Trakų urėdijos projektai

– Šiuokšlina, – apmaudauja urėdas. Tai didžiausia problema. Bet laužyti įrengimų jau nebelažo. Nebedegina. O šiuokšlintojams net statome konteinerius šalia poilsiaviečių. Tačiau mums vėlgi – papildomos išlaidos, šiukšles net iš miesto atveža. Pavyzdžiui, pėmai surinkom net keturias tonas padangų. O kiek statybinių medžiagų, plytų išpiltų randi. Žmonės neturi sąžinės. Gi, pavyzdžiui, Vokietijoje – ką atsivežė į mišką, tą ir išsivežė.

Būdama smėlingas kraštas, Trakų urėdija turi dar vieną išskirtinį rūpestį, kuri mažesniais mastais aplanko ir kitų miškų urėdijas – naujų naudingųjų iškasenų karjerų steigimas valstybiniuose miškuose. Į urėdijas kreipiasi privačios bendrovės su planais, kuriuose nubraižytos naudingųjų

Trakų rajone yra daug kitos paskirties žemių, kur yra perspektyviniai žvyro telkiniai.

– Manome, kad pirmiausia ir reikia vykdyti žvyro telkinių geologinius tyrinėjimus bei naudingųjų iškasenų gavybą, o ne eiti lengviausiu nieko nekainuojančiu keliu, steigiant karjerus valstybinės reikšmės miškuose. Taip pat man, kaip piliečiui ir kaip miškininkui, kelia rūpestį net aukščiausiose valdžios institucijose pasigirstantys siūlymai už negražintą miesto žemę kompensuoti valstybiniais miškais, – mintija urėdas. – Gražinti savininkui turėtų mišką yra šventas dalykas, ir dėl to niekam nekyla abejonių. Tačiau siūlymas, kad, nesant lėšų kompensacijoms už miestų teritorijose turėtų žemę, būtų leista privatizuoti 50 tūkst. ha valstybinės reikšmės miškų, yra netoleruotinas. Šiek tiek ramina Seimo aplinkos apsaugos komiteto Jono Šimėno pozicija, jog, jo manymu, apie pusė Lietuvos miškų turėtų išlikti valstybinės reikšmės (šiuo metu taip ir yra), prie jų prijungiant besiribojančius rezervuotus privatizavimui miškus, ir tik likusieji miškų plotai galėtų būti skirti kompensavimui už miesto žemes.

Saugo trakiškiai savo itin vertingą jiems patikėtą turtą ir prižiūrėdami miškus nuo gaisrų (tam tikslui kasmet vien priešgaisrinių mineralizuotų juostų atnaujinama per 600 kilometrų), vykdydami sanitarinę miško apsaugą, persekiodami pažeidėjus, savųjų ir privačių miškų neskirdami. Privatininkai apie savo miškų priežiūrą yra informuojami, jiems organizuojamos konsultacijos miško priežiūros, želdinimo projektų ruošimo, ES lėšų panaudojimo ir kitais klausimais, miškų savininkai ypač noriai naudojasi urėdijos technika – dirvos želdiniams suarimas, medienos pakrovimas ir jos transportavimas

ir pan. Miško želdymo inžinierius Juozas Ūsas pasakoja, jog privačių miškų savininkams labai palengvino gyvenimą naujasis urėdijos medelynas, leidžiantis apsirūpinti miško sodmenimis. Medelynu, beje, džiaugiasi ir pati urėdija, nes anksčiau būdavo pirk, kas nuo kitų atlieka, ir pats želdinimo periodas užsitęsavo. Dabar tik nuo savęs priklauso.

Savarankiškumo politiką, tvirtina urėdas, reikia stipriai vykdyti ir visos šalies mastu – turim būti kuo mažiau priklausomi nuo naftos, nuo anglies ir apsirūpinti atsigaminančiais resursais, biokuru. Vygantas Mierkis, regis, smarkiai džiaugiasi galėdamas prie šio proceso prisidėti: kasmet urėdija Vilniaus šiluminei elektrinei parūpina iki 3 tūkstančių kubinių metrų skiedrų iš šakų ir kitų medienos atliekų.

„Jūsų sėkminga patirtis miško kirtimo atliekas panaudojant biokuro gamybai bei šios technologijos skatinimas atveria naujas galimybes ekologiškai šalies atečiai“, rašoma Seimo Pirmininko Padėkos rašte Trakų miškų urėdijai.



garsūs visoje Lietuvoje, – pastebi Kęstutis.

Pėmai Generalinės urėdijos surengtoje apžiūroje mes intensyviausios rekreacijos miškų urėdijų grupėje užėmėme pirmąją vietą, – šįkart nesuklyna ir pats urėdas. – Kai įpusėjome beįrenginėdami Varninkų pažintinį taką, mus netikėtai užklupo turistų grupė iš Vokietijos. Pamatė ir pradėjo ploti, taip pagirdami už natūralios gamtos saugojimą, kurios Vakaruose vis mažiau išlieka.

To tikslo siekdama urėdija nacionaliniuose parkuose nuo balandžio iki rugsėjo mėnesio apskritai nevykdo jokių kirtimų, kad nebūtų, pasak urėdo, trukdoma nei paukščiui, nei žvėriui, nei žmonėms.

O tų žmonių žmonelių dėl išsaugoto natūralaus gamtos žavesio ir Trakų miškų urėdijos išsidėstymo tarp Vilniaus ir senosios Lietuvos sostinės suvažiuoja gausingi būriai, kurie pagimdo ir visai nemenkas problemas.

išteklių teritorijos, ir prašoma šias teritorijas suderinti. Šalyje per pastaruosius tris metus dėl leidimų žvalgyti ir eksploatuoti naudingąsias iškasenas valstybinės reikšmės miškuose jau gauta gerokai per šimtą prašymų, iš jų Trakų urėdija sulaukė daugiau kaip trisdešimt 3500 ha miškų plotui. Kadangi šiuo metu galioja nuostata, jog asmuo, savo lėšomis išžvalgęs žemės gelmių išteklius, be konkurso įgyja teisę gauti leidimą juos eksploatuoti, ir atsirado toks neregėtas skverbimasis į miškus, kuriuose privatininkai linkę palikti išnaudotus ir nesutvarkytus karjerus su neišlygintais kraštais, neužvežtu derlingu žemės sluoksniu, o ką jau bešnekėti apie miško atsodinimą.

Tokie prašymai urėdijos, pasak Vyganto Mierkio, nederinami. Ateityje būtų galima derinti tik tokiu atveju, jei savivaldybės teritorijoje tokių išteklių telkinių ne valstybinės reikšmės miško žemėje neliktų. Taip apsaugomas ir puoselėjamas bene didžiausiais šalies nacionalinis turtas – miškai.

The Symbiosis of a Forest and a Park and its Problematic Areas **IN TRAKAI STATE FOREST ENTERPRISE**



By Rimantas Šlajus

I could not believe my eyes to see wonderful, human-untouched forests so close to Vilnius, not far from the Trakai Castle,” says Vyngantas Mierkis, Director of Trakai State Forest Enterprise, who has devoted his entire life to forests, worked as a forester in the lake Zarasai and Vilnius State Forest Enterprises.

However, even we, as soon as we reach the Varninkai reserve and stand on a footbridge across an upland moor, seem to have been placed on a bewitched marsh.

“How old is this pine tree?” asks the director. I myself have planted some trees and think to have understanding in plant growing. Yet, considering the treacherous upland moor features I decide to add some five years to this twisted tree. “You should add a zero

to your figure,” smiles Vyngantas and starts climbing the slope. “The director is like an elk,” whispers my colleague Kęstutis Jaskelevičius and both of us can hardly catch up with the strapping host of Trakai State Forest Enterprise.

On the top, we reach an old forest. We make photos of tall pines and spruce which seem to date back to the years of the ruler of forests Vytautas. Alas, the pouring rain does not allow the lens of the camera and our eyes to cover large forest areas. Nevertheless, it’s easy to notice the prevailing coniferous stands which account for 89 percent of the forest area.

“The prevailing soil in Trakai, like in Švenčionys and Šalčininkai is sand, and thus we mainly see coniferous woods,” explains Vyngantas. “These woods go further to the south of Lithuania -Varėna, Valkininkai, Alytus, Prienai and Švenčionėliai, while if you visit the central Lithuania you will find more of birch, ash and even oaks. Alas, on the market, coniferous wood has lost its previous demand,” the director forestalls my question about the demand and profitability of coniferous timber. “For instance, birch is more expensive nowadays, particularly after the plywood plant was opened in Ukmergė which purchases birch in large quantities. However, in general, the passing year was very difficult – the average wood price dropped down from the average of 150 litas for a solid cubic meter a year ago to 86 litas during 9 months this year. Actually, the prices start growing little by little, while meanwhile we console ourselves with the thought that we made good investment, bought equipment and made the most pressing reconstructions. Fellings are mainly done in winter, when the wood is the best, and they make about 12-13 thousand solid cubic meters. The rest moths, fellings make 4-6 thousand solid cubic meters. All the works are mainly contractor-based through tenders, while some part of works we leave for ourselves.”

“Some forest enterprises work with contractors only,” we observe.

“Yes, I know there are such enterprises, however, to my opinion, giving all works to contractors is absolutely inexpedient. You will ask why?” says the director. “The felling is as normal as harvesting every autumn. However, even in doing fellings we must think about forest regeneration which must be done with love. Reforestation is performed every spring; the cutting site must be afforested in two years. However, we do not wait until the land is grown with new grass and each year reforest 200-300 ha, another 20-30 ha of new forests are planted in non-agricultural lands given to us after the land reform. Forest management works are conducted all year round, otherwise we would not have a forest which could produce 300-400 solid cubic meters of high quality wood per ha. Besides, the possessed equipment and qualified staff allow negotiating prices with contractors for they face serious competition. The contractor cannot dictate its prices and put its requirements any more, while the cut wood does not stay long in a cutting site and

is transported by our Scandinavian machinery. By all means, the machinery brings its own problems: it has cost a lot – over 1 million litas; has to work all 3 shifts because stopping it is very expensive and the operators had to undergo training in Finland. The annual cutting volumes of the enterprise are around 100 thousand solid cubic meters of roundwood. Also, each year we sell about 5 thousand cubic meters as firewood to residents in stands.”

Trakai State Forest Enterprise is unique for having three parks: Aukštadvaris Regional Park, Neris Regional Park and Trakai Historic National Park. Vyngintas Mierkis notes that they, taken together with other protected areas, occupy even one third of the forest are administered by the enterprise. How are they looked after? What fellings are done in these areas? Are there any conflicts with the administration bodies of the parks which say an axe in a reserve is like a killer's knife?

The director asserts that the directorates of parks actually do not interfere with the forest management works for all the forest management projects are prepared by the Forest Inventory and Management Institute. Forest management is partially financed from the enterprise's income from the operation of commercial forests. The cooperation agreements have been signed following which state forest enterprises conduct management and maintenance of recreational and nature territories, cultural heritage objects, build recreational objects, like campsites and picnic areas, rest sites, cognitive paths in state importance forests.

“Recreational projects implemented in Trakai State Forest Enterprise are known throughout Lithuania,” Kęstutis remarks (notes, notices).

“Last year, we were the first place in the group of forest enterprises of the most intensive recreation in the survey arranged by the Directorate General of State Forests,” boasts the director of Trakai Forest Enterprise. “During the construction of the Vamininkai cognitive path we were unexpectedly visited by a group of German tourists which gave praise for preservation of man-untouched nature.”

With this goal in mind, the enterprise does not conduct any fellings in national parks from April to September so as not to disturb the life of fauna and people. The natural beauty of forests and convenient location of Trakai State Forest Enterprise between Vilnius and the old capital of Lithuania attract crowds of people who bring quite large problems.

“The main problem is littering,” regrets the director. “Fortunately, they neither break nor put on fire camping and rest sites any more. To solve the problem of littering, we have put bins close to campsites, however very often they are used by city people who bring their waste there. For instance, last year we collected even 4 tones of tires, not speaking about construction waste. People simply do not have decency. Germans are different: they take all the litter with them when leaving the forest.”

Trakai State Forest Enterprise is situated in sandy areas and therefore another problem, which is also common other enterprises, is opening of quarries for extraction of minerals in state forests. Private companies often apply to forest enterprises with special plans with inscribed territories of minerals asking to approve of these territories. Within the last three years, over 100 applications have been filed in Lithuania asking to explore and operate minerals in state forests. Trakai State Forest Enterprise has received about 30 applications to the forest area of 3500 ha. The current regulations say that a legal/natural person that has explored mineral entrails on his own money obtains a right without any tender to operate this territory. This has encouraged active penetration of private entities into the forests what often means that once they exhaust a quarry, they leave it de-arranged not speaking about its afforestation.

Vyngintas Mierkis says that they do to accept such applications. In the

future, forest enterprises could start accepting them if only there doesn't survive such areas of minerals in other than state forests' territories. This would help to protect probably the greatest national wealth – forests. Trakai District has large areas of land with the probable gravel deposits.

“We think that what must go first is the geological exploration of gravel



▲ Prie gamtos paminklo „Velnio duobė“
▲ At the nature monument “Velnio duobė” (Devil's pit)

deposits and mineral extraction rather than taking the easiest and costless way to open quarries in state forests. I, as a citizen and a forester, am greatly concerned about the suggestions of the governing bodies to give state forests as a compensation for the urban land to which the ownership right cannot be restored,” says the director of the enterprise. “Reinstitution of ownership rights to forests to its former owner is absolutely doubtless. However, I cannot tolerate the suggestion to, in the lack of funds for compensations for the urban land, privatize 50 thousand ha of state forests. At least the position of the Chairman of the Committee on Environment Protection in Seimas Jonas Šimėnas gives a small consolation: about half of forests in Lithuania should remain state forests, like it is today, and they should be enlarged by the adjoining forests reserved for privatisation, while the rest forest areas could be used for compensations for urban land.”

Trakai enterprise gives particular attention to protection of its wonderful forests against fires (about 600 km of fire break lines are renewed every year) and against forest vandals, also to sanitary protection of forests. Private forest owners are regularly informed about the situation in their forests, they get consultations on forest management, preparation of afforestation projects, assimilation of EU funds, and may use the equipment and machinery of the forest enterprise for land preparation for forest plantations, loading and transportation of roundwood, etc. The forest planting engineer Juozas Ūsas says that private forest owners often visit the new nursery of the enterprise where they can buy forest saplings. The enterprise is also very happy to have its own nursery which means that it does not have to buy forest plantations in other enterprises.

The director says that the policy of independence must be actively pursued in many fields: Lithuania should be the least dependent on oil and coal and provide itself with the renewable resources, bio-fuel. Vyngintas Mierkis seems to be very happy to contribute to this process: every year, Trakai State Forest Enterprise supplies Vilnius Thermal Power Plant with 3 thousand cubic meters of wood waste chips. “Your successful experience in using wood waste for bio-fuel and promotion of this technology opens new possibilities for the eco-friendly future of Lithuania,” says the Letter of Thanks of the Speaker of Seimas to Trakai State Forest Enterprise.



gyvenimo prasmė – padėti žmonėms

Namai, kuriuose šilumą, meilę jaus tie, kuriems viso to stinga, – tėvų aplėisti vaikai bei vaikų pamiršti tėvai. Tokios paskirties vaikų ir senjorų namus pasiryžęs statydingi valstybinės įmonės „Vidaus vandens kelių direkcija“ generalinis direktorius, Respublikinės Afganistano karo veteranų asociacijos pirmininko pavaduotojas Gintautas Labanauskas, padedamas savo vardo labdaros ir paramos fondo narių – Violetos Diržinauskienės, Vytutės Senkovienės, Editos Vaitkūnienės, Julijos Tarasevič. Pastaroji – dienos užimtumo centro „Vaikų ir senjorų namai“ projekto koordinatorė.

Piniginė suplonės, bet širdis nesurambės

Na tai kas, pasak G. Labanausko, kad išgyvename ekonominę krizę. Juk ne karas, ne maras. Būta ir sunkesnių laikų – išgyvenome. „Duok, Dieve, kad nuo krizės nesurambėtų širdys. Kad paplonės piniginė – nieko baisaus. Vaikų ir senjorų namus kursime atiduodami dalelę savo širdies gerumo. Svarbu išjudinti vežimą, paskui pats riedės. Ne veltui lietuvių patarlė sako, jog akys bijo, rankos daro“, – savo idėjos tapimu kūnu tiki G. Labanauskas. „Kiekvienas į šį pasaulį atėjome turėdami misiją padaryti jį geresnį, šviesesnį, kad, nelikus mūsų, būtų geriau gyventi kitiems.“

Atskirties grėsmė didėja

„Kurdami šiuos namus norime, kad kuo mažiau miesto vaikų bei pensinio amžiaus žmonių, arba senjorų, liktų be dėmesio. Senjorams juk svarbu bendrauti, perduoti savo žinias, patirtį, tačiau trūksta galimybių. Šias socialinės atskirties, savirealizacijos problemas galėtų išspręsti dienos užimtumo centras. Socialiai pažeidžiamų, gausių šeimų vaikai jame paruoštų pamokas. Kaip ir senjorai, jie čia galėtų turiningai praleisti laisvalaikį, gauti specialistų – psichologo, socialinio darbuotojo, pedagogo – arba tiesiog gero žmogaus pagalbą. Ketiname kai kuriuos vaikus ir senelius pamaitinti“, – aiškino G. Labanauskas.

Kultūrinė, sportinė, pažintinė veikla

Vaikų ir senjorų namus, arba dienos užimtumo centrą, ketinama statyti netoli Kauno, daugiausia privačiomis verslininkų bei skandinavų, kitų fondų lėšomis.

„Namas bus dviejų aukštų. Pirmajame įrengsime bendrą patalpą su židiniu, kad žmonės laisvai ir jaukiai jaustųsi. Antrajame veiks studijos – šokio, kompiuterių, kitos meninės, sportinės veiklos paskirties. Ketiname įrengti ir pirtį, medicinos punktą, valgomąjį, dirbtuvėles, jose, pavyzdžiui, senjorai galės išmokyti vaikus sukalti inkilėlį, lesyklėlę. Dienos centre jie galės jaunimui perduoti savo patirtį ir tapant, šokant. Planuojame rengti ir užsienio kalbų kursus, būrelius pagal poreikius, bendras išvykas“, – sakė G. Labanauskas. Vaikų ir senjorų namų statybą ketinama pradėti 2011 m., ji atsieis 750 tūkst. Lt.

Myli gyvenimo užribyje atsідūrusį broį

Vaikų ir senjorų namų projekto pristatyme savo pagalbą juos kuriant siūlė ne vienas asmuo, dėkodamas G. Labanauskui bei kitiems jo vardo labdaros ir paramos fondo žmonėms už tai, kad buvo dėmesingi Kauno miesto nakvynės bei kartų namų lankytojams – atskubėdavo pas juos su drabužiais, maistu, medikamentais.



▲ Gintauto Labanausko teigimu, sunkmetis nėra kliūtis daryti gerus darbus – padėti žmonėms

▲ Gintautas Labanauskas says that the recession does not interfere with doing good jobs – helping people

G. Labanausko labdaros ir paramos fondas morališkai bei finansiškai remia ir onkologinėmis ligomis sergančius vaikus bei jų tėvus, senjorus.

„Steigdami vaikų ir senjorų namus taip pat siekiame, kad kuo mažiau būtų tokių vaizdų“, – teigė G. Labanauskas, rodydamas į multimedijos priemonėmis rodomas nuotraukas, kuriose matyti rūkantys, geriantys, nuo narkotikų apkvaišę, po šiukšliadėžės besirausiantys vaikai bei senyvi žmonės.

Neįprastas aukcionas

G. Labanausko labdaros ir paramos fondas organizuoja aukcionus, per kuriuos gautos lėšos skiriamos žmonėms remti. Šįkart surengtas būsimųjų vaikų ir senjorų namų simbolinių dvidešimties plytų pardavimo aukcionas. Pradinei plytos kainai – 100 Lt – padidėjus iki 200–300 Lt, buvo surinkta 3 tūkst. Lt. Aukciono dalyviai – o tai daugiausia buvo G. Labanausko ir jo vardo labdaros ir paramos fondo nariai – bičiuliai, ant nupirktųjų plytų užrašė savo vardus, pavardes. Šias plytas ketinama laikyti prie vaikų ir senjorų namų židinio.

www.glfondas.lt



The Meaning of Life - Helping People

It will be the home which will give love and warmth to those who miss them most – neglected and abandoned children. The idea to open such a home was born to the Director General of the state enterprise VĮ “Vidaus vandens kelių direkcija”, Deputy Chairman of the Afghanistan War Veterans Association in Lithuania Gintautas Labanauskas. He has invited the help of the members of his charity and support fund – Violeta Diržinauskienė, Editā Vaitkūnienė and Julija Tarasevič. Julija Tarasevič is also the project coordinator of the day care centre “Children and Elderly People Home”.

Less money, more generous heart

The economic crisis means nothing, says G. Labanauskas. It is neither war, nor plague. We have survived even more difficult periods. “God help us to preserve the generosity of our hearts, while having less money is absolutely unimportant. We will devote the kindest part of our hearts to the children and elderly people home. What is important is to put the wheels in motion, while later they will move by themselves. Here, the Lithuanian proverb speaks the best - “The eyes, fear, the hands do”, G. Labanauskas believes in the realisation of the idea.

The growing threat of isolation

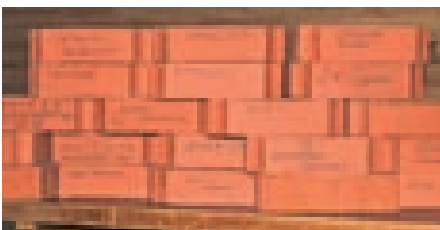
“Our mission in opening this home is to give attention and care to town children, pensioners and elderly people. Elderly people are eager to meet, speak, pass their experience and knowledge, however what they lack is the suitable environment.

It is the day care centre that could help to solve these problems of social isolation and self-realisation. Here, socially-exposed children from large families could do their homework, while the elderly people could meet each other, get consultations or help of specialists, like a psychologist, a social worker, a pedagogue or simply a kind person. We have plans to provide food for some children and elderly people,” explained G. Labanauskas.



▲ Štai ir išsilo vaikų ir senjorų namų vizija... Kol kas dar tik kompiuterinėje grafikoje, tačiau, Gintauto Labanausko žodžiais, kas statoma širdimi, yra tvirta ir tikra

▲ The vision of the Children and Elderly People Home. So far it is embodied in the computer graphics, however, as says Gintautas Labanauskas, it is real and strong once built deep from the heart



▲ Plytų pirkėjai ant jų rašė savo vardus, pavardes. Po plytų pirkimo ir sutuoktiniai Irena ir Valius Venslovai, ir Editā Vaitkūnienė, ir Algimantas Mileika. Iš tiesų šias plytas ketinama laikyti prie būsimųjų namų židinio

▲ The participants of the auction who bought bricks put their names on the bricks. Among them were Irena and Valius Venslovai, Editā Vaitkūnienė, Algimantas Mileika. In the future, these bricks will be kept at the fireplace of the future home

Cultural, sports and educational activities

The children and elderly people home or the day care centre will be built not far from Kaunas on the private funds of businessmen, Scandinavian and other funds.

“It will be a two-storey house. The ground floor will have a large room with a fireplace for people to meet and have a cosy talk. The first floor will be given to studios of dance, computers, artistic, sports activities. We also plan to have a sauna, a medical care room, a canteen and a small workshop where the elderly people could teach children how to make wooden nesting-box. Here, they could also show children their knowledge and skills in dancing, painting, etc. We would also wish to arrange foreign language courses, group meetings and excursions,” said G. Labanauskas. The construction of the children and elderly people home is planned to be launched in 2011 and will cost around 750 thousand litas.



▲ Gintauto Labanausko labdaros ir paramos fondo narės: Violeta Diržinauskienė, Editā Vaitkūnienė, Julija Tarasevič, Vytautė Senkovičienė. Jos su šypsena veide, geru žodžiu lūpose nuolat lanko onkologinėmis ligomis sergančius vaikus, pasitinka senjorus jiems rengiamose popietėse

▲ Members of G. Labanauskas charity and support fund: Violeta Diržinauskienė, Editā Vaitkūnienė, Julija Tarasevič, Vytautė Senkovičienė. These people regularly visit children suffering from oncological diseases, gladly welcome elderly people who come to special meetings

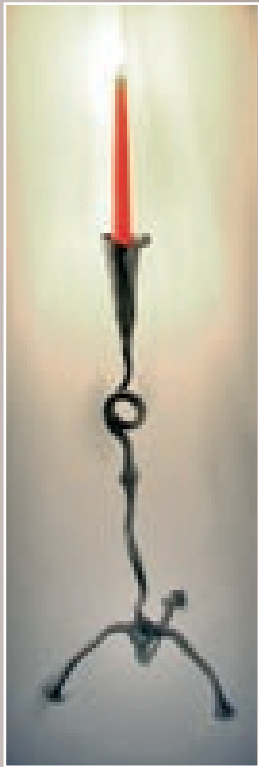
Love for a neglected brother

During the presentation of the project of the children and elderly people home, many people offered their help and thanked G. Labanauskas and other members of his charity and support fund for their kind attention to people in Kaunas night lodging and generations' home and for their help in food, clothes, medicine.

G. Labanauskas charity and support fund provides moral and financial assistance to children suffering from oncological diseases, their parents, also elderly people. “By opening the children and elderly people home we wish to see less ill and abandoned people and less such photos,” said G. Labanauskas showing pictures of smoking, drinking and drugs using vagrant children and elderly people.

Unusual auction

E. Stancikas regularly conducts auctions organized by G. Labanauskas charity and support fund which are devoted to raise money to support people. On this particular occasion, the auction of 20 bricks to be used in the construction of children and elderly people home was organized. The initial price per brick was 100 litas, it increased to 200-300 litas and finally 3 thousand litas was collected. The participants of the auction who mainly were the members of G. Labanauskas charity and support fund and friends put their names on these bricks which will be later kept at the fireplace in the future children and elderly people home.



„Žmogus gali nieko neišmanyti apie gamybos technologijos užslėptus niuansus, kūrybinį procesą, priverstusi sugeneruoti atitinkamo gaminio formą ir išraišką, bet svarbu, kad jis jaustųsi jaukiai, kad erdvė apie kūrinių būtų harmonizuojama. Pažiūrėkit, pilnos parduotuvės, prekybos centrai užversti serijinės gamybos pavyzdžiais. Ir geros daugelis jų kokybės. Bet jie negyvi. Tikras kūrinys turi būti autentiškas, be jokių padažymų, padengimų. Net ir rūdžių nereikia bijoti. Jos – metalo kraujas. Pažiūrėkit į skandinavus. Jų dizainas labai asketiškas, labai švarus, tvarkingas. Ir jiems labai svarbu, kad kūrinys būtų pagamintas iš tikros pirmapradės medžiagos – akmens, medžio, geležies. Tad kodėl žmonės perka mūsų dirbinius? Dėl tos pačios priežasties kaip ir gerą paveikslą. Jie ateina čia keistos vidinės būsenos vedami, atsiliepdami, matyt, protėvių šaukšmui.“



“A man may know nothing about smithery technologies, the creative process which led to a particular form and expression, however it is important to make him feel cosy, to harmonize the space surrounding the artwork. Supermarkets are full with series productions, most of good quality. They are, however, inanimate. A true piece of art must be authentic, does not have colour coverings. We mustn't even fear rust which is the blood of metal. Let's take the Scandinavian example where the design is aesthetic, clean and immaculate. For Scandinavians, it's so important a thing to be made of the genuine material – stone, wood, iron.

So why do people buy our articles? I think for the same reason as in buying a good picture. They come to us led by their inner moods and in response to the calling of our ancestors.”

Direktorius
Raimondas Vaitkūnas



UAB „Vilniaus kalviai“
Metalo apdirbimas ir gaminiai

Gamybinės dirbtuvės:

Piliakalnio g. 13A. LT-06229 Vilnius, tel.+370 5 230 7792, faks. +370 5 230 7763, el. paštas: raimondas@vilniauskalviai.lt
info@vilniauskalviai.lt, <http://www.vilniauskalviai.lt>

Kalvystės galerija-muziejus – parduotuvė: Užupio g. 26, LT-01203 Vilnius tel.+370 5 215 3757

Savanorių pr. 4, Vilnius
tel. (8 5) 2332 888; mob. +370 600 39 888
K. Donelaičio g. 62, Kaunas
tel. (8 37) 211 888; mob. +370 604 10 003
el. paštas: info@grozioakademija.lt
www.grozioakademija.lt

GROŽIO AKADEMIJA

Atminkite grožio liniją (800) 6 608 000 12

RESTYLANE - lėtai besirezorbuojantis negyvuolinės stabilizuotos hialurono rūgšties preparatas, užpildantis raukšles.

Poveikis išlieka iki 18 mėnesių.

RESTYLANE ir PERLANE - veido formų ir gilesnių raukšlių korekcija.

RESTYLANE TOUCH - smulkių raukšlių apie akis, lūpas ir kitų veido bei kaklo vietų užpildymas. RESTYLANE VITAL - pripildo veidą, kaklą, iškirptės atidengiamas vietas šiai išliekančios drėgmės ir suteikia didesnės apimties efektą. Galimos injekcijos į išorinį plaušakų paviršių, kai jos pernelyg kaulėtos ir yra pigmentinių dėmių. RESTYLANE LIPP - lūpoms didinti.

Restylane



Prieš

Po

Radiesse

NAUJIENAI RADIESSE - tai 100% biologiškai suderintas ir suyrantis produktas su kalcio hidroksilapatito (CaHA) sferomis. Šis poodinis užpildas suformuoja vientisą, švelnų ir natūralų "implantą", kuris įsitvirtina 18-24 mėnesiams.



IPL - naujausios intensyvios šviesos impulsų procedūros

Veiksmingos ir neskausmingos procedūros su modernia aparatūra, skleidžiančia plataus spektro bangų srautą.

FOTOEPILIACIJA - ilgalaikis plaukų pašalinimas

FOTOATJAUNINIMAS - „nechirurginis veido odos patempimas“. Stimuliuoja kolageno gamybą, didina odos stangrumą ir elastingumą, mažina raukšles.

IŠSIPLĖTUSIŲ KAPILIARŲ GYDYMAS. PIGMENTINIŲ DĖMIŲ ŠALINIMAS. AKNĖS GYDYMAS

iPulse

Oxynergy Paris DEGUONĖS TERAPIJOS PROCEDŪROS VEIDUI IR KŪNUI
Norite atrodyti kaip kino ir muzikos žvaigždė? Jos visos yra deguonies terapijos gerbėjos ir dėl savo sveikos, švytinčios veido spalvos turi dėkoti Oxynergy Paris.

DEIMANTINĖS DERMABRAZIJOS (ODOS ŠLIFAVIMO) PROCEDŪROS VEIDUI IR KŪNUI
Deimantinė dermabrazija taikia nechirurginę odos daikinimo procedūrą, kurios metu naudojant sterlias deimantines galvutes šlifuojamas viršutinis odos sluoksnis.

RAUDONOS-MĖLYNOS ŠVIESOS DIODŲ FOTOTERAPIJA
Sprendžiamos problemos: AKNĖ, KŌMEDONAI, RIEBI ODA, taip pat, SENSTANTI, JAUTRI, SUDIRGINTA ir RŪKANČIŲJŲ ODA.

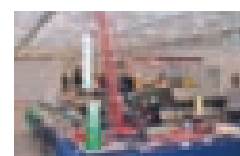
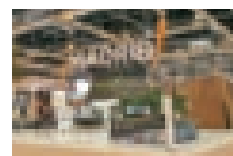
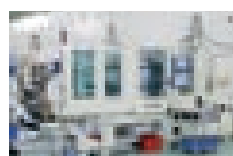
NAUJIENAI Karboksiterapija - CO₂ dujų poodinės injekcijos.
Procedūros taikomos: ODAI STANGRINTI, CELIULITUI MAŽINTI, STRIJOMS GYDYTI, KRAUJOTAKAI SKATINTI, PSORIAZEI GYDYTI.
Karboksiterapija vienas veiksmingiausių metodų gydant įsisenėjusį celiulitą.



KVIEČIAME Į NAUJAI ATIDAROMĄ ESTETINĖS MEDICINOS IR KOSMETOLOGIJOS CENTRĄ "GROŽIO AKADEMIJA"
KAUNE, K. DONELAIČIO G. 62 (BLC verslo centre), tel. (8-37) 211 888, 8 604 10003, el.p. lina@gatineau.lt

Jūsų patogumui veikia elektroninė kosmetikos parduotuvė: veido ir kūno, plaukų, rankų ir nagų priežiūros priemonės.
Be papildomo mokesčio prekės pristatomos per 1-2 darbo dienas! www.grozioakademija.lt

SCHEDULE OF INTERNATIONAL EXHIBITIONS AND FAIRS TO TAKE PLACE IN RUSSIA AND EUROPE IN FEBRUARY - 2010



STROYTECH – International specialised exhibition of construction technologies, equipment, road-building machinery and materials and Tools

02.02.– 05.02.2010

Moscow (Russia)

StroiSib – The 1. Building Week – International Construction Equipment and Building Materials Exhibition

02.02.– 05.02.2010

Novosibirsk (Russia)

LEARNTEC – Leading international trade fair and convention for vocational education, learning and IT

02.02.– 04.02.2010

Karlsruhe (Germany)

EUROPOLIS – Exhibition for Technologies for City Life

03.02.– 06.02.2010

Milan (Italy)

HÄUSLBAUER – Building, Rebuilding and Renovation Exhibition

04.02.– 07.02.2010

Graz (Austria)

TV TecStyle Visions – International trade fair for textile printing, embroidery, transfer and flocking

04.02.– 06.02.2010

Stuttgart (Germany)

TOP GASTRO (formerly Apetit Praha)

04.02.– 07.02.2010

Prague (Czech Republic)

Balttour – Tourism Fair

05.02.– 07.02.2010

Riga (Latvia)

INTERGASTRA – International trade fair for hotels, restaurants, catering, confectionery and cafés

06.02.– 10.02.2010

Stuttgart (Germany)

Texworld – Worldwide Textile Rendez-vous

08.02.– 11.02.2010

Paris (France)

Prodexpo 2010 m.

08.02.– 12.02.2010

Moscow (Russia)

MARMOL – International Exhibition for Natural Stone, Machinery and Related Equipment

09.02.– 12.02.2010

Valencia (Spain)

E-world energy & water – International trade fair and congress

09.02.– 11.02.2010

Essen (Germany)

Power Engineering – ENERGETICA

09.02.– 12.02.2010

Samara (Russia)

Bauen & Wohnen Salzburg (formerly AUSTROBAU) – International Fair for Building, Interior Design and Energy Saving

11.02.– 14.02.2010

Salzburg (Austria)

PRAGOTHERM (within **PRAGOBUILDING**)

– International Fair of Heating, Sanitary Engineering, Energy Saving and Ecology

11.02.– 14.02.2010

Prague (Czech Republic)

Central Asia Fashion – International Fashion Exhibition

11.02.– 14.02.2010

Almaty (Kazakhstan)

ASTA Constructor – Housing Construction Fair

12.02.– 14.02.2010

Tampere (Finland)

MAISON – Building and Decoration Fair

13.02.– 21.02.2010

Charleroi (Belgium)

Haus-Garten-Freizeit – Leipzig Fair Home – Garden - Leisure – The consumer fair for the whole family/

Central German Handicrafts Fair/Residential Fair

13.02.– 21.02.2010

Leipzig (Germany)

Mobile World Congress (3GSM) – Mobile Communications Conference and Exhibition

15.02.– 18.02.2010

Barcelona (Spain)

NORWECOM/POST – Specialized Exhibition on Communication and Telecommunication

16.02.– 18.02.2010

St. Petersburg (Russia)

INWECOM - Exhibition for Informatics and Computers

16.02. – 18.02.2010

St. Petersburg (Russia)

StroiSib – The 2. Building Week – International Exhibition for intellectual Building, Ventilation, Heating, Air-Conditioning and Sanitaryware

16.02. – 19.02.2010

Novosibirsk (Russia)

WoodBuild (Part of RegionBuild) – International Exhibition of Wood in Construction and Architecture

16.02. – 19.02.2010

Moscow (Russia)

KABO – International Fair of Footwear and Leatherware

16.02. – 18.02.2010

Brno (Czech Republic)

LFET – Leather.Footwear.Fur.Technology

16.02. – 19.02.2010

Moscow (Russia)

BioFach – World Organic Trade Fair and Vivaness – World Trade Fair for Natural Personal Care and Wellness

17.02. – 20.02.2010

Nuremberg (Germany)

INTERBUD

18.02. – 21.02.2010

Lodz (Poland)

INFACOMA – International Exhibition of Construction, Insulation, Sanitary Ware, Heating, Air Conditioning, Technology

18.02. – 21.02.2010

Thessaloniki (Greece)

Bauen & Energie – Construction & Energy – The international fair for healthy building, modernisation, financing and energy saving

18.02. – 21.02.2010

Vienna (Austria)

VBF – Vilnius Book Fair

18.02. – 21.02.2010

Vilnius (Lithuania)

INDUSTRY EXPO – International Industrial Trade Fair

23.02. – 25.02.2010

Bratislava (Slovakia)

Bellegmasch – International Flax, Textile and Light Industry Trade Fair

23.02. – 26.02.2010

Minsk (Belarus)

Architectural Glass /Ukraine (formerly PRIMUS: Architectural Glass)

23.02. – 26.02.2010

Kiev (Ukraine)

AGRA – International Agricultural Exhibition

23.02. – 27.02.2010

Plovdiv (Bulgaria)

Progetto Fuoco – International fair of wood-burning systems and equipment for the production of heat and energy

24.02. – 28.02.2010

Verona (Italy)

Reise + Camping – International Trade Fair Travel & Tourism, Camping & Caravaning

24.02. – 28.02.2010

Essen (Germany)

Hunting and Fishing in Russia

25.02. – 01.03.2010

Moscow (Russia)

CEP CLEAN ENERGY & PASSIVEHOUSE – International Trade Fair for Renewable Energy and Passive House

25.02. – 27.02.2010

Stuttgart (Germany)

CEP CLEAN ENERGY & PASSIVEHOUSE – International Trade Fair for Renewable Energy and Passive House

25.02. – 27.02.2010

Stuttgart (Germany)

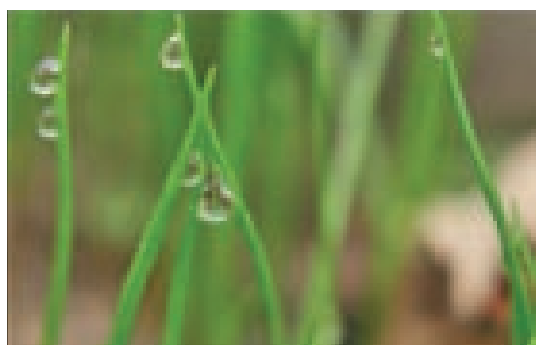
Novy Byt a Dum

25.02. – 28.02.2010

Prague (Czech Republic)

VIVATTUR - International Trade Fair of Tourism, Leisure and Sport

26.02.–



AB "Eglės" sanatorija
Eglės g. 1, LT-66251 Druskininkai
Tel.: +370 313 60220, +370 313 60283
El. paštas: info@sanatorija.lt,
www.sanatorija.lt

Išbandę ne tik natūralių procedūrų poveikį savo sveikatai, bet ir atgaukite dvasinę pusiausvyrą bei fizinę jėgą. Tokie Jūsų norai ir pasigdyti, ir gyventi jaukiame, namų ar aukštos klasės viešbutį primenančioje aplinkoje bus įgyvendinti.

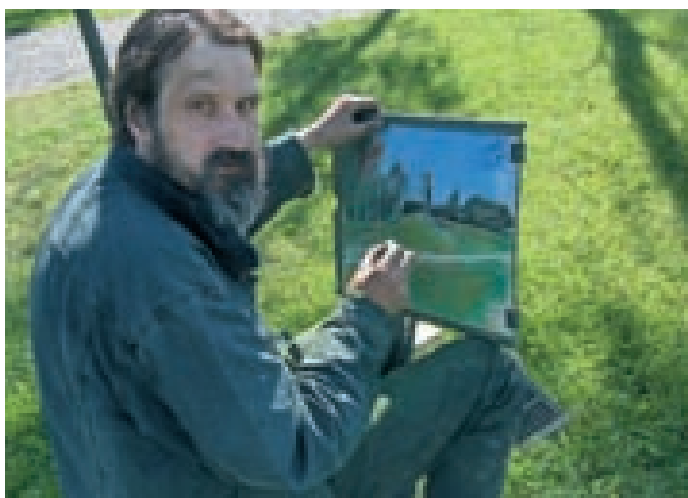
Šiomet atidarytas visiškai naujas gydymo ir poilsio kompleksas **egle+** - vienas moderniausių sanatorinio gydymo centrų Rytų Europoje – pripažintas tradicinio konkurso, kurį rengia Turizmo departamentas prie LR Ūkio ministerijos, "Sėkmingiausiu 2009 metų sveikatinimo ir poilsio paslaugų teikėjų kategorijoje".

Experience the effect of natural procedures on your health, regain spiritual harmony and physical strength. All your wishes to have medical care, live in a cozy environment which makes you feel like at home or in a best class hotel will be fully realized.

The recently opened treatment and recreation complex **egle+** is one of the most modern sanatoria treatment centres in Eastern Europe. It has been recognized "The most successful project 2009 in the category of providers of wellness and recreation services" of the traditional competition organized by the State Department of Tourism under the Ministry of Economy.



Harmoningas, kartu ir visada skirtingas dailininko potėpis



Tapytojas Julius Jokūbonis gimė garsių Lietuvos dailininkų Gedimino Jokūbonio ir Bronės Valantinaitės-Jokūbonienės šeimoje. Tad vos ne nuo vystyklų žinojo, kad bus dailininkas. 1982 m. baigė M. K. Čiurlionio meno gimnaziją.

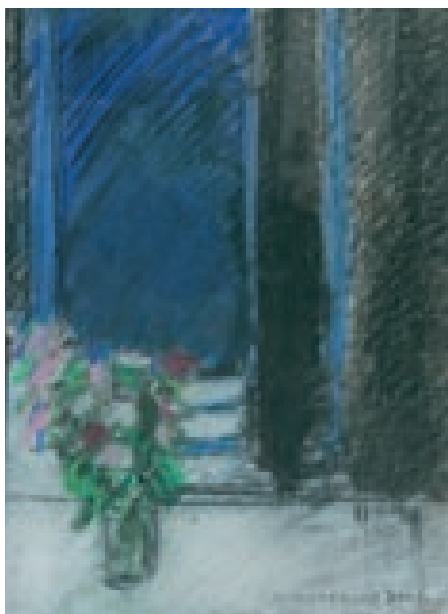
Tapybą studijavo Vilniaus valstybiniame dailės institute (dabar – Vilniaus dailės

akademija). Dailininkas yra surengęs keliolika personalinių parodų Vilniuje ir kituose Lietuvos miestuose. Dalyvavo parodose JAV, Vokietijoje, Lenkijoje, Australijoje. Viena iš naujausių dailininko sukurtų pastelų kolekcijų – Europos geografinio centro motyvai. Ši kolekcija buvo pristatyta Europos geografiniame centre ir „Gedimino 9“ galerijoje Vilniuje.

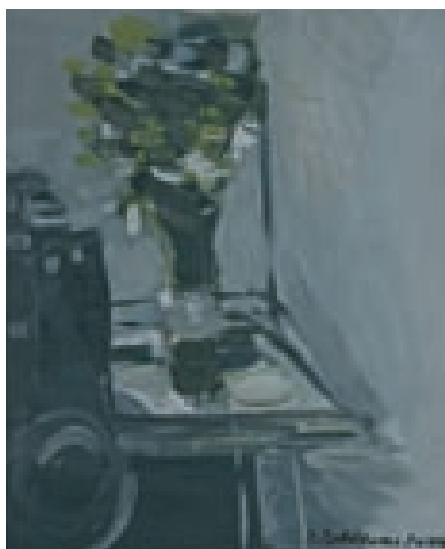
Juliaus Jokūbonio darbuose vyrauja ramios, santūrios spalvos ir harmoningi vaizdai – Lietuvos miestų, kaimelių peizažai, jaukių tonų natūrmortai. Dailininką vadina subtiliu neoimpresionistu arba lietuviškuoju Van Goghu. Menotyrininkė Laimė Gabrielė Lukošienė apie Juliaus Jokūbonio kūrybą taip atsiliepia:

„...Jis nešaukia, nerėkia, neįmantruoja, netrypia kojomis ir nespigina mums akių. Jis kalbasi. Tyliai, draugiškai, ypatinga savo kalba. Giliai jausdamas savąją vertę, jis mums teikia galimybę pajusti savąją.“ Arba dailininkas, tapytojas Arvydas Šaltenis charakterizuodamas menininko darbus sako: „<...> kūryba, kuriai būdinga ryški pasaulio harmonijos, lygsvaros pajauta, toji filosofinė nuostata, kad pasaulį reikia priimti tokį, koks jis yra – be perdėtų emocijų, egzaltacijos, pabrėžiant jo esmines struktūras. Toji paveikslų struktūra pastovi, o kartais ir varijuojanti, besikeičianti, kaip ir gyvenimas.“

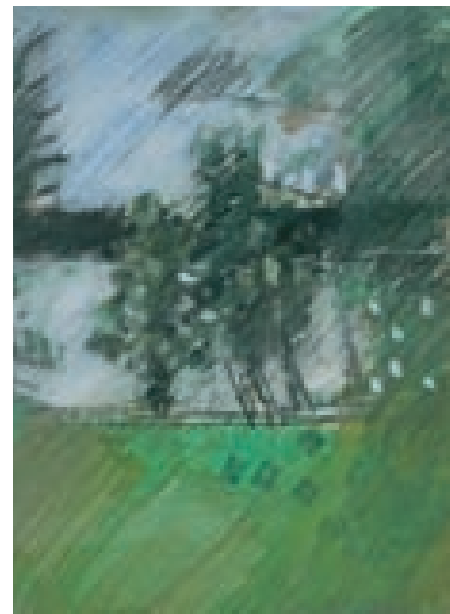
Todėl paveiksluose gali jausti ir klasikinę harmoniją, ir šiuolaikinio žmogaus gyvenimo trapumą, netgi tragiškumą. Šis dualizmas ir yra viena stipriųjų ir giluminių Juliaus Jokūbonio kūrybos savybių...“



▲ Natūrmortas prie mėlynų durų, 2003, popierius, pastelė, 32,5x39,5 cm
▲ Still-life near blue door, 2003, crayon on paper, 32,5x39,5 cm



▲ Puokštė, 2004, aliejus drobė, 50x60 cm
▲ Bouquet, 2004, oil on canvas, 50x60 cm

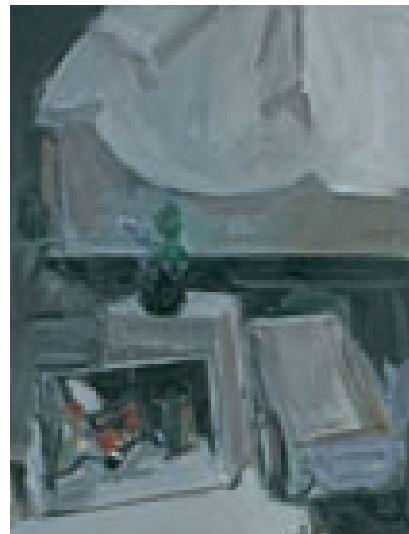


▲ Etiudas XV, 2005, popierius, pastelė, 31,5x42 cm
▲ Study XV, 2005, crayon on paper, 31,5x42 cm

Harmonious and Every Time Different Touch of a Painter



▲ Vilniaus motyvas XII, 2006, popierius, pastelė, 41,5x31,5 cm
▲ Motif of Vilnius XII, 2006, crayon on paper, 41,5x31,5 cm



▲ Skulptūros studijoje, 1995, aliejus drobė, 50x65 cm
▲ In the studio of sculpture, 1995, oil on canvas, 50x60 cm

deeply feels his true value and lets us sense it too...". The artist and painter Arvydas Šaltenis characterizes J. Jokūbonis' artworks, "...It is the creation which is characterized by the clear sensation of harmony and balance in the world, philosophic position that the world must be accepted as it is, without undue emotions, exaltation, and emphasizing its fundamental structures. The structure of pictures is permanent, sometimes with slight variations and changes, like the life is.

This is why the pictures divulge the classical harmony and the fragility and even tragedy of the life of a modern man. This dualism is one of the strongest and deepest features in Julius Jokūbonis' creation..."

The painter Julius Jokūbonis was born into the family of the outstanding Lithuanian painters Gediminas Jokūbonis and Bronė Valantinaitė-Jokūbonienė. Since his early years, J. Jokūbonis knew to be a painter. In 1982, he finished M. K. Čiurlionis Art Gymnasium, studied painting in Vilnius State Institute of Arts (Vilnius Academy of Fine Arts).

The painter has arranged several personal exhibitions in Vilnius and other cities in Lithuania; participated in exhibitions in the USA, Germany, Poland, Australia. One of the most recent painter's collections of pastels contains the motif of the geographical centre

of Europe. The collection was presented in the geographical centre of Europe and in the gallery of "Gedimino 9" in Vilnius. Julius Jokūbonis' works stand out by soft, restrained colours and harmonious sceneries – landscapes of Lithuanian cities and villages, still-life of intimate colours.

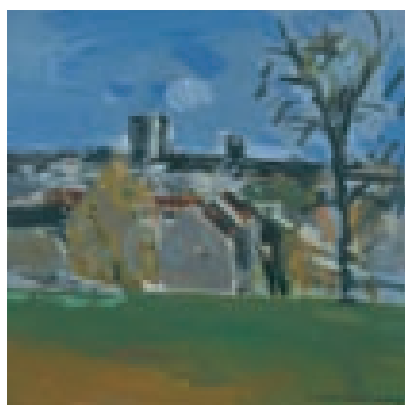
The painter is called the subtle neo-impressionist or the Lithuanian Van Gogh. The art critic Laimė Gabrielė Lukošūnienė speaks about the creation of Julius Jokūbonis, "...He doesn't shout, doesn't scream, isn't elaborate, doesn't stamp his feet and isn't flashy. He talks. His language is silent, friendly and very special. He

Contacts:

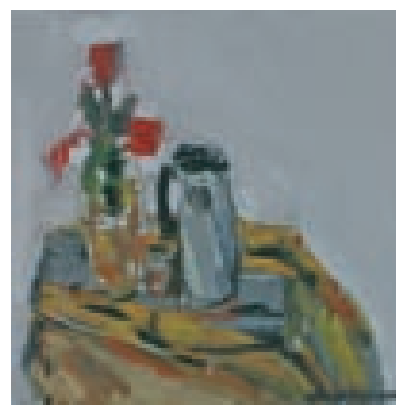
www.jokubonis.com
jokubonis@gmail.com
Tel. +370 5 213 4850



▲ Natiurmortas ties langu, 1983, aliejus, drobė, 50x61 cm
▲ Still-life beside the window, 1983, oil on canvas, 50x61 cm



▲ Rudens garsai III, 2008, aliejus drobė, 80x80 cm
▲ The sounds of autumn III, 2008, oil on canvas, 80x80 cm



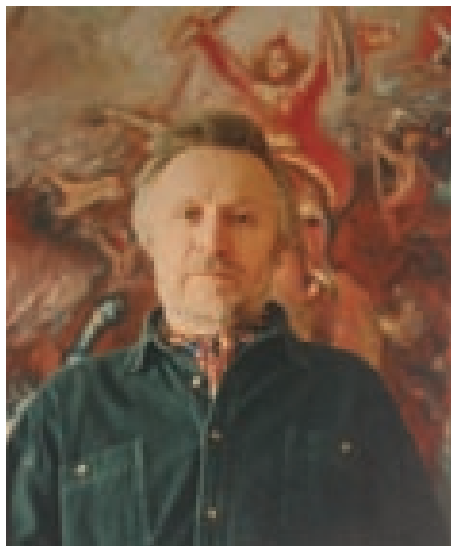
▲ Natiurmortas, 2009, aliejus drobė, 50x50 cm
▲ Still-life, 2009, oil on canvas, 50x50 cm

Artsidaviau racionaliai



▲ Pabaidytos moterys 1987, drobė, aliejus, 97x130 cm
▲ Scared women, 1987, oil on canvas, 97x130 cm

ajai romantinei tapybai



Aukščiausiam leidus, keturiasdešimtųjų balandžio viduryje ant molėtos Mažrimų kalvos Šilalės valsčiuje, gavau atkarpėlę po Saule. Paaugus, tarp visų mėginimų išreikšti savo užmojus, labiausiai dvasinę būseną atitiko tapyba. Ji suteikė sparnus dailės studijoms pasakų Vilniuje 1963–1968 m. dailės akademijoje.

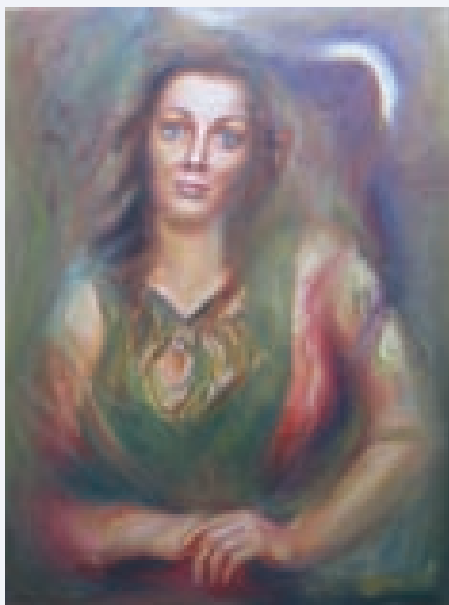
Dar 1963 m. žiemą Šilalėje suruošiau pirmąją personalinę parodą, o po studijų įstojęs į dailininkų sąjungą, tapau nuolatinis respublikinių parodų dalyviu. Tapiau daug portretų. Pastoviai gilindamasis į portretuojamąjį, pasiremdamas daugeliu mokslų ir teorijų (netgi energetika) išmokau žmogų pažinti kaip knygą.

Pagal prigimtį esu romantikas, tad visai nelinkęs šaržuoti. Esu per daug sąžiningas, kad galėčiau tapyti be atsakomybės žmogui ir amatui

– technologijai. Siekiu būti tuo tiltu tarp praeities ir ateities, kad tautos dvasiniai turtai, perėję šį alcheminį amžių, pasiektų ateities kartas. To negailestingai išmokė mane likimas. Ką pamiršo vartotojiška minia, kurioje daug komandų, linkusių, o gal ir turinčių tikslą suniveliuoti tautų dvasinę kultūrą. Žmogus išsivystė per kultūrą ir harmoniją su aplinka, tad ją pirmąją turime gelbėti nuo prievartautojų.

Džiugu, kad jaunimo tarpe yra vedlių į ateitį per beprasmybės ir disharmonijos liūną, tad yra vilties, kad Lietuva gyvuos dar mažiausiai kelis tūkstančius.

Mano kūryba paplitusi plačiau pasaulyje, o pats nuolatos siekiu kuo labiau ją išvystyti ir įprasminti.



▲ Besilaukianti operos solistė 2002, drobė, aliejus, 97x73 cm
▲ An expectant opera singer, 2002, oil on canvas, 97x73 cm



▲ Rembrandas su Saskija 2009, drobė, aliejus, 114x89 cm
▲ Rembrandt with Saskia, 2009, oil on canvas, 114x89 cm



▲ Lietuvos karalius 2008, drobė, aliejus, 130x97 cm
▲ The King of Lithuania, 2008, oil on canvas, 130x97 cm

Photo by Tomas Juodvišis

Devotion to the Rational Romantic Painting

With the God's blessing I came into the world in mid April of 1940s on the clayey Mažrimai hill, in the small rural district of Šilalė.

Once older, of all the attempts to express myself, it was painting which best reflected by emotions and inner world. It encouraged me for studies in fairylike Vilnius, in the Academy of Arts in 1963-1968. As far back as in 1963, in Šilalė, I held my first personal exhibition. Soon after studies I joined the Lithuanian Artists' Association and started regularly participating in national exhibitions. I painted portraits. I took deep analysis of my models, based myself on many sciences and theories (even energetics) and so I learnt to read a man like a book.

I'm a person of romantics by nature, and do not like overdoing. I'm too honest to paint without the responsibility to a man and technology. I'm trying to be a bridge between the past and the future, so as the spiritual riches of the nation having survived this alchemical age would reach the future generations. My unrelenting teacher was the fate.

The consumer society has forgotten many things and it is composed of many teams minded or probably having the goal to level the spiritual culture of nations. A man's development has been based on culture and harmony with the environment, thus it is the first to be saved from violators.

I'm happy to see leaders among the young generation who guide to the future by overcoming the quagmire of inanity and disharmony. Thus a hope exists that Lithuania will continue to exist several thousand years the least.

My works are found throughout the world, while my personal goal is to cultivate and give a sense to it.

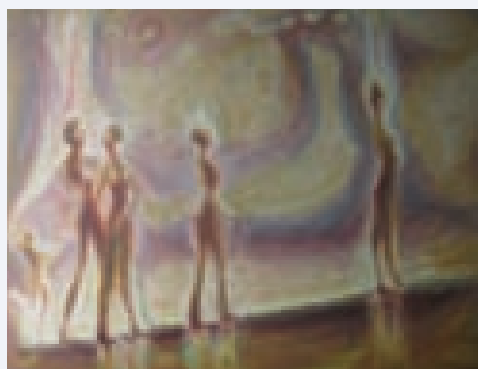
Contacts:

Pranciškus Gerlikas

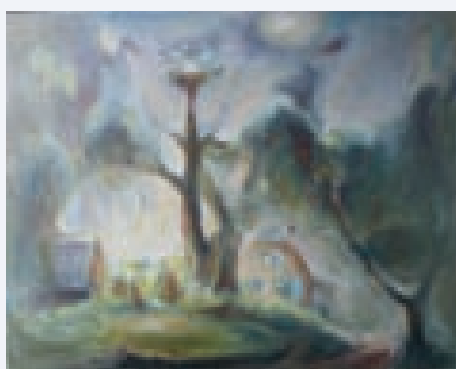
Mobile: +370 608 15366

Tel. +370 5 234 4216

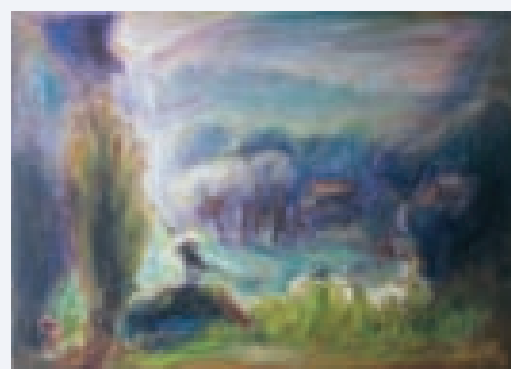
Vilnius, 2009 m.



▲ Šeimos Agregoras. 2005, drobė, aliejus, 114x146 cm
▲ The family Agregoras, 2005, oil on canvas, 114x146 cm



▲ Gandrų pokalbis 2008, drobė, aliejus, 89x114 cm
▲ The stork talk, 2008, oil on canvas, 89x114 cm

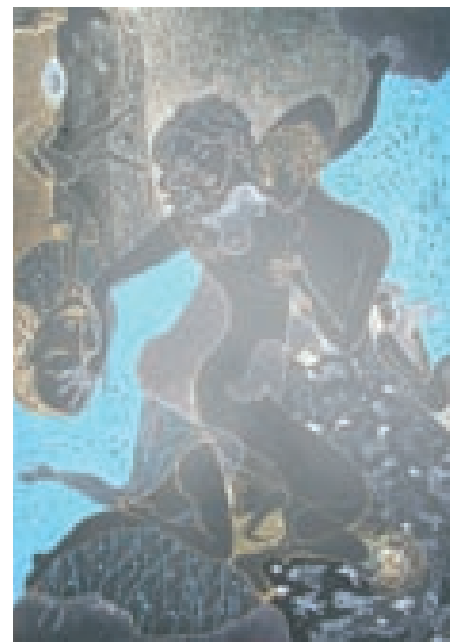


▲ Žvilgsnis nuo Markučių 2002, drobė, aliejus, 62x95 cm
▲ The panorama from Markučiai, 2002, oil on canvas, 62x95 cm

Dar kartą apie tą patį



▲ Aistra veda, guašas, baltas tušas, 70x100 cm
▲ Full swing passion, gouache, white ink, 70x100 cm



▲ Tebūnie, guašas, balatas tušas, 70x100 cm
▲ Let it be, gouache, white ink, 70x100 cm

Po keleto mėnesių kūrybinės tylos dar kartą įsitikinu – gyvenimą valdo neprognozuojamas spontaniškumas: staiga atsitinka taip, kai visos sudėtingos „būti ar nebūti“ filosofijos sprogsta, kaip tuščiaviduris balionas. Galbūt tam, kad nuojaudint nebyliai pakuždėjus vėl patikėčiau laikinumo provokacija, palaimingą beprasmybę... Jauduliu suvirpėtų širdis, ir viskas dar kartą prasidėtų!

Šis darbų ciklas, nepilno mėnesio išdava, o viskas prasidėjo grįžus iš kelionės po Kretos salą. Tai lyg paliudijimas sau pačiai – įkvėpimo kerai, kaip ir įsimylėjimo svaigulys, ateina tada, kai to visai nesitiki, tam nereikia jokių paaiškinimų, nes žodžiai bejėgiai išreikšti tą palaimos būseną, kai džiaugiesi be jokios priežasties, tarsi gavusi žinutę iš Amžinojo Pasaulio, kad gyvenimas – tai akimirka, jis prasideda šiandien!

Ko vidumi taip ilgiesi, netikėtai tuščiame popieriaus lape ima ir įsikūnija: apnuoginti jausmai, pažadinta aistra veržliai vedžioja ranką, kaip burtų lazdele pamojus, lengvai, žaismingai „paženklintieji meilės“ atsiskleidžia, pradeda gyventi ir pasakoti „nesibaigiančio pasikartojimo“ istorijas. Pagaliau, po tokios ilgos pauzės pratrūko, išsiveržė, o koks malonumas apėmęs: laisva emocija kviečia pieštuką į gundymo grožį, atviras akimirkos žavesys – simboliškas mano jausmingų būsenų atspindys, patvirtina: vidiniai

išgyvenimai – kūrybos vedliai, priverčiantys nuo abstrakčios tapybos pabėgti į gryną piešinį, dinamišką nevaržančios linijos laisvę, kai atrandi kažką naują, tačiau gerai žinomą seną (toks mano kūrybos stilius vyravo 1990–2000 m.). Nekaltas apnuogintas tyrumas paverčia geismą šventumo apraiška: tarsi bendrauju su vaikystės jaudumu, taip viskas sava, jau patirta, kažkada išgyventa...

Nerimstančios, judančios figūros atgyja žaidimu – išpažintimi: tai, kas vyksta dabar – svarbiausia, o svarbiausia Didžiojo Grožio paslaptis slypi paprastoje kasdienybės tiesoje: visiems reikia to paties – mylėti ir būti mylimiems.

Kaip gera pajauti, kad imi mylėti visą pasaulį, ir atsiveria begalybės srautas tamsią kančios tuštumą apglėbdamas pilnatvės džiaugsmo skraiste, kuri nematomais svajonių spmais padeda kilti į neišsenkančios kūrybos erdves.

Tada vėl, kaip tiltą per banguojančią jūrą, regiu šviesos kelią, jis ir vėl veda mano gyvenimo kelią į Amžinosios Meilės pasaulį tam, kad vėl tapčiau pati sau reikalinga.

Lina Beržanskytė Trembo gimė 1970 m. Vilniuje. 1989 m. baigusi M.K.Čiurlionio meno mokyklą (tapybos diplomą), tais pačiais metais įstojo į Vilniaus Dailės Akademiją, freskos-mozaikos specialybę. 1995 m. baigusi



Akademiją, išvyko gyventi į Vokietiją, Štutgartą. Ten surengė daug personalinių parodų, dalyvavo grupinėse parodose, kūrė freskas, pano. 2000 m. grįžo į Vilnių ir toliau čia gyvena, rengia parodas, turi savo studiją, yra Lietuvos dailininkų sąjungos narė. Kas sieja visus Linos Beržanskytės Trembo darbus?

Kaip ji pati sako, atrodo, kad per linijos elastingumą ir vitališkumą, spalvų šėlsmą, pavyksta pagauti akimirkos ir Amžinosios paslapties sąsają, ir geriausiai tai atsiskleidžia per dar nepažintą viziją ir neištirtų troškimų žavesį. Linos talento gerbėjų gausiai pasipildė po kiekvienos personalinės ar grupinės parodos, plenerų Lietuvoje ir užsienyje, kuriuose buvo eksponuojami dailininkės darbai. Tokių susitikimų su jos žavia kūryba įvyko jau per trisdešimt kartų.

Once Again about the Same

After some months of the creative silence I'm once again convinced that the life is ruled by the unpredicted spontaneity: suddenly all complicated philosophies of "to be or not to be" burst like a hollow balloon. Most probably, when the intuition silently advises, to encourage me to believe the provocation of temporality, the blessed vacuity... The heart to thrill with emotions and everything would start from the beginning!

This cycle is the result of an incomplete month. Everything started after a trip to the Island of Crete. It seems to be a proof to myself – the charm of inspiration, like the dizziness of new love, come absolutely unexpected, without any explanations, since the works are powerless to express the state of felicity, when you are happy without any reason like just having received a message from the Eternal World that the life is a moment and it starts today!

The inner longings unexpectedly materialize on a blank sheet of paper: naked feelings, the evoked passion leads the hand like the magic stick, lightly and playfully "marked by love" unfold, start to live and tell the stories of "never ending recurrence".

Finally, after such a long pause, they erupt, escape, and the pleasure envelopes: free emotion invites a pencil to join the beauty of seduction,

the open charm of a moment – the symbolic reflection of my sentimental moods testifies: emotional empathies are the guides of creation which encourage to escape the abstract painting and replace it by a pure picture, dynamic freedom of unlimited line when you discover something new which is also the well-known old (this is the kind of my style which prevailed in 1990-2000).

The innocent naked innocence turns the desire into the manifestation of sanctity: it seems I'm taking to the cosines of my childhood, when everything is so well-known and outlived... Uneasy, moving figures resuscitate into a play-confession: everything what happens today is absolutely important, while the greatest secret of the Great Beauty lies in the simple truth of every day: we all need the same – to love and be loved.

It's so wonderful to feel that you start loving the whole world, and the flow of infinity opens the gates to the dark emptiness of suffering, and envelopes with the mantle of the joy of completeness which, on the invisible wings of dreams, brings to the spaces of inexhaustible creation. And again, like a bridge in a wavy sea, I see the ray of light and it again takes to lead my life to the world of the Eternal Love just to make me need myself.

Lina Beržanskytė Trembo was born in 1970

in Vilnius. In 1989, she finished M. K. Čiurlionis Art School (diploma in painting) and the same year entered Vilnius Academy of Fine Arts to study fresco-mosaic. After defending her diploma work in 1995, the artist went to live to Stuttgart (Germany) where she arranged many personal exhibitions, participated in group expositions, created fresco and panel works. L. Beržanskytė Trembo returned to Vilnius in 2000, has a private studio, arranges exhibitions and is the member of the Lithuanian Artists' Association.

What is common to all Lina Beržanskytė Trembo works? She says, "It seems that elasticity and vitality of the line, the spree of colours help me to catch the coherence of the moment and the Eternal Secret which are best showed through the so-far non-cognized vision and charm of unexplored wishes."

The admirers of Lina's talent grow after every personal or group exhibition, plein-air in Lithuania or abroad which displayed the artists' works. There have been about 30 meetings with her fascinating creation arranged.

Contacts:

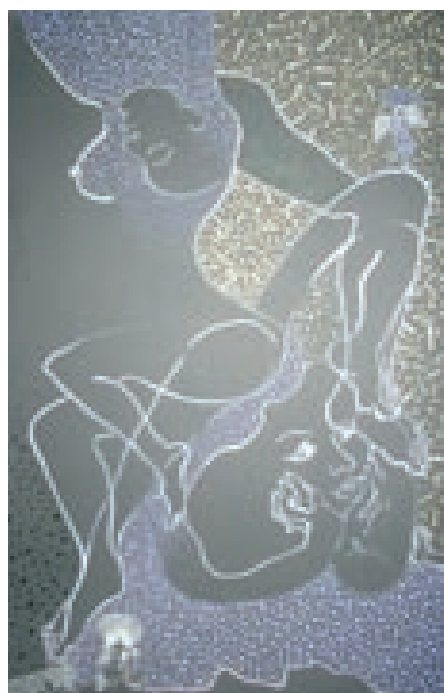
Žirmūnų St. 49-40, Vilnius

Mobile +370 680 18998

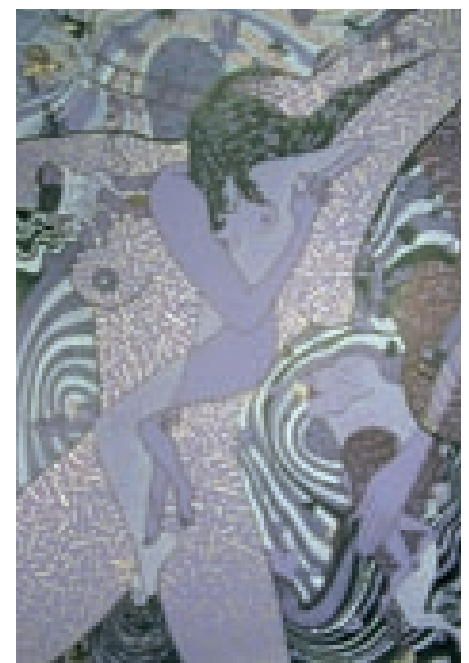
E-mail: lina.art@takas.lt



▲ Prisiminus, guašas, 50x70 cm
▲ Remembrance, gouache, 50x70 cm



▲ Mūzos vilionės, tušas, 70x100 cm
▲ Seduction of the muse, ink, 70x100 cm



▲ Ramybė, tušas, 59x84 cm
▲ Tranquility, ink, 59x84 cm

PREMJERA

2010 m. vasario 5, 6, 7, 9, 10 d.

WOLFGANG AMADEUS MOZART

Figaro vedybos

LE NOZZE DI FIGARO

4 veiksmų opera italų kalba

Muzikinis vadovas ir dirigentas **Martynas Staškus**, Dirigentas **Alvydas Šulčys**,
Režisierius **Emilio Sagi** (Ispanija), Scenografijos dailininkas **Daniel Blanco** (Ispanija),
Kostiumų dailininkė **Renata Schussheim** (Argentina),
Šviesų dailininkas **Eduardo Bravo** (Ispanija), Choreografo **Nuria Castejón** (Ispanija),
Choro meno vadovas **Česlovas Radžionas**.

LNORF pastatymas bendradarbiaujant su Teatro Real de Madrid, Teatro Pérez Galdós de Las Palmas de Gran Canaria ir Asociación Bilbaína de Amigos de la Ópera (A.B.A.O.)



LIETUVOS NACIONALINIS OPEROS IR BALETO TEATRAS

Biletų kainos: vasario 6 d. – 35, 45, 55, 65, 85, 200 Lt

vasario 6, 7 d. – 30, 40, 50, 60, 80, 200 Lt, vasario 9, 10 d. – 25, 35, 45, 55, 75, 180 Lt

Informacija tel. (8 5) 262 07 27, (+370) 612 51 000, (+370) 612 46614 arba interneto svetainėje www.opera.lt

Kasos dirba 10-19 val., šeštadienį 10-18.30 val., sekmadienį 10-15 val. Bilietus galima užsisakyti ir pirkti internete adresu www.opera.lt



MĖCENATAS

SIEMENS

RĖMĖJAI

GENERALINIS RĖMĖJAS





{ SPA Vilnius SANA }

In SPA resort 100 km from Vilnius

SPA Vilnius SANA is a wellness and mineral water SPA situated in Druskininkai health resort town. The centre offers a 4* hotel, restaurant, SPA bar, and leisure centre.

Come to our new SPA!
Natural and unique services await you:

Medical treatments with mineral water
and mud applications
Facials and body spa therapies, massages
Soothing amber & music therapies
Hamam treatments and jadeite sauna
Rasul body treatment for two
Cranberry wraps and body peeling
Deep relax areas with a cup of herbal tea
Ayurveda

Sveikatos ir poilsio centras

SPA Vilnius SANA yra gydomasis ir poilsio SPA centras. Jūsų maloniam poilsiui skirtas 4* viešbutis, restoranas, SPA baras ir laisvalaikio centras po vienu stogu.

Mes laukiame Jūsų naujajame SPA!
Mėgaukitės natūraliomis procedūromis:

Procedūros su mineraliniu vandeniu
ir gydomuoju purvu
Kūno ir veido puoselėjimo procedūros, masažai,
gintaro aromamuzikos ir biomuzikos terapijos,
Hamamo procedūros ir pirtys su žadeitu,
Rasulo procedūra dviem,
spanguolių kūno įvyniojimai ir vonios,
gilaus atsipalaidavimo zonos su vaistažolių arbata,
Ajurveda.



spavilnius
SANA

SPA Vilnius SANA
Medical and Wellness SPA

Druskininkai, Lithuania
+370 313 51454, info@spa-vilnius.lt, www.spa-vilnius.lt





KARALIŠKAS
TIGRAS

ODOS IR KAILIŲ
DRABUŽIŲ SALONAS
LEATHER AND FUR
WEAR SHOP

Laisvės pr. 125A, Vilnius
www.tigras.lt